

VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK
VESTNIK

Kresnik '91

LJUTOMER, JERUZALEM, RAZKRIŽJE IN SREDNJA BISTRICA PRIZORIŠČA VELIKE KULTURNE PRIREDITVE OB KONCU TEDNA

Ta konec tedna se obeta pri nas ena najbolj množičnih in pestrih kulturnih prireditev Kresnik ali Čarovnja slovenstva — čar kresne noči, katere organizator je Društvo slovenskih pisateljev. Tako bo v petek zvečer na grajskem dvorišču v Ljutomeru Večer ljudskih pesni in pripovedk, v soboto bo v vinski kleti Malek na Jeruzalemu skoraj ves dan simpozij o slovenskem romanu, v okolici Razkrižja in Srednje Bistrice (pri Muri) pa bo Poletno popoldne na bregovih Mure, kjer bodo razni izvajalci predstavili šege in navede, izdelke domače obrti, nastopale bodo glasbene in folklorne skupine, v reko Muro bodo zvečer spustili sončeve ladje, pri murški mrtvici v okolici Razkrižja pa bodo podelili nagrade Kresnik. Se prejšnja krenila kresovalna povorka, sestavljena po starem obrednem obrazcu. V nedeljo zjutraj pa je predvideno srečanje pri čarovnem Ivanovem izviru na Razkrižju.

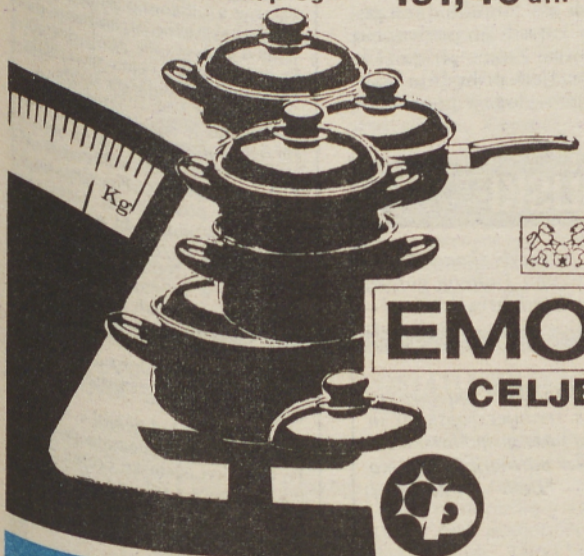
Priznajo, da se bo s posebnim vlakom iz Ljubljane pripeljal na to prireditev od 1.500 do 2.000 obiskovalcev, množično pa naj bi prišli tudi domačini iz Prekmurja.

JOG

posebno ugoden
nakup
EMAJLIRANE
POSODE

V **BLAGOVNICI**
PRITLIČJE

od 17. do 22. junija
cena za kg 124,60 din
garniture - izvojni program 191,40 din

Potrošnik

VESTNIK

Murska Sobota, 20. junija 1991 • Leto XLIII • Št. 24 • Cena 20 din

Čakajoč na poletje...

Foto: N. Juhnov

V Kuzmi veselje po 28 letih

V kroniki osnovne šole v Kuzmi bo 16. junij prav gotovo zapišan kot zgodovinski datum. To je bil namreč dan slovenskega odprtja nove in prenovljene osnovne šole.

»Novi šolski prostori so pomembna pridobitev za vso slovensko šolstvo,« je na začetku

krajšega slavnostnega govora dejal dr. Srečo Zakrajšek, direktor Zavoda za šolstvo Republike Slovenije. Posebej je tudi poudaril, da je treba dati vsem otrokom osnovno izobrazbo, kakršno dobi vsak otrok v tem delu Evrope in s katero se bo lahko uspešno vključeval v širši evropski

SREČNI V NOVO ŠOLO so zapisali na velik pano pred vhom v novo šolsko poslopje; in res so bili srečni, da so dočakali dan slovesnega odprtja. Pripravili so dokaj zanimiv kulturni program, v katerem je sodeloval tudi pihalni orkester iz Bako-
Fotografija: JOG

Junij

21. junija bo dan dolg 15 ur in 45 minut.
21. junija pride Sonce v znamenje raka (začetek poletja).

Vestnikov koledar

20. junij, četrtek, BOŽIDAR
21. junij, petek, ALOJZ
22. junij, sobota, AHAC
23. junij, nedelja, ZOLTAN
24. junij, ponedeljek, IVAN
25. junij, torek, HINKO
26. junij, sredo, STOJAN

Dan D, kot radi pravimo za 26. junij, ko naj bi dokončno prišlo do osamosvojitve Slovenije, je tik pred vrati. Zato se z veliko naglico in v ozračju mrzličnega pričakovanja približujemo odločitvi, ki prekaša vse dosedanje — prelomne in zgodovinske. Slovenci smo rekli, da naša suverenost ne gre v škodo drugih narodov ali držav; in pri tem mora ostati. Da bomo z njo končno prišli tudi do lastne, mednarodnopravne in gospodarske potrditve s pretokom znanja, blaga in tehnologije, pa je seveda končni cilj. Tem tokovom morajo na Balkanu slediti vsi, tudi tisti, ki danes prednjačijo z nacionalistično ostrino ali balkansko narodnogradno folkloro.

Dan D se bliža

Preveč je bilo prelijanja krvi. Proč s to človeka ponižujočo dejavnostjo! Na pragu te odločitve slovenskega naroda odmislimo tudi strankarska dokazovanja, kdo ima pri tem največ zaslug. Zgodovina bo zapisala ali pomnila le končno odločitev kot skupno željo vseh, upajmo, da trdno združenih Slovencev. Očitno je, da s približevanjem 26. junija, ko bo treba vendarle vsaj nekaj pokazati od toliko obljubljenе neodvisnosti, hitro narašča tudi živčnost, z njo pa slovensko politično prizorišče v velikih valovih preplavljajo zdrahe, netolerantnost in škodoželjnost. Zavedajmo se, da v tem času ni več poti nazaj, zato ne bi smeli kloniti tik pred zdajci!

In dan D, ki je za novo ustavo prišel mnogo prezgodaj, tolikanj bolj dokazuje, da slovensko osamosvajanje potrebuje pomoč. Z množično udeležbo na zborovanjih dokažimo, da nismo držali fige v žepu, ko smo na plebiscitu glasovali za samostojno Slovenijo, kar je bila jasno potrjena volja Slovencev. Naj nas ne premamijo očitki, da bomo s tem dejanjem odvrgli pozornost ljudi od resničnih gospodarskih, socialnih in drugih problemov. Gotovo je res, da nakopičenih problemov ni mogoče reševati s političnimi govori na ulicah, temveč le z resnim delom in ustvarjanjem razmer za gospodarsko in politično osamosvojitve Slovenije, toda tudi nova država se ne »dela« vsak dan.

Zato po 26. juniju vsekakor ne bomo naredili veliko, če se bomo zadovoljili le z »izboljšavo« vlade. Prenavljajoči se slovenski stavbi bo treba na stečaj odpreti vsa okna in vrata in jo dobro prezračiti. Če nam tega ne bo uspelo narediti, se naposled res utegne vpiiti v vse pore nove slovenske države gnilobni medeni zadah provincialnosti, drobnjakarstva in frustracij.

Milan JERŠE

SLOVENIJA PO 26. JUNIJU

str. 4—5

Hrvaška demokratična skupnost, občinski odbor Čakovec in RESTAVRACIJA

Prestige

organizirata veliko prireditev

EVROPA BREZ MEJA

v soboto, 22. junija, od 9. do zgodnjih jutranjih ur prihodnjega dne v MURSKEM SREDIŠČU.

- tombola z bogatimi nagradami za obiskovalce (križarjenje po Karibih in ček za tisoč funtov, bivanje v hotelih na Bahamih, Floridi, Jamajki in verigi hotelov širom po Evropi)
- pestra gostinska ponudba (vol na ražnju, bograč, divja svinja na ražnju), Tomislav Ivčić, Medžimurski tamburaši, Black eagle band

PRIDITE V MURSKO SREDIŠČE — V EVROPO BREZ MEJA!

VSAK UČENEC JE ZA NEKAJ NADARJEN

prostor. Edina možnost za to pa je znanje. Vodi to nove šole mora biti spoznanje, da je vsak učenec nadarjen, vendar ne vsi za isto. Zato je potrebno v vsakem razvijati predvsem tisto, za kar je sposoben. Ob koncu pa se je dr. Zakrajšek zavzel za ohranjanje požeželskih šol in tudi za to, da bi nova šola na Kuzmi dobila sodobno informacijsko tehnologijo, ki je nujno potrebna za povezavo s svetom.

Prizadevanja za zgraditev novih šolskih prostorov v Kuzmi pa je na slovesnosti orisal ravnatelj Ivan Marič, ki je omenil, da je bil začetek osnovnega šolstva v tem kraju leta 1874, ko je bilo tam zgrajeno prvo šolsko poslopje. Leta 1900 so zgradili dvorazrednico, 1963. pa stavbo s 3 učilnicami, zbornico in šolskim stanovanjem. Od takrat pa vse do letošnjega šolskega leta so delali v tej stavbi. Na enega učenca je prišlo le 2,4 kvadratnega metra učnega prostora, po republiških normativih pa bi morali imeti 7,5 kvadratnega metra. Naposled so tudi oni dočakali dan, ko imajo zares ustrezne prostore. Z dozidavo in obnovo stare stavbe so pridobili 10 učilnic, telovadnico, knjižnico, šolsko kuhinjo, večnamenski prostor (tudi jedilnico) in

upravne prostore.

Vrednost del je bila okrog 22 milijonov 566 tisoč dinarjev. Z občinskim samoprispevkom je bilo zagotovljenih 41 odstotkov, 34 odstotkov se je zbralo s posebno prispevno stopnjo za naložbe, 22 odstotkov je primaknila Republika Slovenija, 3 odstotke pa je delež domačinov. Le-ti so se dokaj množično udeležili slovesnega odprtja. Prišli pa so tudi predstavniki OŠ iz Modincev v Avstriji in Gornjega Senika v Porabju na Madžarskem, pa seveda tudi predstavniki občine Murska Sobota in drugi.

Jože GRAJ

GRADITELJI POZOR!

GRADIS d.o.o.
Novo soto Rok, R. Končara 16 — Čakovec,
tel. (042) 811 685, podjetje za proizvodnjo in prodajo:
● stropni nosilci
● stropna polnila
● in ostali gradbeni material
Delovni čas od 7. do 16. ure.
● zelo ugodne cene ● dobava takoj ● večje količine dostavimo na dom brezplačno

V drugi polovici tedna se bo vreme izboljšalo, topleje bo.

Pogovora

Ce na kresni dan (21. junij) dežuje, orehom slabo prerokuje. Ob kresni se dan obeti.

VREME

Iz Sobotela piše

Kot kaže, trenutno ta spadenka izraža najlepše stanje na Madžarskem. Kdor je najglasnejši, naj bi bil tudi največji demokrat. Ustavno sodišče pa je v zadnjem času razglasilo več stvari za protustavne. Tako npr. zakon o delnem oškodovanju nekdanjih razlaščenec. Opozicijske stranke so zaman opozarjale že med parlamentarno razpravo, da je marsikateri člen osnutka protustaven. Večinski glasovalni stroj koalicije je brez težav izglasoval zakon. Kljub temu, da je tudi med koalicijskimi poslanci nekoliko pravnikov.

Ne bi našteval, katere vse so tiste številne sporne točke, ki so protustavne. Z datumom 8. junij 1949 so npr. izključili vse tiste, ki so bili razlaščeni pred tem časom, npr. Nemci, Židje idr. Medtem, ko naj bi nekdanje lastnike zemlje stodoletno oškodovali do vrednosti milijona forintov, tiste, ki so jim bile odvzete hiše, trgovine ipd. pa maksimum do 200 tisoč itd. Bolj zanimive so reakcije. V koalicijski stranki malih lastnikov je npr. precej takih gla-

Demo-kričija

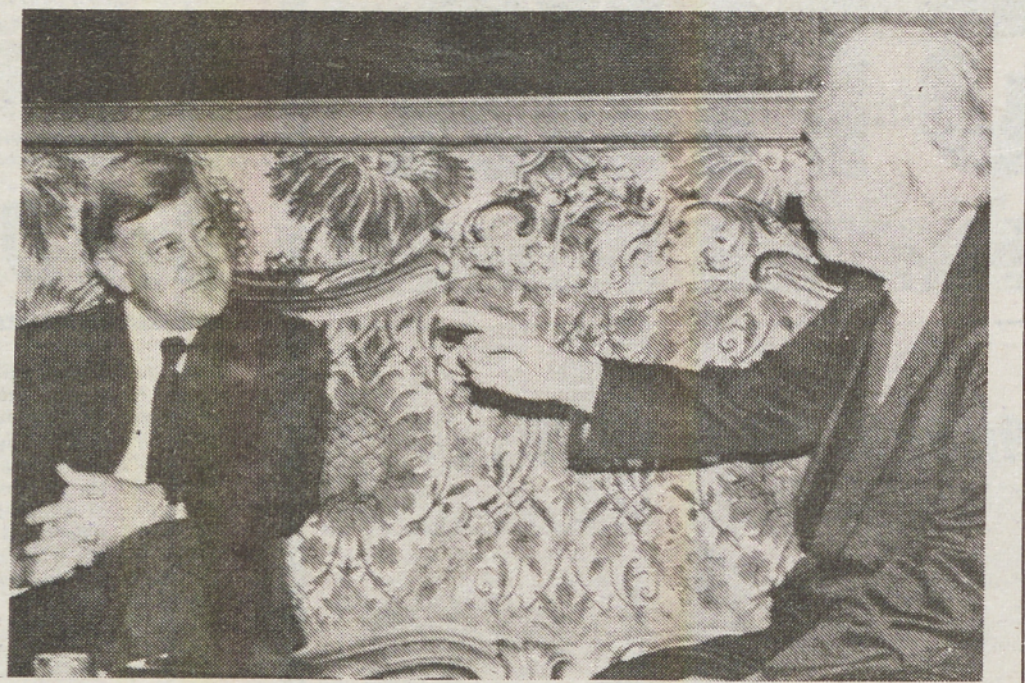
sov, da kaj neki si domišlja ustavno sodišče, da si upa kritizirati zakon, ki ga je sprejela demokratično izvoljena skupščina? In sploh, zakaj nam je potrebno ustavno sodišče, ki le zavira, da bi ljudje čimprej prišli do svoje zemlje, torej demokratične procese.

Neki drugi veljak in poslanec iste stranke pa se je spomnil še bolj originalne stvari. Ustavno sodišče ima svoj sedež uradno v SZ (Esztergomu), vendar ker tamkajšnja stavba adaptirajo, je zasedalo v Budimpešti. Torej po veliki logiki malega lastnika je njihov odlok neveljaven. Da bi uveljavil to svojo bistroumnost, se je obrnil na vrhovno sodišče, naj le-to razveljavi odločitev ustavnega sodišča. Takim s trdo glavo pa zaman poskušajo nekateri razložiti, da poslušaj, gospod demokrat, ustavno sodišče je mogoče imeti na povodcu le s pomočjo ustave, ki pa jo je sprejel taisti parlament, ki se tu pa tam poskuša enostavno poživljati na ustavnost. Ustavno sodišče pa po vrsti ugotavlja tudi v drugih primerih, da gre za protustavnost.

Kako lepo se razvija pri nas demokracija, bi lahko ponazoril tudi z najnovejšo modo, kako se iščejo nekdanji pravi in domnevni agenti tajne policije. V večkrat omenjani koalicijski stranki malih lastnikov, ki služi kot jeziček pri glasovalnem stroju, so se v ožjem vodstvu pred kratkim sprli. Zdaj so nekateri prišli na idejo, da bi bilo potrebno malo pobskati po preteklosti poslancev. Vsi so bili takoj za, češ da se nimajo česa bati. 13 strankarskih veljakov se je prostovoljno prijavilo za t. i. presvetlitev. Ko jim je premier Antall izročil kuverte s politično rentgensko sliko, se je izkazalo, da naj bi bil največji demagog med voditelji malih lastnikov (tudi velik kritik vladinega šefa) bivši agent tajne policije. Prizadeti je seveda takoj ostro protestiral in razjarjeno vrnil ovojnico ministrskemu predsedniku, češ kaj se to pravi, da agent tajne policije, ko pa je on politično najbolj čist človek na Madžarskem. Saj, to je vendar provokacija...

In zdaj smo spet tam. Pri naši novodobni oklicani okričani demokraciji. Le tiho bi dodal, da nevarne igre, ni kaj, v tej veliki demokraciji.

FRANCEK MUKIČ

IZMENJAVA OBVESTIL — Slovenski predsednik Milan Kučan ni svojega sobesednika v Rimu, italijanskega predsednika Francesca Cossiga, le seznanil z odločitvijo Slovenije, ki si je izbrala osamosvojitve kot edino možno pot, temveč je želel od gostitelja predvsem zvedeti, kako bo ravnala italijanska stran po 26. juniju. V Vatikanu ga je sprejel tudi papež. (Telefoto: Reuter)

Zamenjava za Nicklesov amandma

V predstavniškem domu ameriškega kongresa so predložili osnutek amandmaja, ki predvideva, da lahko dobijo »deli Jugoslavije, kjer vlada demokracija«, ne le gospodarsko, marveč tudi vojaško pomoč. Ta zakonski predlog naj bi nadomestil znani Nicklesov amandma, ki bo prenehal veljati 30. septembra letos. Predlagani amandma se nanaša na SZ in vzhodnoevropske države.

Weimarska deklaracija

Vladajoča nemška krščansko-demokratska stranka (CDU) je imela v Weimaru t. i. mali kongres. Na njem so proučili zlasti razmere v nekdanjih vzhodnonemških pokrajinah in politiko te stranke do omenjenih pokrajin. Na kongresu so sprejeli t. i. Weimarsko deklaracijo in v njej predlagali povečanje davka za financiranje združitve Nemčije. Ta kongres je hkrati prvo najvišje zborovanje krščansko-demokratske stranke v kakem vzhodnonemškem mestu.

Namesto boljše visticne socialistična Albanija

V Tirani so končno opravili dolgo pričakovani in večkrat preloženi 10. kongres vladajoče albanske Partije dela. Na kongresu so sprejeli nov statut in program stranke. Idejna usmeritev partije v prihodnje ne bo več komunistično-boljševistična, ampak socialistična. Tako se je Partija dela preimenovala v Socialistično stranko Albanije. Zaradi kongresa so prekinili večdnevno zasedanje albanske ljudske skupščine in prestavili razglasitev nove vlade.

Preloženo vrhunsko srečanje

Srečanje med voditeljema obeh velikih sil Bushem in Gorbačovom v Moskvi so očitno preložili. Bela hiša je sporočila, da ameriškega predsednika v SZ ne bo pred koncem julija, saj imajo težave pri sporazumevanju glede zmanjšanja števila jedrskih raket dolgega doseg. Moskva uradno ni rekla ničesar, obrambni minister Jazov pa je izjavil, da so vse nesporazume odpravili in da bi se voditelja lahko sešla že do konca junija. V nasprotju z njim so moskovski opazovalci menili, da nedavno srečanje zunanjih ministrov Bakerja in Besmertnaha v Zenevi ni bilo uspešno in ni prineslo ničesar. To ugotovitev pojasnjuje sedanje ameriško stališče. Agencija Reuter poroča, da je predstavnik Bele hiše sporočil, da sta obe strani spoznali vso zapletenost problema. Menili sta, da je bolje pripraviti sporazum o zmanjšanju strateškega jedrskega orožja do vseh podrobnosti, z vrhunskim srečanjem med Gorbačovom in Bushem pa naj bi počakali. Težave pri sporazumevanju so poglavitna ovira za preložitev vrhunškega srečanja.

v žarišču dogodkov

Dobre tri mesece po koncu zalivske vojne je na Bliznjem vzhodu znova nevarno zatišje. Štiri diplomatske turneje ameriškega državnega sekretarja Bakerja namreč niso zmanjšale napetosti med tradicionalnimi sovražniki Izraelci in Arabci. Nihče od bliznjevzhodnih nasprotnikov si sicer ne upa jasno in glasno povedati, da mu je malo mar za mir na območju, zato pa vsi družno mečejo polena pod noge ameriškim mirovnim prizadevanjem. Izraelci z naseljevanjem sovjetskih in etiopskih Židov na zasedenih palestinskih ozemljih in zavračanjem sodelovanja OZN pri morebitnih mirovnih pogajanjih, Sirci pa s poudarjanjem prav tistih zahtev, ki jim Izraelci nasprotujejo.

Po iraškem propadu najpomembnejši bliznjevzhodni državi sta si poleg tega v Libanonu že skoraj blizu spopada. Izraelci skušajo z najhujšimi bombardiranjima juga Libanona po invaziji iz leta 1982 preprečiti, da bi Sirija iz Bejruta razširila svoj vpliv na vse libanonsko ozemlje. Ameriški predsednik Bush je sicer predstavil ambiciozni načrt umika orožja za množično uničevanje Bliznjega vzhoda, ki pa je videti nekam nezanesljiv ob sočasnem milijarde dolarjev vrednem oboroževanju Izraela in z ZDA prijateljskih arabskih držav. Tudi položaj v zalivu ni nič boljši. Samo deset dni po podpisu je z umikom razočarane Egipta propadel načrt zalivske varnosti pod arabskim »dežnikom«. Poleg tega dvolična zahodna politika od Iraka z nadaljevanjem gospodarskih sankcij kaznuje pravzaprav predvsem nesrečno iraško ljudstvo, medtem ko zalivskim šejkatom in kraljevinam še na misel ne pride kakšna demokratizacija, s katero bi lahko Američani vsaj na zunaj opravičevali zalivsko vojno.

Tako o vojni, miru ali pa lažnem premirju na Bliznjem vzhodu še vedno namesto diplomacije odločata dostopnost in nemoten pretok pravega ameriškega zalivskega vmešavanja — namreč magične črne tekočine z imenom nafta. Prihodnji ameriški koraki proti tmaštim in miru nenaklonjenim bliznjevzhodnim sovražnikom bodo zato še naprej odvisni od njihove presoje, ali lahko nafta mirno teče zahodnim porabnikom, tudi če so Arabci in Izraelci še naprej sprti ali ne. Morda pa so vendarle spoznali, da je to območje težje obvladljivo, ko se sovraštvo nakopiči.

Trojni vrh v Splitu

V skladu s sklepi nedavnega sestanka predsednikov republik so se v Splitu sli predsedniki Hrvaške, Srbije ter Bosne in Hercegovine, Franjo Tuđman, Slobodan Milošević in Alija Izetbegović. Kot je rečeno v uradnem sporočilu, so bili pogovori odprti, z željo, da bi oblikovali predloge rešitev, ki bi bili v interesu vseh narodov. Predsedniki so soglasali, da je treba pospešiti delo na podlagi predlogov nedavnega sestanka v Sarajevu, ki bi omogočili hitrejšo oblikovanje rešitev v obliki državno-politične krize oziroma za pravičnejšo jugoslovansko politično ureditev.

Dušan Semolič predsednik sindikatov

Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije je za svojega predsednika izvolil Dušana Semoliča, magistra pravnih znanosti, ki je bil pred kratkim vodja poslanskega kluba socialistov. Izvolitev ni minila brez zapleta, saj je kandidaturi Dušana Semoliča in zaprti kandidaturi listi nasprotoval svet območnega sindikata Podravja, ki je predlagal preložitve glasovanja oziroma ponovitev kandidacijskega postopka. Ob potrebnih podpori panožnih sindikatov je večina glasovala zanj. Po njegovem mnenju naj bi sindikat skušal uveljaviti svoj glas pri pripravi več zakonov (o samoupravljanju, denacionalizaciji), moč sindikata pa je v solidarnosti njegovega članstva.

O evropski konfederaciji

Z govorom francoskega predsednika Mitterranda se je v Pragi končalo tridnevno zborovanje visokih predstavnikov evropskih

držav o morebitni konfederaciji. Na konferenci je bil tudi član predsedstva SFRJ dr. Janez Drnovšek. Srečal se je tudi s predsednikom ČSFR Vaclavom Havelom. V daljšem pogovoru ga dr. Drnovšek informiral o političnem stanju v Jugoslaviji in o poteku medrepubliškega dogovarjanja, še posebej pa mu je opisal predviden politični razvoj dogodkov v Sloveniji.

Slavje Jelcina

Čeprav bodo dokončni uradni rezultati ruskih predsedniških volitev znani šele 22. junija, pa je bil izvoljen Boris Jelcin za slavnega zmagovca na ruskih predsedniških volitvah. Sklicujejo se na neuradne rezultate, po katerih je Jelcin dobil 56 odstotkov glasov. Če bodo te rezultate tudi potrdili, bo to pomenilo Jelcinovo zmago v prvem krogu volitev. Po nepopolnih podatkih je na drugem mestu bil bivši premier Nikolaj Rižkov, senečenje pa je tretje mesto vladarja Zironovskega, kontroverza ga voditelja liberalno demokratske stranke.

Skupni nastop Slovenije in Hrvaške

V Ljubljani so se sestali najvišji predstavniki Slovenije in Hrvaške na čelu s predsednikoma Milanom Kučanom in dr. Franjom Tuđmanom. V pogovorih so izmenjali mnenja o reševanju sedanje krize v Jugoslaviji ter o izvedbi plebiscitne odločitve v Sloveniji in odločitve referendumu na Hrvaškem. Predstavniki obeh republik so se na celotno dogovorili o dejavnostih, na podlagi katerih bosta republik postali samostojni in suvereni državi najpozneje do 26. junija 1991. Delegaciji sta ponovili pripravljenost obeh republik, da se v procesu razdruževanja sporazumno uredijo vse pravice in obveznosti iz dosedanjega skupnega življenja v Jugoslaviji z vsemi republikami in zveznimi organi. Obe republik bosta skupaj nastopali v pogovorih z zisom, pa tudi z drugimi zveznimi organi in republikami. Delegaciji sta izrazili pripravljenost, da se tudi po osamosvojitvi obeh republik v suvereni državi nadaljujejo pogovori, ki bi pripeljali do ustanovitve skupnosti ali zveze suverenih držav na sedanjem prostoru Jugoslavije, da se ohranita nemoteno gospodarsko sodelovanje in prost pretok blaga, kapitala, storitev in ljudi ter da se zagotovi mir in varnost v tem delu Evrope. Dogovorili so se tudi, da pripravijo osnutek pogodbe, s katero bosta republiki urejali medsebojne odnose in sodelovanje na vseh področjih, kjer je za to interes.

Razdružitev ali odcepitev?

Sicer načrtovano zasedanje slovenske skupščine je minuli teden dobilo neobičajno dopolnitev. V skladu z dogovori med republiškimi in zveznimi organi so namreč dnevni red dopolnili s točko, pri kateri so predsednik slovenske vlade Lojze Peterle, predsednik ZIS Ante Marković in (naknadno) podpredsednik slovenskega IS Andrej Ocvrk poslancem spregovorili o vprašanjih osamosvajanja slovenske države.

Lojze Peterle je v svojem nagovoru predstavil dosedanje delo vlade za osamosvojitveni projekt, ki naj bi se sklenil 26. junija s kronologijo »razgovorov z zvezno državo«. Ante Marković je v nadaljevanju povedal, da bo treba enkrat doreči dilemo, ali gre za razdružitev ali za odcepitev, da pa s strani zvezne vlade ne nameravajo v nobenem primeru posredovati s silo. Edinele v prvem primeru bodo pripravljene na nadaljnje dogovarjanje (ob zagotovljenem funkcioniranju države v prehodnem obdobju), v drugem pa bodo varovali integriteto Jugoslavije v mednarodnem prostoru, za kar imajo nedeljeno podporo mednarodne skupnosti. V nadaljevanju je Andrej Ocvrk (nepričakovano) napadel zvezno vladno politiko v minulih dveh letih, ki da je s precejšnjim tečajem dinarja, nekonsistentno monetarno politiko in drugimi potezami poglobila gospodarsko (in s tem politično) krizo v državi. Glede na dogovor, da na skupnem zasedanju ne bo nikakršnih razprav, predsedujoči Ludvik Toplak ni dal možnosti za repliko podpredsedniku zvezne vlade Živku Preglu, ki je hotel povedati, da je Ocvrkov nastop prešel v neodgovoren napad na ZIS.

NAFTA JE SVETA VLADAR

Medtem pa je izraelski radio sporočil, da je izraelski premier Itzhak Šamir zavrnil zahtevo ameriškega predsednika Busha, naj izraelska vlada spremeni svoje stališče do dveh ključnih podrobnosti v pripravi na bliznjevzhodno mirovno konferenco in omogoči nadaljevanje ameriške mirovne pobude. Predsednik Bush je v minulih dneh poslal pisma vsem bliznjevzhodnim voditeljem, v katerih jih poziva, naj so bolj prožni in privolijo v kompromisne rešitve. Znano je, da si je tudi Evropska skupnost zagotovila sedež za omizjem prihodnje arabsko-izraelske mirovne konference, čeprav je njena vloga v pogajanjih še neznanka.

JUGOSLOVANSKI PREBLISKI

Če je v hrvaški politiki kaj zanesljivo — o njenih »končnih namenu« je res mogoče se ugotoviti — je to, da se ima Tuđman gotovo za človeka, čigar poslanstvo je uresničitev »tisotletnih hrvaških sanj o samostojni državi«.

(Stav — Beograd)

Kljub politični krizi se Jugoslavija v gospodarskem sodelovanju še vedno ponaša s prednostmi v primerjavi s srednjeevropskimi in vzhodnimi tencami, četudi ne gre prezreti, da naše gospodarsko sodelovanje s tujino stagnira prav zaradi tega, ker partnerji čakajo na razplet.

(Delo — Ljubljana)

Čeprav je imel sen o Jugoslaviji na Hrvaškem vedno globoke korenine, je vsako jugoslovansko v tej republiki danes skoraj nacionalna izjava — tako kot povsod, kjer so ljudje in politika poenostavljeni na eno dimenzijo.

(Vjesnik-Zagreb)

globus

ZENEVA — Za zaprtimi vrati je potekalo srečanje 20 predstavnikov sedmih, nekaterih socialističnih evropskih držav s predstavniki mednarodnih slovnih in finančnih krogov. Člani sestanka je bil proučitev gospodarskih reform v teh državah.

LONDON — Britanski premier Major in nemški kancler Kohl sta se pogovarjala o pripravi julijskega zasedanja konference sedmih najbolj razvitih držav sveta v Londonu.

TEHERAN — V Iranu so uradno objavili podatke, da je osemelitveno iraško-iransko vojno Iran utrpel za 725 milijard dolarjev izgub. V ceno niso všteli sebnost poslopija, ki so bila vojno porušena, in ne stroški vojnega izgub. V ceno niso všteli sebnost poslopija, ki so bila vojno porušena, in ne stroški vojnega izgub.

MANILA — ZDA so uradno objavile, da je izbruh vulkanske erupcije vulkana evakuirale otok, ki je največje letalskega oporišča na Filipinih. Oporišče je 16 kilometrov vzhodno od njenega vulkana.

BEJRUT — Posebni odposlanec generalnega sekretarja OZN, nekdanji italijanski premier Ciriaco De Mita, se je v Libanonu pogovarjal o pomoči svetovne organizacije obnovi države. Po prvih ocenah je državljanska vojna povzročila za 16 milijard dolarjev škodo.

JERUZALEM — Izraelski premier Šamir je izjavil, da Izrael sprejema udeležbo OZN na morebitni mednarodni konferenci o Bliznjem vzhodu. Po njegovem zadoštuje protokolarni sestanek vpletenih strani, ki bi mu sledila dvostranska pogajanja.

PARIZ — Nemiri mladih francoskih mest so terjali že več žrtev. Vzrok nemirov je nezadovoljstvo pripadnikov mlade generacije priselencev, ki so brez dela in se počutijo potisnjene na rob družbe.

ALŽIR — Med neredi v Alžirju je bilo ubitih 20 demonstrantov. Po odločitvi islamske Fronte je vojska umaknila tanke, še naprej pa velja policijska ura.

globus

SOFINANCIRANJE
PRIPRAVNISTVAZa pripravništvom
mladih
priprta
vrata

Republiški sekretariat za delo je enotam zavoda za zaposlovanje poslal strožje kriterije za sofinanciranje pripravništva, ki veljajo od 15. junija. Tako bodo mladi težje kot doslej prišli do dela za dokončanje usposabljanja, saj postavljajo pogoje čakalno dobo treh mesecev, stroški sofinanciranja pa so dvojni, višji za delo pripravništva, s katerim delodajalec sklene pogodbo o delu za nedoločen čas, ter nižji za delo pripravništva za določen čas. Za tak ukrep so se v republiki odločili zato, ker so porabili za pripravništvo 6809 mladih velikih denarja, redno pa se je zaposlilo le 201. Ostali so se vrnili na zavod za zaposlovanje. Mladi so imeli tudi večje možnosti za delo kot druge kategorije brezposelnih, predvsem težje zaposljivi.

Določeni kriteriji in zahteve za sofinanciranje pripravništva so veljali že do sedaj, vendar jih v nekaterih regijah niso dosledno upoštevali ter zaradi skupne večje denarja pripravništvo plačali tudi takim, ki po kriterijih ne bi bili upravičeni. Zato so v republiki z novimi kriteriji postavili tudi kmetni sistem razdelitve denarja. Tisti, ki so letos porabili že preveč, se bodo znašli v denarnih težavah oziroma mladim ne bodo mogli plačati pripravništva. V soboški enoti zavoda za zaposlovanje pravijo, da zaradi tega, ker so upoštevali že prejšnja navodila, pri financiranju pripravništva pa ne bi smelo biti večjih težav. Bo pa zastoj pri vključevanju mladih v delo prav zaradi zahtevane čakalne dobe treh mesecev.

V Pomurju pripravništva še ni opravilo 242 mladih, od tega 130 gimnazijskih maturantov. Ti do sedaj niso imeli pravice za sofinanciranje njihovega dela, po novem pa bodo, če bodo sprejeti na delo za nedoločen čas. Med maturanti pa je tudi precej študentov, ki še ne želijo pripravništva, ampak so prijavljeni zaradi zdravstvenega varstva.

V prvem trimesečju letošnjega leta je bilo v Pomurju 516 pripravnikov (340 iz prejšnjega leta), večinoma pri manjših podjetjih in zasebnikih. Za nedoločen čas pa se jih je zaposlilo 13, na zavodu pa se jih je ponovno prijavilo 105. Ti so uveljavili pravico do delne pomoči.

Majda Horvat

35. PRAZNIK OBČINE LENDAVA

SLOVESNO LE V DVORANI

Zdaj tudi prazniki niso več to, kar so nekoč bili! Dogodek, 21. junija 1941, ko so z lendavskega območja izselili v taborišče Šar-

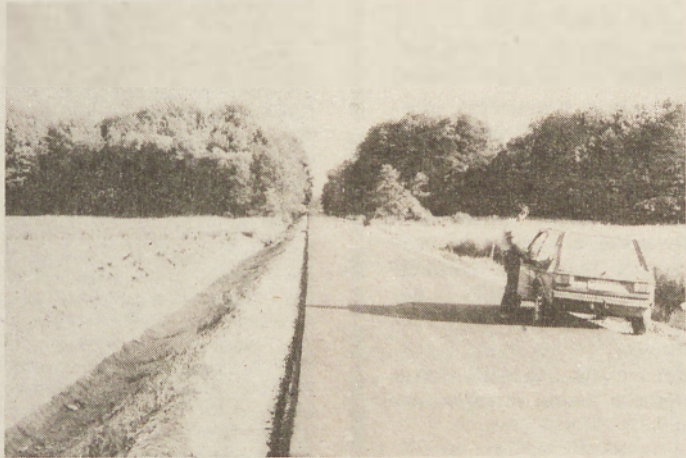
vár na Madžarsko večjo skupino ljudi, najbrž ne more biti sporen tudi v novih razmerah, kljub temu pa ga ne bodo zaznamovali z

večjimi manifestacijami. Ni jih »premamila« okrogla 50. obletnica, ne to, da je letos že 35. leto, odkar v občini Lendava praznujejo svoj praznik.

Razmere v gospodarstvu so težke, število iskalcev zaposlitve in tistih, ki so na tako imenovanem čakanju, je tako visoko kot še nikoli doslej. V teh težkih časih je denarja komaj za spriti, ne pa za naložbe. Letos torej ne bodo odprli novih šol, ne tovarn, ne objektov družbenega standarda. Še ceste med Malo Polano in Kapco, ki so jo sicer uspeli asfaltirati, ne bodo slovesno odprli.

No, slovesnost pa vendarle bo, in sicer v petek, 21. junija, ob 17. uri v kinodvorani v Lendavi. Krajša govora bosta imela predsednik skupščine Ciril Pucko in predstavnik madžarske narodnostne skupnosti Miklos Tomka, v kulturnem programu pa bodo nastopile skupine, združene v društva Kresnik 91.

Š. S.

V lendavski občini ob letošnjem 35. občinskem prazniku ne bodo odprli gospodarskih objektov, kot je bilo to v prejšnjih letih. So pa te dni modernizirali cesto med Malo Polano in Kapco.

Foto: Š. S.

BOLNIŠNICA

Oddelek patologije in popravilo računalniške tomografije

V Evropi, pa tudi v Sloveniji patologija že dolgo ni več le obdukcija, prav zato mora biti oddelek patologije sestavni del bolnišnice; delo, spoznanja in odkritja patologov pa sestavni del obravnave in zdravljenja bolnika.

Soboška bolnišnica dela brez oddelka za patologijo, oziroma sodeluje z oddelkom mariborske bolnišnice. Ustanovitev oddelka za patologijo v pomurski bolnišnici pa je naslednji korak v razvoju. Zaradi dobro znanih težav v zdravstvu pa je zamisel o patologiji še vedno le zamisel, saj o potrebnem denarju sedaj še niti ne govorijo, pripravljajo pa arhitektonske rešitve oddelka, ki bi jih predstavili jeseni. V okviru

prostorov za patologijo pa bi morali najti tudi primernejši, humanejši prostor za umrle, od koder bi jih potem odpeljali iz bolnišnice.

Če je patologija v pomurski bolnišnici še zamisel, pa je resničnost današnjega dne pomanjkanje denarja ter nujnost zamenjave istrošene medicinske opreme. Seznam potreb se vsako leto daljša, tako da je letošnji s potrebnim medicinsko in drugo opremo že zajeten, po izračunih pa bi potrebovali dva milijona 733 tisoč mark. V ceno so vključili tudi popravilo aparata za računalniško tomografijo. Ko je bolnišnica s pomočjo podjetij kupila rabljen aparat v Nemčiji,

je bilo v slovenskem zdravstvu na ta račun izročenih veliko hudih besed in groženj. Takrat seveda nihče ni računal na okvaro, sedaj pa aparatura ne dela že pol leta, saj je odpovedal software.

Po besedah direktorja bolnišnice, mag. Emerika Zvera, je okvara taka, da je ni bilo mogoče napovedati. Za nakup pokvarjenega dela je denar prispevala Zavarovalnica Triglav, vendar pa je za dodatno popravilo potrebno zagotovilo banke, da bodo račun poravnali. V bolnišnici pričakujejo odgovor banke v krajšem času, ne morejo pa še napovedati, kdaj bo aparatura spet delala.

Majda Horvat

SPET SO STAVKALI

Smo pač tudi taki, ki najprej vidimo delavca, njegovo življenje, boj za kruh, preživetje in dostojnejše življenje. Morda, ker smo mehkega srca, a prej kot zaradi tega ga vidimo, ker je tu, v zadnjih dneh spet na ulici, pred skupščino, na zaprtem dvorišču tovarne. Da vedno v svojih zahtevah nimajo prav, se obregnejo nekateri, da terjajo preveč, toda dokler se borijo za višje plače od štirih tisočakov, tako dolgo bom na njihovi strani, pa naj bodo še tako tehtna pojasnila zaradi nizkih plač. Vsem tehtnim pojasnilom je lahko enakovreden delavski razlog za stavke — beda.

Ko delavci stavkajo in gredo na ulice, pred skupščino, se spomnim mnenja občinskega moža, da se z njimi (razjarjeno delavsko množico) nima za kaj pogajati ali jim polagati računov, saj je sam odgovoren le skupščinskimi poslancem. Ne da bi tak razmišljanje pripisali vsem vladnim in političnim možem, pa vendar je videti, da se le-ti neradi postavijo pred delavsko množico s protestnimi vzkliki, za katere pa je treba vedeti,

da izvirajo iz življenjske stiske. Tako delavcem ne dajo tega zadovoljstva, da bi jim v obraz povedali, kaj si mislijo in kako živijo. Skoraj vedno se morajo zadovoljiti le s tistim, kar iztržijo v pogajanjih z lastnim podjetjem, vodstvenimi delavci. Rezultati pa so skromni in zaradi slabega poslovanja največkrat zelo kratkotrajni.

Menda tudi ne bi bilo dobro, da bi vladni močje delavskim množicam pripisali tolikšen pomen, da bi se sami pojavili pred njimi, še posebej v sedanjem burnem osamosvojitvenem času. Delavci namreč s svojim početjem že itak mečejo nelepo luč na podobo dežele.

Če se sedaj Slovenija odloča za višje cilje, zgodovinsko pomembne za narod, pa vendar moramo vedeti, kot je dejal nekdo, da živimo le eno življenje in bi ga radi živeli človeka vredno. V celoti ga le redki želijo razdati za višje cilje, ampak le do mere, dokler bodo še sami lahko izživel svoje življenjske načrte.

Majda Horvat

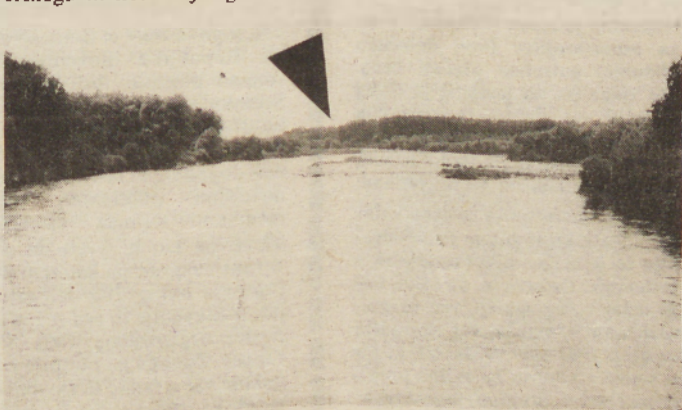
MURSKÉ SIPINE NĚDOTAKLJIVE?

več. To je poslanca lendavske občinske skupščine Branka Kelenc »prisililo«, da je vprašal, na čem temelji prepoved. Odgovor je prišel iz VO Mura Murska Sobota, ki po novem spada k republiškemu sekretariatu za varstvo okolja. Zapisali so, da so kontrolne meritve pokazale, da takšni posegi (odvažanje kamene) škodijo stabilnosti vodnih zgradb za zagotavljanje predvidenega pretočnega korita oziroma spremembi vodnega režima Mure. Odstranjevanje sipin iz

korit vodotokov torej ni mogoče kar tako, ampak je treba za to pridobiti mnenje Zavoda za varstvo narave in kulturne dediščine. Ta pa, kot kaže, nima razumevanja za potrebe graditeljev, saj je za dve predlagani lokaciji dal negativno mnenje. Dokler ni na voljo študije o možnostih načrtne in neškodljivega odstran-

njevanja gramoznih sipin iz reke Mure, le-to ni dovoljeno. Obstoji pa tudi izjema: odvažanje gramozja je možno dovoliti na površinah visokovodnega korita Mure, zlasti pa na lokacijah predvidenih prekopov in na območju prekopov, iz katerih gramozja še niso odstranili do določenega nivoja.

Š. Sobočan

MURA — Za zdaj ni dovoljeno odvažanje gramozja in peska s sipin, kajti temu nasprotujejo naravovarstveniki. Na sliki sipine v Muri pri hriškem mostu.

Foto: Š. S.

NOVI UREDNICI
NĚPŮJSÁGA
IN PROGRAMA V MA-
DŽARSKEM JEZIKU

Delavski svet Podjetja za informiranje je na predlog uredniškega odbora NĚpŮjsága in radijskega programa v madžarskem jeziku ter na osnovi pozitivnega mnenja Pomurske madžarske narodnostne skupnosti imenoval nova odgovorna urednika narodnostnega časopisa in radijskega programa.

Za odgovorno urednico NĚpŮjsága je bila imenovana Ella Pivar, za odgovorno urednico programa v madžarskem jeziku Radia Murska Sobota pa Jolan Novak-Csaszar.

Dosedanji odgovorni uredniki za oba medija, Zsuzsani Bati-Konc, je potekel mandat in bo do upokojitve namestnica odgovorne urednice NĚpŮjsága, kot izkušena dolgoletna novinarka bo spremljala notranjo in narodnostno politiko.

Merjenje moči s carino

Že nekaj dni je na prizorišču »slovenske osamosvojitve« v ospredju predstava z naslovom Carina kot merjenje moči med zvezno in republiško vlado. Kakšen bo konec, bo znano šele to noč!

Da je prišlo do prvega ostrejšega spopada med zvezno in republiško vlado prav pri carinah, niti ni čudno, saj so carinske dajatve glavni vir proračuna, najsi zveznega ali republiškega. In če vemo, da je gospodarstvo preslabotno, da bi lahko izpolnjevalo vse svoje denarne obveznosti do državne blagajne, ta pa bi morala biti karseda trdna, niti ni presenetljivo, da so carinske dajatve za nadaljnje normalno življenje (prejšnje in prihodnje) države še kako pomembne.

»Mi smo le izvrševalci«

Zadnje tedne so v prav neprijetnem položaju uslužbenci na mejnih prehodih in carinskih izpostavah. Najprej jim je neprijetno delati na mejnih prehodih v skladu z zakoni in predpisi, ko pa jim skoraj vsak drugi potnik zagrozi, da jih čez nekaj časa, prav gotovo pa po osamosvojitvi, ne bodo potrebovali! Bolj smiselno je pritrčiti enemu od vodilnih v carinski službi v Pomurju, ki je dejal, da bo on prej upokojen, kakor pa bo Slovenija dobila mejne prehode brez carinikov. Zaposlenim na mejnih prehodih pa je neprijetno tudi zato, ker v resnici ne vedo natančno, kako dolgo bodo še opravljali to službo. Ta čas, ko okrog njih divja »carinska vojna«, odgovarjajo: mi smo le izvršilni organ, predpise sprejemajo drugi. Mi nismo kreatorji, toda vemo, da so carinske dajatve glavni vir zaslužka države!

Plačo dobivajo iz Beograda

Cariniki so zaenkrat še zvezni uslužbenci, plačo torej dobivajo vsak mesec iz Beograda.

Janez Sever, upravnik Carinarnice v Gornji Radgoni, ki upravlja mejne prehode v Pomurju, zaposlenih pa ima 116 carinskih delavcev, je dejal: »Spoštujemo in izvajamo tisti carinski zakon, ki velja. Ta pa je še vedno enak za vse republike. Slovenskih predpisov ni, Slovenija še nima svojega zakona. Mi smo prej delali tako in bomo tudi odslej. Vse drugo je politika. Če pa bodo slovenski zakon sprejeli, je stvar dogovora, kako bomo ukrepali.«

Zanimivo je, da so carinski delavci le iz sredstev javnega obveščanja izvedeli (vsaj v Pomurju), da se pripravlja nov zakon o carini. Določila, da bodo morali vsi uslužbenci komunicirati v slovenskem jeziku, se ne bojijo, saj je večina slovenske narodnosti, zaposleni iz drugih republik pa že dolga leta živijo v Sloveniji. Ne le delavce na mejnih prehodih, tudi vse občane in gospodarstvenike verjetno zanima, kaj nas čaka pri carinah v prihodnje, kakšne bodo carinske stopnje, režim uvoza, maloobmejni odnosi s sosedi in drugo.

Slovenska carina

»V Sloveniji bomo cariniki upoštevali odlok slovenske vlade,« je izjavil Franc Košir, upravnik Carinarnice Ljubljane. V Sloveniji je zaposlenih 1600 carinikov, od tega 30 odstotkov iz drugih republik. In kaj pomeni to »upoštevanje odloka slovenske vlade«? »Jaz ne vem, da bi se kaj spremenilo. Delamo normalno za podjetja ob upoštevanju vseh predpisov, pazimo pa, da ne bi povzročali škode gospodarstvu,« je povedal Janez Sever. Tudi doslej so opravljali svoje delo, carinske dajatve, ki so jih podjetja plačevala, pa nakazovali v Beograd. Na SDK-ju so številke beograjskega žirorčuna prečitali in napisali številke zbirnega računa v Ljubljani. Je to kaznivno dejanje?

Etelka Korpič (SDK Murska Sobota) je pojasnila: »Mi dobivamo naloge iz republiške skupščine. Vse predpise zvezne vlade potrdi ali zavrne republiška skupščina. Tu se odločijo, koliko teh sredstev bomo pošiljali zvezi, mi pa smo dolžni vsa ta sredstva usmerjati v Ljubljano. Mi kaznivnega dejanja ne povzročamo, ker delamo po predpisih republiške vlade. Me pa osebno zelo skrbi, če je ta ukrep pameten? Morali bi se dogovoriti, kajti lahko se zgodi, da pomurska podjetja, kot so Mura, Pomurski tisk, R in S, Mesna industrija in drugi ne bodo več dobivali blaga iz uvoza.«

Seveda gre za denar, točneje za delitev sredstev, zbranih s carinskimi dajatvami. Bo dobila več zveza ali republika — prihodnja država? Da le ne bo ob vsem tem prizadet kdo tretji!

Bernarda B. Peček

Za nafto denar v žepu

Junija se je s klasičnim stečajem srečalo tudi eno najuspešnejših prevoznih podjetij v severovzhodni Sloveniji — AR Transport. Sodeč po številkah, s katerimi razpolagajo na SDK-ju, so bili uspešni le »kakovosti opravljenih storitev, ne pa tudi v končnih obračunih.

Zato je bila prva naloga »koordinatorja« v tej družbi v stečaju izboljšati likvidnostni položaj. »Vsak kilometer, ki ga prevozi šofer tovornjaka, se mora izplačati,« je načelo novega vodstva. Nekaj čez sto šoferjev še vedno opravlja svoj poklic, čeprav se že sedaj šušlja, da jih je okrog 20 še vedno preveč. Največja sprememba v načinu poslovanja je, da šoferji več nimajo bonov ali plačilnih čekov, ampak imajo za vse stroške, cestnino in nafto denar kar v žepu. »Koordinator« jim zagotavlja, da bodo dobili pred daljšo potjo dovolj gotovine, šoferji pa morajo voziti tako, da bodo od vsakega kilometra imeli dobiček in ne izgubo. 100 litrov nafte nastankajo v Sloveniji, ostalo pa v drugih republikah (kjer je nafta cenejša). Toda za gospodarno poslovanje prevoznega podjetja to ne bo dovolj — nujno bodo morali zvišati cene opravljenih prevozov vsaj za 30 odstotkov.

bbp

ABC PODJETNIŠTVA: KAKO POSTATI USPEŠEN PODJETNIK, KAKO USPEŠNO POSLOVATI!

Poletje je pravi čas za razmislek o vaših naslednjih korakih. Zato se oskrbite s prvim zares strokovnim priročnikom o podjetništvu, s pomočjo katerega boste lahko resnično preverili vaše sposobnosti. Prinaša vam tudi vse napotke o ustanovitvi podjetja. Za vaš uspešen vstop v svet podjetništva so poskrbeli strokovnjaki EKONOMSKEGA INSTITUTA MARIBOR. Priročnik, ki bo čez teden dni v prodaji, lahko naročite po prednaročniški ceni 250,00 din s plačilom po povzetju: Ekonomski institut Maribor, Razlagova 22, tel./fax: 062/212-597.

Republika Slovenija zdaj in zares!

Osamosvojitve Republike Slovenije poteka v drugačnih okoliščinah, kot je potekalo plebiscitarno odločanje slovenskega naroda za samostojnost in neodvisnost. V nekaterih pogledih so razmere manj ugodne, v nekaterih pa bolj kot takrat. Manj ugodne so predvsem zaradi gospodarskih težav. V plebiscitnem obdobju smo se srečevali z znanimi zapleti, ki jih je povzročala posojilnodenarna politika zveznih or-

ganov, povezana z vdorom v monetarni sistem Jugoslavije in celo z neposrednim ropom imetja nekaterih slovenskih podjetij v posameznih jugoslovanskih republikah. Če k temu dodamo še vsesplošni gospodarsko-pravni nered in razkroj, je jasno, da se je gospodarska moč Republike Slovenije kot edini realni temelj njene dejanske državnosti nevarno zmanjšala.

Po drugi strani pa je bilo v plebiscitnem obdobju

opravljeno veliko dela zlasti na področju mednarodnega uveljavljanja Republike Slovenije in s tem povezanega spoznanja mednarodne, pa tudi jugoslovanske javnosti, da Republika Slovenija misli resno in da bo slovenski narod storil vse, da uresniči svojo zgodovinsko odločitev.

Tudi slovenska skupščina je doslej pokazala potrebno zrelost in odgovornost pri uresničevanju sprejete naloge.

Pa vendar se zdi, da so med nami, resda redki, tudi taki, ki omahujejo. Takšni postavljajo nesmiselna vprašanja o vsebini plebiscitne odločitve. Češ, ali smo se res odločili tako in ne morda malo drugače? Opredelitev slovenskega naroda je nedvoumna in jasna. Odločili smo se za samostojno in neodvisno državo po poti razdružitve. To pot bomo o pravega trenutka sklenili tudi z rojstnim listom že rojeni državi.

Aktualna gospodarska situacija ob osamosvajanju Slovenije

Za slovensko gospodarstvo dan D ne obstaja

Na petkovem delovnem posvetu med predsednikom Gospodarske zbornice Slovenije Ferijem Horvatom in predstavniki pomurskih podjetij je bila osrednja pozornost namenjena problematiki tekočih gospodarskih gibanj v Sloveniji, gospodarstvu po osamosvojitvi, vlogi zbornice v teh dogajanjih in njeni novi organiziranosti ter aktualnim vprašanjem, ki so zanimala pomurske gospodarstvenike. Osnovna ugotovitev je bila, da cena osamosvajanja ne sme biti previsoka in da za slovensko gospodarstvo dneva D, ko naj bi se vse začelo na novo, pravzaprav ne more biti. Preselitev na druga tržišča ne bo možna čez noč, še posebno, ker so mnoga slovenska podjetja tudi eksistenčno odvisna od prodaje v drugih republikah. Gospodarsko sodelovanje, ki temelji na stvarnih interesih, se mora nadaljevati, delež izvoza ter gospodarske odnose s tujino pa je potrebno krepiti.

V tej zvezi je predsednik zbornice Feri Horvat pomurskim izvoznikom svetloval, da okrepijo stike s tujimi partnerji in skušajo zagotoviti, da se že utečeni posli zaradi političnega in gospodarskega položaja ne bi prekinjali. Kakšni bodo ti odnosi po 26. ju-

niju, je precej odvisno od načina osamosvojitve. Feri Horvat je dejal, da tudi po razgovorih z predsednikom zvezne vlade Markovičem ni možno napovedati, kaj se bo zgodilo, da pa bi bilo naivno pričakovati, da bodo zadeve tekle gladko. »Upam, da je toliko

realizma in zdrave pameti, da bo zvezna vlada uvidela, da osamosvojitve Slovenije ni mogoče preprečiti,« je menil Feri Horvat. »Je pa očitno in tako potekajo tudi naše priprave, da bo vrsta zadev tudi po 26. 6. morala potekati v Beogradu. Ne samo zato, ker deloma prevzemamo zvezno zakonodajo, temveč tudi zato, ker mednarodnih sporazumov ne moremo tako hitro preseliti v Ljubljano.« Dopolnila teh zakonov ali celo nove zakone pa bo potrebno začeti pripravljati kar najhitreje. Pri tem bo po mnenju predsednika zbornice potrebna predvsem postopnost, kar pomeni, da jih bomo sprejemali postopoma, kot bodo to narekovala potrebe doma in v tujini. Zaleteti se ne smemo. Poleg tega da intenzivno negujemo in krepimo stike s tujimi partnerji, pa zbornica zastopa stališče, da so gospodarski odnosi z drugimi republikami ena od prednostnih zadev. Zato potekajo te dni intenzivni dvostanski pogovori med republikanskimi zbornicami, z namenom, da se gospodarsko sodelovanje ob ustreznem pravnem redu ohrani.

Feri Horvat je navzoče seznanil tudi z aktualnimi gospodarskimi gibanji v Sloveniji. Tačas je velik problem likvidnost oziroma plačevanje tujini. Dejstvo je, da se je po treh mesecih dobrega gospodarjenja ta sistem začel rušiti, da so določena politična in gospodarska dogajanja, ki so projekcijo preveč optimistične plačilne bilance porušila. Da bi omilila negativne reakcije pri tujih partnerjih, je zbornica slovenski vladi predlagala sprejem odloka o nakupu tujih valut, odlok o prednosti plačevanja tujini in vzpostavitev normalnega tečaja. Glede privatizacije in predolgih razprav, ki so ta proces upočasnile, je bil Feri Horvat mnenja, da bi bilo potrebno sprejeti zakon o privatizaciji, če tudi ne bo popoln. To zahteva položaj doma, pa tudi prepočasno pritekanje tujega kapitala zaradi nejasne in nedorečene zakonodaje. Glede stečajev je bilo povedano, da se ni mogoče boriti proti tistim, ki jih narekujejo neracionalna proizvodnja in tržišče, da pa se je potrebno boriti proti stečajem, ki jih zaradi plačilne nediscipline povzročajo drugi.

Staro rušimo, smo zgradili novo!?

7200 nezaposlenih in 18,2-odstotna relativna brezposelnost, napovedani stečaji, slab likvidnostni položaj tistih, ki so preživeli, negotov trg — vse to so kaj slabe osnove pomurskega gospodarstva za uspešen začetek gospodarjenja v samostojni Sloveniji. Podjetnike najbolj od vsega muči negotovost, saj še vedno ne vedo natančno, kaj bo po 26. juniju: bo meja med Slovenijo in Hrvaško podobna tisti severu, na vzhodu in zahodu, bodo morali za uvoz pšenice iz Vojvodine in potrebnega reprodukcijskega materiala plačati carino, bodo lahko sploh še kaj prodali v drugih republikah? In končno — s kakšnim denarjem bomo kupovali in plačevali?

Da bo cena osamosvajanja velika, ni nihče dvomil, toda, da uporabimo besede enega od udeležencev petkovskega pogovora s predsednikom GZS: vsak dober gospodar najprej sežida nekaj hišo, primerno za bivanje, in se šele nato odloči za rušenje stare. In če bo cena osamosvojitve vseeno prevelika (da se bo ustavila proizvodnja in bo potrebno odpustiti večje število delavcev) — ali bo nova država Slovenija pomagala podjetjem z dobrim proizvodnim programom z določenimi finančnimi injekcijami?

Gospodarstveniki pa ne skrbijo le domači trg. V dvomih so tudi izvozniki. Če izgubijo partnerje v tujini le za nekaj dni, izgubijo tuj trg za nekaj mesecev ali še dlje! Če nekaj let govorimo o privabljanju tujega kapitala: bo v prihodnje ta naloga lažja, bodo tuji podjetniki kar tekmovali, kdo bo več vložil v razvoj našega gospodarstva. Zadnje tedne so izvozniki izgubili še zadnje upanje, saj čedalje težje pregovarjajo tuje partnerje, da je »varno« ohraniti poslovne odnose, ne pomagati pa niti zagotoviti slovenske banke.

Dušan Plohi, predstavnik nemškega podjetja v Pomurju, je na omenjenem pogovoru dejal, da bi morala samostojna Slovenija ustanoviti tudi banko, ki bi srednjim in malim podjetnikom ponudila ugodna posojila; svobodno podjetništvo je bilo do sedaj zgolj na papirju, v prihodnje bo moralo biti drugače. Martin Žižek (DAB) pa se boji drugačnega problema: »Nezaposleni niso le problem vlade, ampak tudi naš problem. Kdo bo jutri kupoval, komu bomo prodajali, kar homo izdelali. Bo jutri tudi zares bolje, bomo bolje živeli? Če ne, nas bodo delavci preganjali.« Miloš Ošljaj (Nafta) je opozoril, da se bo za nekatere hrvaški trg popolnoma zaprl, za majhno regijo, kot je Pomurje, je lahko to velikega pomena. Po drugi strani pa — v lendavski občini je veliko zaposlenih z druge strani reke Mure in nastajajoče državne meje.

To so težave, ki se jih bojujo pomurski gospodarstveniki v mesecih po osamosvojitvi. Še večje pa jih verjetno čakajo v združenji Evropi. Kako bomo ubranili naša podjetja in njihov obstoj (ter s tem zaposlenost) pred vse večjo konkurenco na zahodu, pred pretiranim uvozom? Bo vlada sploh smela posredovati? Bodo naši izdelki na evropskem trgu sploh iskani — jih ne bodo izrinili cenejši izdelki z vzhoda in boljše iz razvitih držav.

Same neznanke, ki jih bo pomagal rešiti čas. Dejstvo pa je, da bodo morala podjetja sama poskrbeti zase, brez »tutorstva« politike in vlade, država pa se bo morala v kratkem začeti intenzivneje ukvarjati s socialnimi problemi.

OSAMOSVOJITEV NI CIRKUS

Nekatere priprave na osamosvojitve Slovenije — o drugih nas je na realna tla postavil minister Šušteršič — očitno pospešujejo potekajo. Tako je že sestavljen scenarij razglasitve države Slovenije. Kot se spodobi, bo osrednja prireditev v Ljubljani. Začela bo pred slovensko skupščino, sicer pa naj bi prireditve potekale po vseh krajih (in celo na vrhu Triglava), kjer naj bi udeležencem dajali svetke ozkoga, poldrugi meter dolgega traku v barvah slovenske zastave. Namen dogodka pa lahko udeleženci zaznamujejo tudi s cvetom v roki ali gumbici.

Sledil bo prihod treh vodilnih slovenskih mož. Medtem ko bosta France Bučar in Lojze Peterle stala na preprogi, pa bo Milan Kučan opravil častni pregled reprezentativnega voda slovenske vojske. Po dviganju zastave bosta kratki poslanici povedali Kučan in Bučar. Po fanfarah pa bodo vsi trije vodilni politiki zavrhali rokave in zasidili tiplo slovenske državnosti. Ob tem dejanju se bo po slovenskih cerkvah oglasilo potrkanje, na slovenskih vrhovih pa bodo zaplamljeli kresovi. Na ljubljanskem gradu bo gorelo 1366 bakel (toliko let je približno poteklo od razglasitve Samove države), potem bodo mladi v živi verigi ponesli bakle do Prešernovega spomenika. In ko bodo predsedniki odložili lopove, bo dr. Alojzij Šušter drevo blagoslovil in povedal poslanico. Nato se bo iz množice dvignil podly z gledališkima igralcema, ki bosta recitirala verze iz Prešernove Zdravljice. Osrednja prireditev pa se bo končala z več ognjemeti in najbrž bo razpoloženo navdušeno udeležence k temu, da si sežejo v roke.

Gre za preprosto, elementarno, vendar dostojanstveno in ponosno dejanje, zatrjujejo avtorji zasnove zaznamovanja dneva slovenske državnosti. Upajmo le, da zadnja dejanja v Sloveniji, ki so se sprejela v nenene deklaratije, patetiko in evforijo, ljudmi ne bodo povzročila apatičnosti, saj gre v bistvu za najpomembnejši dogodek v novejši zgodovini Slovencev, ki naj bi ga ustrežno zaznamovali tudi drugi živčni prebivalci nove države Slovenije.

SIMBOL IN GRB

Dobili smo tudi poseben znak samostojne Slovenije, ki naj bi v prihodnje zaznamoval vse pomembnejše prireditve pri nas. Ob besedah Samostojna Slovenija 1991 bo natisnjena tudi tribarvna plamenica (bela, modra, rdeča), ki naj bi ponazarjala nekaj novega, nekaj, kar se šele poraja. Ta simbol bo uporabljen tudi na vseh uradnih srečanjih.

Da bi osamosvojitveni dan primerno potekal, je republiška ustavna komisija končno oblikovala predlog ustavnega dopolnila, ki govori o slovenskem grbu. Pri tem so podprli idejno rešitev akademskega kiparja Marka Pogacnika. Po tem predlogu bi bil grb Republike Slovenije s Triglavom in morjem ter tremi rumenimi šestokrakimi zvezdami na mo-

dri podlagi (v obliki štita). V sredini štita naj bi stal Triglav, pod njim naj bi bili valoviti črti, ki ponazarjajo morje, nad njim pa bi bile v obliki obrnjenega trikotnika razporejene zvezde.

»Posvetite se tržišču«

Feri Horvat je po pogovoru s pomurskimi gospodarstveniki povedal: »Svetujem, da gospodarstveniki stisnejo zobe. Najprej naj naredijo vse znotraj podjetij, da preživijo, hkrati pa naj se v tem času močno posvetijo tržišču. S svojimi partnerji v drugih republikah, predvsem pa v tujini, naj imajo čim intenzivne stike. Tuji partnerji so v teh nestabilnih razmerah negotovi, nekateri razmišljajo celo o prekinitvi sodelovanja, in to je najhuje, kar bi se lahko zgodilo. Poleg tega, kar delata vlada in zbornica, menim, da lahko tukaj veliko naredijo direktorji, vodstva podjetij, zasebni podjetniki, in to tako, da bodo še naprej sodelovali. To pa je dobra štartna osnova za jutri!«

Realno je treba računati, da bo za osamosvojitve (vsaj določeno obdobje) potrebno plačati ceno. Od vlade pa do podjetij je treba narediti vse, da bo ta cena čim nižja, ne bo pa se ji mogoče izogniti. Jaz mislim, da bomo uspeli, da ne bo prišlo do večjih blokad.

V tem primeru pa se to ceno splača plačati, kajti potem ima Slovenija večje možnosti za napredek v prihodnje. Dejstvo je, da tako, kot je sedaj v Jugoslaviji, več ne gre, vsak dan je slabše, saj Slovenija izgublja tudi tiste prednosti, ki jih je imela v odnosu do tujine prej v primerjavi z drugimi jugoslovanskimi republikami. Položaj pomurskega gospodarstva je trenutno res težak, v nekaterih delih celo težji, kot kažejo podatki repu-

bliškega povprečja, predvsem gre za brezposelnost, za stečaje. Dolgoročno bo Pomurje končno moralo izkoristiti to, kar je zamudilo v preteklosti: bolje izkoristiti svoj obmejni položaj. Mislim, da se z osamosvojitvijo te možnosti odpirajo, zlasti v sodelovanju z Avstrijo, Madžari in Italijani. Dogovoriti se bomo morali, kako v novih razmerah, v samostojnem slovenskem gospodarstvu in pa v okviru nove gospodarske politike

zagotoviti, da Pomurje ne bo naprej stagniralo ali celo zasedajalo, ampak bo po možnosti s hitrejšimi koraki iz tega sedanjega gospodarskega položaja. Vlada ima določena sredstva predvidena že v proračunu, prav v okviru te osamosvojitvenih projektov pa je tudi predlog, da se ta sredstva večajo prav za take primere, kje bo zaradi prekinitve sodelovanja prišlo do zmanjšanja proizvodnje in večje brezposelnosti.«

PRED SVETOVNIM SLOVENSKIM KONGRESOM

Ko govorimo o osamosvojitvi Republike Slovenije, ne smemo pozabiti tudi na prvi Svetovni slovenski kongres, ki bo 27. in 28. junija v Ljubljani in Celju. Gre za zelo pomemben dogodek, ki sovpada z najnovejšimi političnimi spremembami v naši republici, hkrati pa naj bi Svetovni slovenski kongres, na katerem pričakujejo okrog 200 delegatov, pol iz Slovenije in pol iz tujine, postal organizacija vseh Slovencev. Zato so ga podprle mladane vse stranke in slovenska katoliška cerkev, do kongresa pa naj bi se jim pridružili še drugi.

Pričakujejo, da bodo na kongres prišli Slovenci z vseh vetrov, saj so konference Svetovnega slovenskega kongresa ustanovili med drugim v Avstraliji, Argentini, Kanadi, Veliki Britaniji, Skandinaviji, Franciji, Nemčiji in Avstriji, pa tudi Slovenci iz zamejstva, na avstrijskem Koroškem in v Italiji. Zanimivo je, da konference nimajo porabski Slovenci, čeprav bodo tudi ti sodelovali na prvem svetovnem srečanju slovenskega. Sprito političnih razmer pri nas pa je seveda vprašljiva udeležba vseh Slovencev iz drugih delov Jugoslavije. Zagotovo bodo prišli Slovenci iz

sosodnje Hrvaške in morda tudi iz Beograda.

Sicer pa nameravajo na prvem Svetovnem slovenskem kongresu, ki vzbuja veliko pozornost v svetu, sprejeti dva osnovna dokumenta in tri resolucije. To sta statut in program SSK ter resolucije o delu kongresa v prihodnjem triletnem mandatu, o posebnem statusu Slovencev po svetu (z dvojnimi državljanstvom ali kako drugače), medtem ko bo tretja resolucija nekakšen poziv svetovni Sloveniji. Slednjo bodo delegati kongresa posredovali tudi svojim vladam.

RAZMIŠLJANJA O NAŠI SAMOSTOJNOSTI

Ostaja nam le upanje

DRAGO SALAVEC — ME-SNA INDUSTRIJA POMURKA: »Demokratske tokove v Sloveniji smo mnogi dočakali z veliko upanja. Bili smo prepričani, da bodo tako poslanci kot vlada izpolnili svoje obljube in naša pričakovanja. Tako smo pričakovali razcvet gospodarske atraktivnosti Slovenije, doživljamo pa izolacijo, podobno Srbiji, pričakovali smo več produktivnih delovnih mest, toda vsak dan je na cesti več delavcev; pričakovali smo intenziviranje tujih vlaganj, doživljamo pa, da se nasa izogibajo dolgotrajni tuji partnerji; pričakovali smo racionalizacijo javnih služb in krčenje javne porabe, doživljamo državo, dražjo, kot je bila kdaj koli prej; pričakovali smo mirno življenje v civilni državi, doživljamo militarnizacijo in oboroževanje; pričakovali smo demokratizacijo javnega življenja in gospodarstva ter hitre sistemske in lastniške spremembe, doživljamo pa nadaljevanje tradicije skritih privilegijev, pritisk na medije, grožnje in odlaganje sprejemov ključnih sistemskih zakonov; pričakovali smo krepitev lokalnih skupnosti in njihovih vplivov, doživljamo pa najmo-

čnejšo centralizacijo; pričakovali smo razmah profesionalizma v politiki, doživljamo pa politične improvizacije in nesposobnost upravljanja slovenske države. Upoštevajoč take dosedanje rezultate vlade in vladajoče politike, ne pričakujem realnih sprememb sedanega stanja. Kvečjemu deklarativne. Realne spremembe bodo možne, ko bo upravljanje slovenske države prevzela kvalificirana vlada. Pod tem razumem vlado, ki se bo zavedala, da je govorjenje o kakršni koli osamosvojitvi brez ekonomske trdnosti in gospodarske samostojnosti le deklarativno.

Taka vlada bo morala upoštevati:

— da je plebiscitarno izražena volja Slovencev slovenska država,

— da noben narod v nobeni državi v sodobnem svetu ne more živeti sam,

— da je gospodarsko trdna in socialno pravična država Slovenija pogoj za posameznikovo materialno blaginjo in vsehstranski razvoj,

— da v Sloveniji pretežni del prebivalstva živi na podeželju,

— da je velika večina Slovencev odvisna predvsem od lastnega dela ter da je nujno ohranjati skrb za delavske pravice in ohranjati delo kot temeljno vrednoto,

— da je socialna politika temelj urejene človeške skupnosti, da se duhovne vrednote ne morejo omejevati,

— da večina želi živeti varno življenje, življenje brez vsiljevanja ideologij, v razmerah, ki omogočajo razvoj človeške ustvarjalnosti.

Pričakujem, da se bo takšen ali podoben program začel izvajati enkrat po 26. juniju, čeprav ne takoj.

Kmetje so navajeni vsega

CIRIL GERIČ, kmetovalec iz Gornje Bistrice:

»26. junij pričakujem z velikim vznemirjenjem, veseljem in olajšanjem, da bo naposled konec agonije, ki že predolgo traja. Najbrž bom večino časa ostal doma, da bi vsaj po televiziji in radiu spremljal

dogodke tega dne, čeprav me bo čakalo tudi delo na njivah. Od osamosvojitve pričakujem seveda spremembe na bolje, vendar ne tako hitro, predvsem ne na gospodarskem področju. Slovenija pa bo postala nekaj drugega, to bo začetek novega obdobja. Slišim sicer nekatere, ki pravijo, da nam bo slabše, če bomo sami. Zavedam se, da bo morda v začetku res tako, toda mislim, da se bo sčasoma uredilo in da nam bo šlo na bolje. Če bo obojestranski interes, bomo še naprej lahko sodelovali z drugimi jugoslovanskimi republikami ali državami, vendar le na enakopravnih osnovah. Izhajali bomo iz naše samostojnosti. Mislim, da se bo dalo s Hrvaško dogovoriti, da ne bo posebnih problemov glede lastništva zemlje na eni in drugi strani meje. Če smo namreč to lahko uredili z Avstrijo, ne vidim razlogov, da ne bi mogli s sosednjo Hrvaško.

Srinjam se, da je negotovost velika. Vendar si slovenski narod ne zasluži takšnega življenja, kot je sedaj. Preveč naših rezultatov dela izkoriščajo drugi v Jugoslaviji.

Ko je kriza, se iščejo po navadi rezerve v kmetijstvu. Tudi sedaj se lahko zgodi, da bo kmet nosil glavno breme. Pripravljeni moramo biti na žrtvovanje, da bomo potem lahko želi večji kos kruha.

Uresničenje tisočletnih sanj

KAREL KOZIC, tajnik sosednjega Demosa:

»To je oziroma mora biti dan, ko se bo končno uresničila moja želja in želja večine slovenskega naroda in narodnosti, živčih na tleh Slovenije, pa tudi želja Slovencev, ki živijo po svetu, da zaživimo v svoji samostojni državi oziroma povemo, da imamo Slovenci državo. Sam sem ponosen, da pripadam generaciji, ki bo uresničila tisočletne sanje naroda, ki mu pripadam, o lastni državi.

Uresničitev lastne želje poudarjam zaradi tega, ker sem s prijatelji in sodelavci o njeni uresničitvi govoril in se skupaj pripravljali na ta dan že tedaj, ko se je s pomočjo vojaške sile in kvazi politične ideologije branilo lažno bratstvo in enot-

nost. Vem, da nam v samostojni državi ne bo poslano z rožicami, vendar s svojo delavnostjo, znanjem in sposobnostjo lahko premagamo težke čase, ki nas čakajo po tem datumu. To mora biti datum, ko se bomo ločili od tistih, ki vedo reševati tudi najmanjši problem s pomočjo orožja. Z njimi se lahko v prihodnje povežemo samo tedaj, ko bodo uvideli, da se lahko problemi rešujejo tudi po mirni poti.

Z lastnostmi, ki jih imamo Slovenci vsaj toliko, kot jih imajo narodi razvite Evrope, bomo zagotovo v najkrajšem času dosegli popolno politično in gospodarsko samostojnost in neodvisnost. Da dosežemo ta cilj, se moramo že naslednji dan po razglasitvi neodvisnosti oziroma samostojnosti lotiti perečih gospodarskih problemov. Tega se zagotovo zavedajo tako slovenska vlada kot vse politične stranke. Socialdemokratska stranka v Murski Soboti, ki ji trenutno predsedujem, se bo morala spoprijeti s problemi delavstva in drugih slojev prebivalstva, ki je v tem trenutku v skoraj neresljivem položaju, pa tudi s problematiko sedanjega divjega lastninjenja oziroma propadanja t. i. družbene lastnine, ki je plod dela tega delavstva.

Postopno do samostojnosti

GUSTI GROF — ABC POMURKA: »Oglasoval sem za samostojno Slovenijo, ker se zavedam, da je odnose v Jugoslaviji potrebno urediti, vendar pri tem ne čutim nobene evforije. Vsi skupaj bi morali zelo odgovorno delovati za osamosvojitve, ne se ukvarjati z zunanjimi, obrobnimi problemi, temveč ekonomskimi

in iz tega izhajajočimi odnosi v svetu in Jugoslaviji. Dejstvo je, da je slovensko gospodarstvo povezano z jugoslovanskim prostotom in da ima lahko vsak enostanski ukrep, če ni pripravljen do področnosti, hude posledice. Ob dejstvu, da je 26. junij prava prelomnica slovenske samostojnosti, pa bi morali v dogovorih s sosednjimi deli Jugoslavije zagotoviti postopnost ekonomskih osamosvojitve, ker menim, da imajo lahko drugačni ukrepi hude posledice ne samo za odnose med republikami, temveč tudi do sveta. Potrebno je vedeti, da ima pogodbe z Evropsko gospodarsko skupnostjo, GATT-om itd. gospodarstva, zato bi se morali v 26. juniju lahko zgoditi na tem področju. 26. junij ne bi smel postati prekinitev gospodarskih odnosov ne med republikami v Jugoslaviji niti s svetom.

Tudi strah me je malo

MILIVOJ M. ROŠ, svobodni umetnik iz Črnelavca:

»Nobena evforija mi ni posebnost pri srcu, še najmanj pa nacionalna. Volitve, ki so bile rezultat te evforije in političnih sprememb na Slovenskem, so obljubljale marsikaj. Prinesle pa so stanje, kjer je dovoljeno vse, samo da je storjeno v imenu samostojne Slovenije. V Ameriki so temu včasih rekli zakon prireje.

Zmagoviti Demos in nekatere njegove najimenitnejše člane Bavčar, Janša, Rupel... so si iz nastajajoče samostojne Slovenije naredili zasebno podjetje, ob tem pa se nesramno igrajo z domoljubnimi čustvi Slovencev. Svojo nezmožnost formiranja normalne družbe, kjer se bo živelo zdravo in spodobno, skrivajo za projekti, kot so slovenski grb, potni list, denar, oboroževanje, sprave in še drugimi neumnostmi.

Lokalni oblastniki seveda ni-

so tako lucidni, pa tudi psihologije množice ne obvladajo tako dobro, zato se zatekajo k besednjaku družbe, ki so jo pred kratkim zrušili. Skratka, kršen nastavek za ponovitev petdesetih let. V taki samostojni Sloveniji se ne počutim dobro, pa tudi strah me je malo.

V pričakovanju drugačne šole

ŠTEFAN FTIČAR, ravnatelj OŠ Črenšovci:

»Pričakovanja slehernega Slovenca po razglasitvi samostojne Slovenije so velika in različna. Vsi pričakujemo vsaj to, kar je bilo rečeno ob plebiscitu in v kar smo verjeli, ko smo se opredeljevali za osamosvojitve.

Ker sem učitelj, so moja pričakovanja usmerjena predvsem v vzgojo in izobraževanje. Pričakujem, da bo šola postala tisto, kar je v sodobnem svetu, to pa je, da res vzgaja in izobražuje. Zato tudi pričakujem, da bo imela ustrezen družbeni položaj in da bo politični nemir s pritiski posameznikov in strank zamenjal pedagoški nemir iskanja, da bo šola boljša.

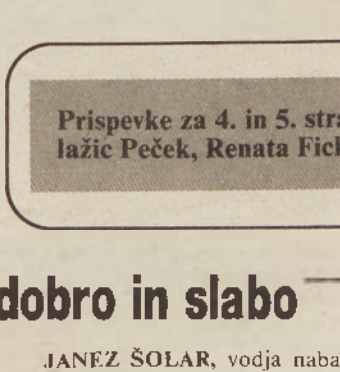
Mislim, da v razvitem svetu in tudi v Evropi nimamo kaj iskati s

kopičenjem vojaške moči, ampak so priložnosti našega malega evropskega naroda samo v znanju.

Pričakujem, da učiteljstvo ne bo še naprej obremenjeno z vprašanji materialne narave in lastnega obstoja, ampak da bo slovenski narod oziroma njegovo vodstvo došlo in spoznalo pomen vlaganja v izobraževanje.

Od osamosvojitve ne pričakujem velikih stvari. Želim in pričakujem pa od našega vodstva, da jo izpelje tako, da opraviči zaupanje ljudi, ki so ga izrazili na plebiscitu, in da omenjeno dejanje ne bo imelo katastrofalnih in dolgotrajnih negativnih posledic za nas, sicer se nam res lahko zgodijo velike stvari.

tum začetek dejanskih in potrebnih spreminjanj pri osamosvojitvi Slovenije. Kot pripadnik madžarske narodnosti v Pomurju in Madžari v Vojvodini ter na Hrvaškem. Sodelovanje z njimi pa nam je prineslo veliko koristnega, predvsem za naš jezikovni in kulturni razvoj. Nekoliko me tudi skrbi, kaj bo v tem primeru z družinskimi vezmi, ki jih je med nami prav tako precej.

Prispevke za 4. in 5. stran so pripravili Bernarda Balazic Peček, Renata Ficko, Jože Graj in Milan Jerše.

S sabo vzeti dobro in slabo

JANEZ ŠOLAR, vodja nabave v AR-Contu: »V Avtoradgoni sem zaposlen že 15 let, tri leta pa sem vodja materialnega poslovanja. Prej sem delal v trgovini. Ta čas izvažamo na tuji trg 80 odstotkov izdelkov, uvažamo pa okrog 30 odstotkov potrebnega materiala. Drugo kupujemo doma, okrog 70 odstotkov na slovenskem trgu, preostalo v drugih republikah, predvsem na Hrvaškem. Mislim, da se po 26. juniju ne bo nič bistveno spremenilo, vendar pa ima človek pred novim prirojen strah ali negotovost. Če bi zdaj v trenutku ukinili uvoz, bi lahko delali le kakih 15 dni. Manjkalo bi nam eno ali drugo, nekatere stvari so v tujini cenejše, predvsem pa boljše. Sodelujemo v skupnem kooperacijskem krogu: AR-Cont, ABC Pomurka in Continex iz Avstrije. Tudi Avstrijce je strah, vendar so do sedaj vseeno sodelovali, saj sodelujemo na osnovi »blago za blago«. Zaledje imamo z izvozom.

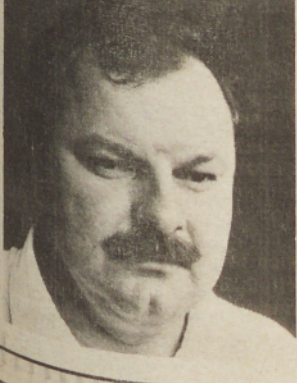
Oba naroda, slovenskega in hrvaškega, poznam zelo dobro. Deset let sem delal tudi z Beograščani... to je popolnoma druga mentaliteta. Po drugi strani pa se moramo zavedati, da smo 45 let živeli skupaj, s sabo bomo morali vzeti dobro in slabo. Razdelitvena bilanca bi morala biti znana pred 26. junijem. Po značaju sem optimist in imam zaupanje v prihodnost.

Država mora pomagati

IVO VUK, generalni direktor Zrada:

»Če bi se meje zaprle, ni-

mam pravega scenarija. Če rečemo na primer, da se bo 26. junija vse zaprlo, bomo ob 60 odstotkov prodaje.

V Sloveniji namreč prodamo nekje od 17 do 20 odstotkov, izvažamo pa od 15 do 20 odstotkov. O teh mejah je še vse neznano. Če bodo to prave meje kot z drugimi državami, se bo v prvi fazi pretok blaga ustavil, ker ne bo pripravljene ustreznih predpisov, verjetno pa niti operative.

V drugi fazi pa je vprašanje, koliko bomo v primeru, da bo plačevanje konvertibilno, s svojim programom sploh konkurenčni. Mi zdaj delamo še

naprej tako, kot če ne bi bilo nobenih sprememb. Konec koncev imamo s temi kupci pogodbe — kot meddržavne pogodbe bodo verjetno veljale še naprej. Izvoz bo verjetno v prvi fazi celo padel, saj nam ne bodo zaupali toliko da bi poslali material. Poskušali smo dobiti neka tuja posojila, vendar tuje banke zagotovo slovenskih bank sploh ne upoštevajo več. Ne vem, če sploh obstaja kakšen načrt za rešitev teh problemov. Jaz upam, da nam bo v primeru prevelikega padca proizvodnje pomagala država ter na ta način obdržala pri življenju podjetja, ki imajo perspektivne proizvodne programe. Proizvodnja se bo brez dvoma zmanjšala.

Štefan Smej

Kokalj — znanilec

Do žetve je še pet tednov, do odcepitve pa so še vsi dnevi. Kajti žetev bo, če le ne bo toče, potopa, kobilic ali požara, ki bi zajel vso deželo. Ali pa veličanske tankovske bitke, nekaj takšnega, kakor je bila tista med drugo svetovno vojno pri Kursku — tudi če bi se čez pomursko žitno ravan valili menderajoči tanki, čez pet tednov ne bi bilo žetve. Toda tega slednjega za zdaj na Janševo in našo srečo ne predvideva noben, niti literarni scenarist začelka tretje svetovne vojne.

Kokalj (koukuk) po prekmursko, Agrostemma po latinsko: v teh dneh cvete med žitom: s škrlatnimi cvetovi in petimi cvetnimi listi. Pet cvetnih listov pa pomeni pet tednov do žetve.

Žetev torej bo, odcepitve ne bo!

Žetev ima svoje znanilce, odcepitve pa ima samo skovikalce smrti. Kokalj ima škrlatno barvo, barva nesojenega slovenskega denarja pa kaže prste in ne oznanja samostojnosti, marveč nesposobnost, da bi naredili kolikor toliko primeren denar. Zategadelj so to neizogibno prvo znamenje slovenske samostojnosti že zavrgli. Tudi vsi drugi znanilci slovenske samostojnosti ne morejo in ne morejo razviti polnobarvnega cveta, vse so samo kilavi pozeblji popki. Zastave ni, ne grba, zrisali so samo nekakšno priložnostno ikono v obliki tribarvne bakle.

Ponesrečeni heraldični znaki seveda v vsej zadevi niso najbolj žalostna reč, kvečjemu nekoliko smešna. Vse te obrobosti niso tisto, kar skovika smrt slovenski samostojnosti — skovika prej, preden je do te samostojnosti sploh prišlo. Najbolj tragikomično je, da naj bi se osamosvojili, jugoslovanski dinar pa naj bi še naprej ostal naš denar. S tem, ko so pristali na takšen, pa čeprav samo začasen monetarni status, so pokazali, da jim ves čas v resnici ni šlo za nič drugega kot za podalpsko separatistično vaskoveselično napihovanje. Če gledamo na spodletelo osamosvojitveno podjetje čisto praktično, ali bolje rečeno: če gledamo na zadevo čisto po slovensko, to je drobtinčarsko in z boric malo nacionalnega ponosa, se ima smisel odcepiti edino zaradi »gospodarske osamosvojitve« izpod jugoslovanskih delovno-moralnih in tehnoloških navad; te samostojnosti pa ni, če ni samostojnega denarja sistema. Pri tem seveda predpostavljamo, kar je najbrž neizpodbitno, da oni tam na jugu po potrebi dotiskavajo denar in s tem povzročajo dodatno inflacijo.

Sicer pa nam po vsem tem, kar o njem vemo, bog pomagaj s tem gospodarstvom. Ne glede na to, če bo to gospodarstvo samostojno — kar je seveda absurd, saj je samostojno gospodarstvo lahko samo nekaj takega, kar je bilo v hermetično zaprtih komunističnih državah albanskega modela — ali pa ne.

Torej je vseeno. In neki tak občutek, da je namreč vseeno, je zajel ljudi v teh dneh. Vse skupaj je tako kot v filmu Poslednja obala z Gregorijem Peckom v glavni vlogi: nad severno poloblo se je izdijala atomska, ne tankovska, vojna in njeni smrtonosni učinki so zajeli tudi že vso južnopolo-beljsko »zemljinco«, razen Avstralije. Avstralcem in vsem tistim, ki so tja uspeli zbežati, kakor Pecku in njegovim mornarjem na podmornici, ne preostaja drugega kot pikniki in slavia. Tudi pri nas gostilničarji že obupujejo nad premnogimi obletnicami — matur, osnovnošolskih matur, porok, ošpic, vsega.

GEOTERMALNA ENERGIJA

NARAVNO BOGASTVO,

KI JE ČISTO IN OBNOVLJIVO

V zadnjih desetletjih, posebno še, ko so cene konvencionalnih energijskih virov začele skokovito narasčati, je tudi pri nas poraslo zanimanje za zemeljsko toplotno energijo. Poteg dejstva, da so klasični energijski viri neobnovljivi in njihova uporaba onesnažuje okolje, je zemeljska toplotna energija čista in obnovljiva, če pa že pride do negativnih vplivov na okolje, so ti minimalni. Pomurje slovi kot izredno bogato in primerno območje za izkoriščanje tega naravnega bogastva, ki se je pravzaprav nenačrtno začelo pred dobrimi tridesetimi leti. Danes se vlagajo precejšnji napori, da bi se ta energija, ki slovi kot ekološko najčistejša, optimalno izkoriščala. Kako smo pri tem uspešni, v kakšne namene izkoriščamo geotermalno energijo, kakšna je njena ekološka in komercialna prihodnost — odgovore na ta vprašanja smo iskali pri strokovnjakih dipl. inž. Petru Kralju z Geološkega zavoda Ljubljana, mag. Jožetu Lainščaku iz Moravskih Toplic, dipl. inž. Dušanu Žižku iz Radenske, na Sekretariatu za varstvo okolja in urejanje prostora iz Murske Sobotice ter Območni zbornici pri mag. Andreju Jancu.

najperspektivnejše območje v Sloveniji za izkoriščanje termomineralne vode. To so predvsem peščene plasti spodnjega dela formacije Mura.

NA EKONOMIČNO IZKORIŠČANJE GEOTERMALNE ENERGIJE VPLIVA VEČ FAKTORJEV

»Na ekonomično izkoriščanje geotermalne energije vpliva več faktorjev — količina termalne ali termo-mineralne vode, njena temperatura, količina in sestava raztopljenih mineralnih snovi v njej ter oddaljenost od porabnika,« pojasnjuje Peter Kralj. »Raziskave, kako izkoristiti geotermalno energijo, imajo v svetu pomembno mesto. Možno jo je pretvarjati v električno, jo nato transportirati do porabnikov ali pa jo neposredno izkoristiti, če so porabniki v bližini. Pretvarjanje geotermalne energije v električno zahteva visoke temperature zaradi toplotnih izgub. Geotermalna energija se v svetu in delno že pri nas uporablja za ogrevanje stanovanj. Znanost kombinacije s toplotnimi črpalkami ali s klasičnim ogrevanjem za pokrivanje konic pri izredno neugodnih zunanjih temperaturah.«

TERMO-MINERALNA VODA JE TEMELJ PONUDBE POMURSKIH ZDRAVILIŠČ

Izkoriščanje termo-mineralne vode v balneološke namene se je začelo leta 1960, ko je pri nastreževanju raziskovalne vrtnice na nafto MTI začela pritekati iz globine 1.175 metrov termo-mineralna voda s temperaturo 56 stopinj. Čez manj kot tri leta so na osnovi te vode iz vrtnice MTI nastale Moravske Toplice. Podobno se je zgodilo v Lendavi in v Banovcih, namensko, samo za balneološke namene, pa so pred dvema letoma začeli z izkoriščanjem vrtnice v Radenci. Na osnovi raziskav o učinkovitosti termo-mineralnih vod je Republiški sekretariat za zdravstveno varstvo izdal za vsa pomurska zdravilišča tudi odločbe o zdravilnosti.

energijo v balneološke namene v pomurskih zdraviliščih dokaj dobro izkoristili. Seveda so še rezerve, kar ugotavljajo študije o turizmu, ki dokazujejo, da je pomurski prostor možno dodatno obremeniti še s trikrat večjimi posteljnimi zmogljivostmi, da okolje ne bo ekološko degradirano. Pri tem pa bo potrebna sistematičnost, da se prostor ekološko ne preobremeni.«

ENERGETSKA IZRABA TERMALNO-MINERALNE VODE JE NAJSTAREJŠA V MORAVSKIH TOPLICAH

Najstarejša tradicija izkoriščanja geotermalne energije za ogrevanje je v Moravskih Toplicah. Za Moravske Toplice je značilno, da se je z vrtnicami delalo sistematično,« pravi mag. Jože Lainščak. »Ko se je začel graditi Termal, nismo več gradili kotlovnice, gradili smo strojnico. Neverjetno hiter razvoj Moravskih Toplic je tudi posledica racionalnega izkoriščanja tega naravnega bogastva.« Danes ogrevajo v zdravilišču z geotermalno energijo približno 30.000 m² površin, sanitarno vodo za ves zdraviliški kompleks, za bazene, ki jih je 13 in potrebujejo 3.700 m³ vode, rastlinjake za pridelavo okrasnega cvetja in zelenjave na površini 3 arov in gretje trgovine Potrošnik ter poslovalnice banke. Vrtnice se koristijo kaskadno, prvi nivo je namenjen grelnim telesom, drugi za ogrevanje sanitarne vode, tretji pa za bazene in talno gretje. Še vedno pa se 28-stopinjska voda izteka v kanalizacijo.

Z geotermalno energijo se ogreva tudi del Murske Sobotice, in sicer iz vrtnice SOB1 se ogreva 289 stanovanj, iz SOB2 pa Diana in poslovni prostori ob Titovi ulici. Z geotermalno energijo ogrevajo le, ko to dopuščajo zunanje temperature, če so te nižje, ogrevajo iz kotlovnice na kurilno olje. Vgrajene imajo tri sisteme: klasično inštalacijo, povečane radiatorje v kombinaciji s toplotno črpalko in talno gretje.

GEOTERMALNA ENERGIJA JE OBNOVLJIVA

Geološki zavod iz Ljubljane že več let raziskuje vodonosne plasti peščenih sedimentov t.i. formacije Mura na območju Murske Sobotice in vpliv izkoriščanja termalno-mineralne vode na vrelčno območje Radenske. »Vodonosnik, ki je najbolj izdaten, smo poimenovali Termal I,« pravi poveduje Peter Kralj. »Ugotovili smo, da je ta vodonosnik dobro prepusten, vendar je plast zelo tanka, debela le nekaj 10 metrov, kar pomeni, da so v njej relativno majhne količine termalno-mineralne vode. S pomočjo meritev tlakov v vrtnici V66 v Petanjcih smo ugotovili, da je že sedanjostopnja izkoriščanja tega vodonosnika večja od sposobnosti njegovega samoprehranjevanja.

Posledica čezmernega izkoriščanja se kaže v znižanju tlakov v vrtnicah SOB1 in SOB2, kar bo imelo za posledico manjše samozilivne tekočine in kasneje tudi potrebo po vgradnji črpalk, kar pa predstavlja višje eksploatacijske stroške. Menimo, da bi bilo nujno čim prej začeti vračati to vodo v zemljo. V tem primeru bi nastal zaprt vodokrog, vrnjena voda bi se ponovno ogrela in bi bila ponovno primerna za izkoriščanje.«

Jože Lainščak iz Moravskih Toplic pa meni: »Z geološkega vidika je v Moravskih Toplicah voda zadosti, vendar če hočemo ta stabilni sistem obdržati, je nova vrtnica MT 7 nujna. Vrtanje smo načrtovali že v lanskem letu, vendar se je zapletlo pri sredstvih. Vrtnica MT 7 bo energetska ekološka vrtnica, ki bo rabila za reinjektiranje energetske izkoriščene geotermalne vode in le občasno za pridobivanje le-te. Upamo, da bomo vrtnico, ki je izredno pomembna tako z ekološkega kot energetskega vidika, lahko naredili letos.«

Velika ekološka škoda in slab energetski izkoristek se pojavljata tudi pri vrtnicah v Murski Soboti, kjer se geotermalna voda, topla 35 stopinj, spušča neposredno v Ledavo. Silvo Podlessek nam je pojasnil, da zaradi tega razmišljajo o novi reinjektivni vrtnici, za katero pa Geološki zavod opravlja še nekatere raziskave.

Ali obstaja bojazen, da v Pomurju zmanjka termo-mineralne vode, glede na neracionalno iz-

rekovalacija) drugi pa je v obliki toplotnega pretoka (termični fluks). Pri tem imata oba načina obnove nasprotni vektorski predznaki v funkcijsko rezultantnem entalpijskem efektu. S enostavno razlago pa posegamo na zelo zahtevno področje termodinamičnih procesov v zemeljski globini.«

EKOLOŠKA NEVARNOST GEOTERMALNE ENERGIJE

Odpadne termo-mineralne vode, katere odvajamo v površinske tokove rek ali potokov, lahko predstavljajo hude onesnaževalce okolja ne samo zaradi visokih temperatur teh odpadnih vod, temveč tudi zaradi mnogo večjih koncentracij raztopljenih mineralnih snovi. Inženir Peter Kralj pravi: »Mnogo bolj smotno in varno bi bilo vračati energetske izkoristke v termomineralno vodo v priradni vodonosnik, s čimer bi postala vodokrog zaprt. Na ta način je geotermalna energija med ekološko najčistejšimi sistemi.«

Resnično je geotermalna energija med ekološko najčistejšimi in je lahko absolutno povsem čista, toda do tistega trenutka, dokler izrpane termomineralne vode ne izlivamo brezdušno vsepovsod naokoli, »razpade« ekološko problemu geotermalne energije Dušan Žižek. Pa tudi v tem primeru, če je izvajanje take vrste in obsega, pri nas v Pomurju, je ta vir energije komparativno še vedno med najčistejšimi. Kaj narediti, da bi se pri reinjektiranju, v gradnji dubletov, v stopnjah povezanem izkoriščanju geotermalne energije itd. ... Metoda v svetu že dolgo znane in uporabljane. Toda mi? Smo ven iz del zemlje na Balkanu.«

Na Območni zbornici obravnavajo probleme geotermalne energije mag. Janc: »Že vrsto let

MORAVSKE TOPLICE — kopanje v termomineralni vodi je učinkovito zdravljenje revmatičnih in ginekoloških obolenj, obolenj sklepov, lokomotorne aparata ...

korisčanje, smo vprašali dipl. inž. Dušana Žižka iz Radenske: »Termomineralna voda se v Pomurju resnično ne izkorišča na visoki racionalni ravni. Ponekod je ta nivo prej obraten. Izkorišča se namreč na način, ki je za uporabnike, kratkoročno gledano, morda najcenejši v okviru danih možnosti. Vendar je tudi to ena od oblik »racionalnosti«. Ta moja trditev pa še ne pomeni, da uporabniki geotermalne energije v celoti zagovarjam, ali da uporabniki te energije ravno po vsem pravilno. Na njihovo srečo jih razmere še niso prisilile v drugačen način izkoriščanja. Sedanja obseg izkoriščanja geotermalne energije iz formacije Mura (v Moravskih Toplicah, Murski Soboti in Banovcih) namreč še ni v takem velikostnem redu črpanja termalne vode, da bi to črpanje dokazovalo z merljivimi kazalci (po rezultatih raziskovalnih meritev na terenu) morebitno napoved, da bo v Pomurju zmanjkalo termo-mineralne vode. Ogroženost še ni dokazana.

Toda tega ne bi smeli nihče pričakovati brezskrbno ravnodušno. Veliko prepotrebnejši merjenji v Pomurju ne opravljajo. Merjenja v vrtnicah SOB1 in SOB2 ne potekajo kot bi morala. Ničesar naj ne misli, da problema ni, če ne obstajajo številke, ki bi z analitično obdelavo kazale jasni razvoj razmer od začetka črpanja termomineralne vode do danes. Tišanje glave v pesek se dolgoročno nikomur ni obrestovalo. Geotermalna energija se v formaciji Mura sicer obnavlja, delno obnavlja, vendar so zmogljivosti tega obnavljanja naravno omejene. Prvi način obnavljanja je v obliki naravnega pretoka vode (masna

se v okviru zborničnega sistema intenzivno ukvarjamo z navedenimi, da bi geotermalni energiji pridobili isti zakonski status kot imajo ostali viri energije. Kljub temu da vsi govorimo in poudarjamo njeno pomembnost, ta energija zakonsko sploh ni opredeljena. Zavedamo se, da je geotermalna energija potrebna racionalnega izkoriščanja torej da se izkoristi konca, ne pa da se topla spušča v kanalizacijo ali potoke in s tem povzroča materialna in ekološka škoda. Zakonska nedorečenost je prvi problem, drug pa je, da v Pomurju ni »pravega skrbnika« za to energijo. Na območni zbornici smo že sredi marca predlagali, da se ustanovi komisija za opredeljevanje in razvijanje geotermalne energije, distribucijo termomineralne vode do porabnikov in skrbijo za maksimalno izkoriščanje in skrbijo za ekološko problematiko.«

V okviru zbornice deluje tudi komisija za geotermalno energijo v Pomurju, ki jo vodi mag. Janc. Ta komisija je edina, ki se deluje v okviru zborničnega sistema. Glede na to, da geotermalna energija zakonsko ni opredeljena in da v Pomurju pravzaprav nimamo nadzora niti organiziranega, smo se na razvoju geotermalne energije odločili, da komisija deluje naprej. Osnovna naloga komisije je, da skupaj z zunanjimi strokovnjaki rešuje težave in razvija geotermalno energijo v Pomurju. Skrbijo za racionalno in ekološko čisto izkoriščanje tega bogastva v vseh vrstah občinah, se povezuje s tujimi institucijami in poskuša vplivati na republiško energetska politiko. Renata Kien

SOR2 — vrtnica za hotelom Diana

janje večje. Podobno je tudi tam, kjer je zemeljska skorja tanjša. Tako je v Pomurju. Tako lahko v relativno majhnih globlinah pridobivamo termo-mineralno vodo z relativno visoko temperaturo.

V Murski Soboti s temperaturo prek 50 stopinj, v Moravskih Toplicah prek 60 stopinj, v Ljutomeru pa je v naftni vrtnici Ljutomer I v globini 4000 metrov termo-mineralna voda s temperaturo prek 170 stopinj. Pomurje je

sti voda za določena obolenja. »Kopališko-balneološki del je najnižja raven izkoriščanja geotermalne energije,« meni mag. Jože Lainščak iz Moravskih Toplic. »Tipično za pomurska zdravilišča je, da so nastala posledično — torej najprej vrtnica in nato zdravilišče, zato so tudi oddaljena od mestnih središč. Prostorsko predstavlja to privilegij, kar pa se tiče infrastrukture, pa ne. Menim, da smo geotermalno

Preskus delovanja škropilnic

Poljedelske in vrtnarske kulture, sadovnjake in vinsko trto ogrožajo razne bolezni in škodljivci, ki zmanjšujejo pridelke in slabšajo kakovost pridelkov (plodov). Razvite so razne metode za zaščito rastlin pred boleznimi in škodljivci (npr. vzgoja odpornih sort, izvedba določenih agrotehničnih ukrepov itd).

Kemično varstvo pred rastlinskimi boleznimi in škodljivci je povsem odvisno od natančnega nanašanja in razporeditve kemičnih pripravkov po rastlinski površini.

Sodobni pripravki so učinkoviti že v majhnih odmerkih, vendar je potrebna enakomerna porazdelitev škropiva po rastlinskih površinah; so zelo dragi in strupeni za okolje. Kakovostno nanašanje škropiva na rastlinske dele in škodljivce bomo dosegli in preprečili čezmerno odnašanje škropiva v okolje le takrat, če bomo pri škropljenju in pršenju upoštevali tri osnovna pravila:

- da bomo uporabljali stroje, katerih konstrukcijske in uporabne lastnosti izpolnjujejo osnovne zahteve, predpisane za škropilno tehniko;
- da bomo pred glavno škropilno sezono preverili, ali stroji izpolnjujejo navedene parametre in normative;
- da bomo uravnavali stroj in strokovno pripravili škropivo v predpisani koncentraciji, tako da bo pripravek enakomerno razporejen po površini, in škropili v primernem vremenu.

Tehnične in eksploatacijske parametre škropilnic in pršilnikov je treba občasno preverjati in pomanjkljivosti odpraviti. Mehanizmi škropilnic so namreč izpostavljeni zelo agresivnim škropivom, kar povzroča močno mehansko obrabo in škodljivo korozijo. Črpalna pogonja škropivo pod tlakom skozi zelo občutljive mehanizme in elemente (npr. šobe, ventile, pipe, regulatorje, manometre, filtre itd.) ter povzroči njihovo obrabo. Posledice so nenatanna razporeditev škropiva, spremembe pretoka in strukture kapljic, manjša storilnost, pogostejše okvare in prekinitev.

S preiskovanjem ali testiranjem ugotavljamo tehnično stanje stroja in njegovo zmogljivost. Ugotovimo, ali je potrebno popravilo oziroma zamenjava posameznih mehanizmov ali delov, da bodo izpolnjevali osnovne normative za kakovostno aplikacijo. Pri terenskem testiranju opravimo tehnične meritve in pregled ter ugotovitve posredujemo uporabnikom hkrati z navodili za uporabo strojev. Možna so takojšnja popravila in zamenjave pokvarjenih ali obrabljenih delov testiranega stroja.

Meritve obsegajo: meritve pretokov črpalke, regulatorjevega povratnega voda, mešalnega voda, škropilne armature in posameznih šob.

Ugotavljamo kakovost depozicije, merimo točnost delovanja manometrov ter ugotavljamo splošno tehnično stanje stroja. Pri nas je to testiranje uvedel prof. Novak pred približno 13 leti. V tem času je uspešno ekipe na srednjih kmetijskih šolah v Sloveniji in šole opremil s potrebnimi napravami in instrumenti. Tako je Srednja kmetijska šola v Rakičanu pred tremi leti začela testirati škropilnice v Pomurju. Tudi letos je ekipa SKS Rakičan testirala škropilnice na območju Prekmurja na 23 testirnih mestih.

Testirali smo 447 škropilnic. Od tega je 161 škropilnic ali 36 % ustrezalo škropilni tehniki.

Servis smo opravili na 227 škropilnicah ali 57 %. Največ napak je bilo pri šobah, na 200 škropilnicah

ali 44,7 %. Pretok ali zmogljivost šob je predvsem odvisna od oblike in velikosti preseka šobne vrtnice, od tlaka in tudi od fizikalnih lastnosti tekočine. Pri škropljenju tekočino potiska skozi šobne vrtnice z določenim tlakom, zato se te vrtnice izrabljajo (povečujejo), s tem se poveča pretok ali poraba tekočine na ha. (2-krat večji presek poveča pretok za 4-krat).

Ugotovili smo, da je bilo 13,5 ali 30,2 % manometrov pokvarjenih. Takega agregata ne bomo mogli nikoli pravilno naravnati. Najbolje so se obnesli manometri z glicerinskim polnjenjem, ki deluje kot blažilnik tresljajev in preprečuje nihanje manometriškega kazalca, kar omogoča natančno odčitavanje vrednosti obratovalnih tlakov. Življenjska doba teh manometrov je daljša. Škropilnice za nizke delovne tlake morajo imeti manometer z nizko merilno skalo, tudi brezbihihi manometri za visoko merilno območje (npr. od 0 do 60 barov). Nenatanna kažejo v območju od 0 do 10 barov. Tudi na 74 ali 16,5 % armaturah so bile okvare. Dozirne pipe in zasuni morajo omogočiti trenutno prekinitev in vklop pretoka. Morajo biti neoporečne, da ne izteka škropivo, ko zapremo pipo ali zasun. Sodoben agregat mora imeti najmanj

- glavno dozirno pipo ali zasun, s katerim se da v hipu zapreti dotok škropiva v škropilno armaturo in druge mehanizme
- parcialno dozirno pipo ali zasun za vsak segment škropilne armature levo in desno.

Sledijo regulatorji: 71 ali 15,8 %. Njihova naloga je, da ima voda stalen tlak in da odvečno količino pretoka odvajajo v povratni vod za hidravlično mešanje v sodu. Sestavljajo jih ventili, opremljeni s prožnimi jeklenimi vzmetni spiralne oblike, ki vzdržujejo stalen tlak z določeno silo, to pa z višjim vretenom naravnano na željen tlak. Ventilsko telo odpre povratni vod, kadar se tlak zaradi na novo prispele tekočine iz črpalke poveča, odmakne vreteno telo, tekočina pa steče v povratni vod. Pri tem ga spet zapre. Deluje podobno kot varnostni ventil.

V okvari je bilo 65 ali 14,5 % črpalk. Pri črpalci je pretok ali kapaciteta izražena v litrih na minuto: pomeni količino tekočine, ki jo črpalka daje v določenem času. Mora ustrezati pretokom za hidravlično mešanje škropiva v sodu, za šobe in hidravlične izgube.

Iz navedenih podatkov je razvidno, kako je nujno redno pregledati in testirati škropilne agregate, če želimo imeti dober fitoterapevtski učinek.

Viri:
Novak M., Maček J.: Tehnika nanašanja pesticidov
Novak M.: Navodila za uravnavanje škropilnic in pršilnikov, — Kmetijski priročnik, 1981, str. 218—278
Milan ŠTUMPF
Srednja kmetijska šola
Rakičan

VZORNO OPRAVLJENA REGULACIJA

Če bi začeli opravljati regulacije in izsuševalna dela danes, bi prav gotovo povzročili manj škode, kot so je v preteklosti. Vzoren zgled, kakšna je dobro opravljena regulacija vodotoka, je v Rogašovcih, kjer so pred kratkim tudi zasadili potrebno drevje, že prej pa so kljub regulaciji na več mestih ob strugi Ledave pustili staro zarast. bbp

NA ŠTAJERSKEM ŠE ZMERAJ ZNAJO KOSITI S KOSO

V šest kilometrov od Ljutomer oddaljeni vasi Vogričevci se je na 6. tradicionalnem tekmovanju koscev pomerilo 15 moških in 6 žensk. Letos so prvič tekmovali za memorial Mihe Magdiča, aktivnega sooblikovalca novih razmer v družbi in tudi na vasi. Miha Magdič je bil ljudski poslanec v občinski skupščini občine Ljutomer. Dolga leta je aktivno sodeloval v Zadrugi zvezi Slovenije. Bil je prvi predsednik Ljutomerske podružnice SKZ-LS in član upravnega in izvršilnega odbora Slovenske kmečke zveze. Prepričan je bil,

Tekmovanje je gmotno podprlo 40 družbenih in zasebnih firm. Dan, ko je trava padla pod koso, pa so sklenili veselo, saj so zbrane do jutra zabavali člani ansambla Don Juan.

da mora biti nova organiziranost kmetijstva po meri kmeta. Plod njegovih prizadevanj je 20 kilometrov asfaltiranih vaških cest v

občini Ljutomer. Tudi prostor pred gasilskim domom v Vogričevcih, na katerem so podelili pokale najboljšim koscem, je bil asfaltiran po zaslugi Mihe Magdiča.

Najstarejša udeleženca koscev v Vogričevcih sta bila domačina 52-letna Štefanija Bolkovič in 56-letni Viktor Bratkovič.

Med ženskami je bila najboljša tekmovalka Angela Senčar iz Vogričevca, za njo je bila Vera Šiftar iz Podgorja, tretje mesto pa si je priborila najstarejša tekmovalka, 52-letna Štefka Bolkovič.

Med moškimi tekmovalci so bili najuspešnejši Janko Senčar iz Benetok, Franc Šiftar iz Podgorja, tretji pa je bil Feliks Duh iz Podgorja. Boris Hegeduš

Priporočljive skladiščne zmogljivosti silosov, gnojšč in jam za gnojevko

Tabela 1: Količina gnojevke z 10 % SS od različnih vrst in kategorij živali:

vrsta in kategorija živali	m ³ /žival		m ³ /GVŽ	
	mesečno	na 6 mes.	mesečno	na 6 mes.
krave in visokobreje telice	1,80	10,80	1,50	9,00
telice, stare 5—15 mesecev	0,72	4,32	1,20	7,20
telice, stare 16—26 mesecev	1,35	8,10	1,35	8,10
biki pitanci 130—350 kg	0,72	4,32	1,35	8,10
teleta do 4. meseca	0,36	2,16	1,20	7,20
teleta do 4. tedna	0,18	1,08	0,60	3,60
plemenske svinje	0,22	1,35	0,65	3,90
plemenska svinja z 19 pujski na leto	0,40	2,40	0,85	5,10
prašiči pitanci	0,15	0,90	1,28	7,70
pujski	0,06	0,40	1,50	9,00

Iz tabele so razvidna velika odstopanja pri količini gnojevke med posameznimi vrstami in kategorijami živali. Pri načrtovanju ustreznih skladiščnih zmogljivosti jam za gnojevko moramo to upoštevati, sicer se hitro zgodi, da zgradimo premajhne.

ad b) Mlečnost živali:

Čim več mleka daje žival, tem večje količine krme zaužije in izloča večje količine blata in urina.

letna mlečnost krave	potrebne skladiščne zmogljivosti	
	za 1 mesec	za 1/2 leta
3000 l mleka	1,50	9,00
4000 l mleka	1,60	9,60
5000 l mleka	1,68	10,10

ad c) Količina dodane vode (% SS v gnojevki)

Dodana tehnološka voda in dodana voda, potrebna pri redčenju in homogeniziranju gnojevke, nam lahko precej (do 50 %) povečata potrebno prostornino za skladiščenje gnojevke.

Potrebne skladiščne zmogljivosti za 500 kg težko kravo pri različni vsebnosti SS v gnojevki:

vrsta gnojevke	SS v gnojevki (%)	količina gnojevke letno
gosta	10	18 m ³
tekoča	7,5	24 m ³
redko tekoča	5,0	36 m ³

Prevelika količina dodane vode v gnojevki ni racionalna, ampak je bolje voziti gnojevko na obdelovalne površine v deževnem vremenu, kjer se razredči.

ad d) Prehrana živali

Količina gnojevke je odvisna od količine in kakovosti zaužite krme. Krma slabe kakovosti in slabo prebavljiva se izloča v obliki blata v večjih količinah kot krma dobre kakovosti in dobro prebavljiva.

Skladiščne zmogljivosti za gnojevko računamo za 6 mesecev. To je predvsem čas mirovanja vegetacije. Če v tem času jame praznimo samo zato, ker so polne, si delamo nepotrebno delo in stroške. Gospodarsko in ekološko je neupravičen razvoj gnojevke ob neprimerenem času, in sicer:

- gospodarsko: rastline ne uporabijo hranilnih snovi iz gnojevke,
- ekološko: iziranje nitratov iz gnojevke v površinske vode in podtalnico.

Zato gradimo dovolj velike skladiščne zmogljivosti za odpadne proizvode, vsaj za pol leta.

Lebar Janez, dipl. inž. agr.

IZKUŠNJE KMETOVALCEV

Kmetija Franca Cafa iz Benedikta zdaj meri 12 hektarjev, do nacionalizacije pa je obsegala 0,5 hektarja več. Glede na to, da je vedno ni prišlo do vračanja podržavljenih zemljišč, je ta 28-letni kmet sklenil, da bo na ješen zaoral na svojih njivah, četudi za to ne bo imel odločbe o posebnem lastništvu. Dodal je, da bodo enako ravnali še drugi razlastenci.

Teli 9 hektarjev in pol mi hupno primanjkuje. Rad bi namreč uradil še en hlev, da bi tako imel 10 glav živine, za kar pa je treba imeti veliko hrane. Zdaj imam 30 glav živine, od tega 20 pitancev in 10 molznic. Poleg krme za živino (seno in koruza) pridelujem še pšenico in oljino repico, ki sem je lani pridelal 3600 kilogramov na hektar, kar je za 400 kilogramov več kot naš kmetijski kombinat.

Tako mi je na kratko orisal svoje delo in prizadevanja mlad kmetovalec, ki je še vedno samostojen, vendar ga to ne ovira, da si ne bi prizadeval za razmah kmetije.

»Zdaj je posestvo meliorirano in zaokroženo; vsa zemlja je okrog hiše! Ureditve zamočvirjenih in zato nedonosnih parcel je stala 800.000 dinarjev. Obljubljeni mi je bila finančna

VELIKI NAČRTI SAMSKEGA KMETA

Rad bi imel 100 glav živine ● Kmalu domače ribe ● Na vidiku kmečki turizem ● Bo mater nadomestila mlada?

pomoč, a doslej nisem dobil še ničesar. Da bi bila zemlja kar najbolje urejena, sem moral izkopati več jarkov, potok Ročico pa sem »preselil« v dolžini 500 metrov 40 metrov niže in tako pridobil 2,2 hektarja dobre zemlje.

Ob poljščinah zdaj dosegam dobre pridelke še na travnikih, ki jih vsakih 4 ali 5 let preorjem, nato posadim koruzo, pozneje pa zasejem travo.

Zanimivo je, da se je Franc Caf tako rekoč sam usposobil za

Franca Caf iz Benedikta pred hišo, v kateri je 10 sob. Postavil jo je skorajda sam, pa tudi pri nadaljnjem urejanju bo delal po načelu »sam svoj mojster«. Foto: Š. S.

tržno pridelavo: veliko knjig je prebral in s delom je pridobil nenadomestljive izkušnje. Tako zdaj redi pitance, ki mu jih radgonski Mesozidki dobro plačujejo; mleko, ki ga prodaja lenarški zadrugi, mu prav tako navrže nekaj cvenka, pa oljna repica, pšenica in tako naprej. Ni pa še dohodka od vinograde, saj je šele pred kratkim zasadil trto. Nekaj dohodka bo prav gotovo tudi iz ribnika, ki bo meril 40 krat 20 metrov, uredil pa ga bo v naslednjih dneh. Na vprašanje, ali ima pri svojih prizadevanjih za utečeno proizvodnjo in nove dejavnosti podporo kmetijske pospeševalne službe, je odgovoril, da že dve leti ni videl pospeševalca.

Že ko sem se peljal proti Cafovi domačiji, sem slutil, da bo tako velika nova hiša, kot se mi je pojavila pred očmi, najbrž še kaj drugega kot zgolj bivališče družine. Franc mi je pojasnil, da je v hiši, ki jo je v glavnem zgradil sam, 10 sob in da je ob gradnji razmišljal o turistični kmetiji. Ko pa sem ga pozneje povprašal, kdo bo delal, mi je odvrnil, da to ne bo problem. To zdaj, ko sem si nekoliko uredil vtise, razumem tako: pride čas, ko bo mater, ki je že v letih, nadomestila mlajša ženska moč.

Š. Sobočan

Doslej nisem imel zob, zdaj, ko so mi jih uredili, pa sem brez krav. Obe sta bili ravno dovolj za nove zobe.

XGONTER

Odločba za socialno pomoč

Samo o zadnjem vagonu družbe se je mogoče pogovarjati tako, kot so se pred sprejemanjem osamosvojitvene zakonodaje v skupščinskih klopih, ko so obravnavali predlog za začasen zakon o socialnovarstvenih pravicah. Zaradi prevladujočega mnenja, da so do sedaj centri za socialno delo »potrati« razdeljevali socialne podpore, naj bi to delo po novem opravljali upravni organi na občinah. Po tem da so delegati razmišljali tako, kot so — torej da naša družba troši preveč denarja za socialne podpirance in da bi zato nad tem moral bedeti državoupravni organ —, lahko trdimo, da ne poznajo dela centrov, niti sistema ugotavljanja upravičenosti do družbenih pomoči, še najmanj pa vedo za ljudi in njihovo stisko, ko se sami ne morejo preživeti ko pričakujejo in so upravičeni do družbene pomoči.

Zanimiv je tudi odgovor na vprašanje, zakaj so se sploh pogovarjali o socialni? Verjetno se niti ne bi, če ne bi na svoje ministrstvo pritisnili direktorji centrov za socialno delo in socialni delavci, le-to pa se je končno zgnilo in za obravnavo pripravilo začasen zakon. S tem ko so bile ukinjene interesne skupnosti, so določeni odbori še ostali kot strokovno in svetovalno telo ter organ za podpisovanje odločb za delitev družbenih pomoči. S prvim aprilom pa so ukinili tudi te, ne da bi prej imenovali koga drugega, ki bi opravil to delo. In ker ni bilo več nikogar, ki bi odločbe podpisoval ali jih izdajal, za upravičence do družbenih pomoči ni bilo več denarnih nakazil. Na odločbo naj bi tako po enih podatkih v Sloveniji čakalo 220 tisoč prejemnikov socialne pomoči ter 30 tisoč novih prosilcev. Izplačevanje pomoči se je namreč ustavilo tudi za tiste, ki so že prejeli pomoč, ker so z majem morali na novo preračunati višino na osnovi podatkov o osebnih dohodkih. Čeprav so na pristojnem mestu v Ljubljani pozabili na ta problem in ga začeli reševati veliko prepozno, pa so centri za socialno delo le iskali in nekateri tudi našli rešitve, da tiste, ki so upravičeni do pomoči, le niso ostali brez nje. Tudi za centre štirih pomurskih občin lahko rečemo, da so našli rešitve. V soboški občini so upravičencem izračunali ter jim nakazovali pomoči, ne da bi lahko izdali tudi odločbo. Te jim bodo poslali pozneje. V lendavski občini so odločbe izdajali v imenu izvršnega sveta, pri njih pa se je nekoliko zataknilo pri nakazovanju otroških dodatkov. Zato so jih upravičenci prejeli z zamudo. Denarno pomoč so redno nakazovali tudi v ljutomerski občini, upravičencem pa so na centru za socialno delo izrekli le ustne odločbe. Le v radgonski občini so upravičenci morali čakati na denar, pa tudi ne več kot mesec. Ko so videli, da kljub obljubam vprašanje podpisovanja odločb ne bo tako kmalu rešeno, so upravičencem denar tudi nakazali. Sedaj pa jim bodo pripravili še odločbe. V skupščini so namreč po posredovanju le sprejeli sklep, da odločbe o družbenih pomočeh, doplačilih v zavodih ter druge začasno izdajajo centri za socialno delo.

Majda Horvat

ZAKAJ LAHKO BREZ SLOVENŠČINE?

Te dni se bodo začeli na srednjih šolah zaključni izpiti za učence zadnjih letnikov. Kot je znano, je bilo zavoljo tega veliko držav in težav. Četrtošolci so upravičeno protestirali proti nekaterim »neumnostim« (beri slabim rešitvam), zato so hoteli celo doseči, da sprejemnih izpitov ne bi bilo. Okrog tega so se lomila tudi politična kopja. Nazadnje je bilo odločeno, da izpiti bodo, in sicer za dijake 2- in 3-letnih šol po že ustaljeni praksi, za četrtošolce pa precej drugače, kot je bilo to zamišljeno v strokovnih krogih. Namesto štirih predmetov bodo morali obnoviti in potrditi znanje le iz dveh, izbirali pa bodo lahko med slovenščino, tujim jezikom in matematiko (prej vsi obvezni) in med večino preostalih predmetov. Vsekakor je bila to dokaj kompromisna rešitev, ki so jo dijaki izsilili s stavko. Zanj so se odločili potem, ko so zvedeli, da zaključni izpiti ne bodo imeli nobene veljave pri vpisu na višje in visoke šole, temveč da bo treba opravljati še sprejemne in ponekod tudi diferencialne izpite. Poleg tega naj bi bilo to skoraj vse na kupu. Zato so bili njihovi protesti res upravičeni. Zaključni izpit pa je sam po sebi vsekakor potrebna in koristna stvar. To so pokazale tudi izkušnje v zadnjih dveh letih, ko so jih opravljali najprej učenci 2- potem pa še 3-letnih šol. Ugotavljali so namreč, da se je povečalo sodelovanje med učenci in učitelji in tudi med učitelji izpitnih predmetov. Ti so medsebojno ukuslajevali učne vsebine, pripravljali izpitna vprašanja, se dogovarjali o izpeljavi izpita in izmenjevali izkušnje. Učenci pa so snov ponovili in utrdili. Mar to res ni koristno?

Kompromisna rešitev pa je vseeno prinesla velik spodrsrlaj. Maternščina je le izbirni predmet, tako kot tuji jezik in matematika. Povsod po svetu je materni jezik najpomembnejši, mi pa smo storili ta korak prav zdaj, ko bijemo bitko za slovensko samostojnost.

Jože GRAJ

Presežki delavcev v družbenih dejavnostih

Kljub velikim denarnim težavam v dejavnostih družbene nadgradnje, je bilo delo v tej veji za delavce (zaposlene za nedoločen čas) dokaj varno in niso imeli razloga, da trepetajo za delovno mesto. Čeprav nekateri zavodi v Sloveniji izplačujejo zaposlene plače in v več delih, pa na veliko ali tako kot v gospodarstvu niso odpuščali še nikjer.

S sprejetjem temeljnega zakona za družbene dejavnosti, zakona o zavodih, ter s pripravo zakonov za posamezna področja pa je jasno, da se bo treba za delovno mesto bati tudi v teh dejavnostih. Ne le da nova zakonodaja državi odvzema monopol opravljanja dela ter odpira vrata zasebnosti, ampak daje poudarek strokovnemu delu, medtem ko delo računovodskih, knjigovodskih in administrativnih

opravil postavlja v vlogo servisnih storitev.

Če bo šlo za servisno opravljanje storitev, potem bodo sklepali pogodbe o delu in tudi ne bo več nujno, da bi ti delavci bili del zavoda, ki opravlja določeno strokovno delo.

Zaradi teh sprememb ter uvažanja računalnika v računovodstva in administrativna dela je pričakovati, da bodo nekateri delavci postali tehnološki presežki. Spremembe v družbeni nadgradnji že visijo v zraku in slutijo jih tudi v administrativnih in računovodskih vrstah. Ne da bi jim želeli pisati črno prihodnost, ampak spremembe so dejstvo in tako jih je treba sprejeti. To pa tudi terjaja čimprejše prilagajanje novim razmeram, da prehod ne bi bil prester in da bi delavci vedeli, kako jutri.

mh

Gornja Radgona

Kam socialna služba?

Gornjeradgonski center za socialno delo je v najemnih prostorih beograjske banke, ki pa bo kmalu morala zapreti vrata. Tako so že ponudili v prodajo prostore, v katerih je tudi center, in ki so jih za delo socialne službe uredili iz občinskega proračuna še za časa prejšnje občinske vlade. Delavci centra so tako v negotovosti, saj od občinske vlade nimajo odgovora, kje bodo v prihodnje lahko opravljali svoje delo, če bo banka prostore prodala. Toda na občini o njihovem problemu še niso razpravljali, ampak, kot je povedal odgovorni za družbeno planiranje in razvoj, Zlatko Erlih se okvarjajo s tisoč drugimi, v sedanjem trenutku nujnejšimi problemi. Za center bi bilo najugodnejše, da bi občina njihove prostore kupila, za kar pa nima denarja, saj v proračunu zmanjkuje tretjina potrebnega denarja, in od proračunskih porabnikov terjajo, da se pač uokvirijo v sredstva, ki jih imajo.

O centru in njegovih prostorih se torej na izvršnem svetu še niso posebej pogovarjali, sprejemali nobene odločitve, niti razpravljali in predstavljali možnosti, saj tudi banka uradno še ni zahtevala izselitve centra. Nadaljnja pot reševanja tega vprašanja bo pač odvisna od spleta okoliščin ter razvoja dogodkov in možnosti. Po besedah Zlatka Erliha pa izvršni svet radgonske občine gotovo ne bo sprejel nobene odločitve, ne da bi se prej pogovarjali z delavci centra.

mh

Država z manjšo močjo

Množica izvajalcev — tako bi lahko poimenovali skupno lastnost skoraj vseh zakonov, ki jih pripravljajo za družbeno nadgradnjo, tudi za socialno varstvo. Do sedaj je bila možnost opravljanja družbenih storitev ter odločanja v državnih rokah, v novo sestavljenih predlogih zakonov pa se odpirajo vrata zasebnikom, tudi neformalnim in polformalnim skupinam ali organizacijam. Navedene spremembe je Boris Sunko, direktor ljutomerskega centra za socialno delo, ocenil kot pozitivne. So tudi v skladu s predlaganim zakonom o socialnem varstvu, o katerem pa je dejal, da je v nekaterih poglavjih potreben jasnejši dopolnil. Zakon bi moral imeti izdelane normative za delo javne službe, torej da bi bilo opredeljeno delo javne službe, prav tako tudi, katere storitve bi bile organizirane na ravni republike in katere na občinski, saj je s tem povezano tudi vprašanje dostopnosti do socialnih storitev ljudem.

O predvideni delitvi dela, ki ga sedaj opravljajo na centrih — razdelili bi upravno in svetovalno delo — pa je direktor centra menil, da so tako utemeljitve za ohranitev sedanje oblike kot za predlagano delitev. Proti razdelitvi so gotovo spoznanja, da skorajda ne more biti upravnega postopka, da hkrati ne bi bila potrebna svetovalna pomoč posamezniku ali družini. Odločbe in upravni postopek pa se le opravi v imenu države, kar spet ni združljivo s svetovanjem. Prav to in pa delo na višji, strokovnejši svetovalni ravni, naj bi bil motiv za zakonsko predvideno ločevanje. Manjše občine bodo pri tem verjetno morale iskati srednje poti, marsikaj pa bo odvisno od tega, kako bo zamisel, ki je sorodna avstrijskemu modelu socialnega in svetovalnega dela, zaživela v praksi.

mh

SOZDA ABC POMURKA NI VEČ

Naslednica sozda ABC Pomurka je Skupnost podjetij ABC Pomurka, d.o. — Med soustanovitelji nove mešne družbe je tudi nizozemski partner, s katerim je sozd že do sedaj dobro sodeloval.

Sozda ABC Pomurka, otroka dogovorne ekonomije in prve sodelavne organizacije združene dela pri nas, ki je v svojih najboljših časih združevala 44 podjetij primarne predelave, trgovine, gostinstva in turizma, in v katerem je združevalo delo 12.000 ljudi, ni več. Tržni ekonomiji in zakonitostim, ki jo spremljajo, velika, okostemela in premalo prilagodljiva sozdovska organizacija ne ustreza več. »V sozd ABC Pomurka so se združevala podjetja iz različnih branž in z različnimi interesi,« meni Gusti Grof, predsednik prejšnja sozda in direktor nove mešane družbe. »Dostikrat je združevanje temeljilo na političnem konsenzu, brez prave vsebine, še večkrat pa na prepričanju, da je veliko boljše, če si velik. Kljub vsemu pa je sozd ABC Pomurka odigral pomembno vlogo v razvoju kmetijstva, trgovine in turizma v Sloveniji, zgradilo se je ogromno ob-

jektov, vpeljale nove proizvodnje, uspešno smo se vključevali v mednarodno delitev dela itd. Sedaj, v novih razmerah in pogojih, pa takšna oblika organiziranosti nima prave prihodnosti. Večina pomurskih organizacij, prej članic sozda, pa je vseeno čutila potrebo po organizaciji oziroma podjetju, ki bi zanje opravljalo podobna dela kot sozd. Iz te potrebe se je 12 soustanoviteljic odločilo, da ustanovi mešano družbo skupnost podjetij ABC Pomurka, d. o. o., ki bo formalnopravno začela delovati prvega julija.«

Novo podjetje bo za svoje ustanoviteljice opravljalo predvsem določene naloge pri kreiranju globalne strategije v kmetijstvu, zastopalo bo pomurski agroživilski kompleks v zborni-čnih organizacijah, v republiki in državi, skrbelo bo za predstavitev dolgoročnega programa zdrave

prehrane ter svetovalo na področju organiziranosti, prava, in nanc in trženja. Med soustanovitelji nove družbe je tudi nizozemski partner, ki na ta način zeli nadaljevati dobro poslovno sodelovanje, vpeljano že v sozda. Partnerstvo pa je izrednega pomena tudi za novo podjetje, saj je ta firma druga po veliki v agrarnem sistemu Nizozemske, njeni programi pa s uspešno vključujejo tudi v evropsko skupnost.

V novem podjetju bodo zaposleni štirje, kar je glede na projektni način dela, po besedah direktorja Gustija Grofa dovolj. Čeprav bo podjetje uradno začelo šele čez nekaj dni, pa se intenzivno ukvarjajo s projektiranjem krompirja (različno pakiranje po kakovosti in količini ter gotov izdelki) sirarne in širitvijo hladilnice v Puconcih.

Renata Ficko

DROBNO GOSPODARSTVO

Injekcije malim podjetnikom

V Sloveniji smo od sprejetja zakona o podjetjih do konca letošnjega aprila ustanovili 16000 zasebnih podjetij, in sicer jih bo 38 odstotkov opravljal finančne, tehnične in poslovne storitve, 27 trgovsko dejavnost, 13 industrijsko in gradbeniško dejavnost, 8 obrt in osebne storitve, 4 odstotki gradbeništvo, 3 odstotki gostinstvo in turizem, 2 odstotka promet in zveze ter po 1 odstotek druge dejavnosti. Po podatkih službe družbenega knjigovodstva pa je doslej ustvarilo dohodek oziroma dobiček le 6500 zasebnih podjetij. Skoraj dve tretjini podjetij torej ne posluje ali pa imata izgubo.

Glede na to, da si veliko obetamo od drobnega gospodarstva, je nujno potrebna ustrezna pospeševalna politika. V naši republiki so zdaj pripravili predlog zakona o razvoju malega gospodarstva, ki naj bi ga sprejeli na bližnjem zasedanju republiške skupščine. Cilji pa so naslednji: pospeševanje zaposlovanja; pospeševanje in spodbujanje konkurenčnosti malega gospodarstva na mednarodnih trgih; pospeševanje uvažanja sodobnih tehnologij; ustanavljanja enot malega go-

spodarstva z visoko stopnjo inovativnosti; ustanavljanja enot malega gospodarstva, ki so energetsko varčne in ne onesnažujejo okolja; pospeševanje združništva pri skupni nabavi najodobnejše tehnologije; skupnega nastopa na mednarodnih trgih in skupnih inovacij.

Zakon enako obravnava družbena in zasebna podjetja, obrtne zadruge in zasebnike — fizične osebe. Med srednja podjetja uvršča tista, ki zaposlujejo od 25 do 125 delavcev, med mala pa podjetja z do 50 zaposlenimi in podjetja, v katerih dela do 25 delavcev. Za te gospodarske subjekte, h katerim je treba dodati še obrtne zadruge in obrtnike, so namenjene gmočne spodbude. Načini pospeševanja pa so po določilih zakona: posojila za malo gospodarstvo, vlaganja v projekte malega gospodarstva, vlaganje ali sofinanciranje materialne infrastrukture, jamstva za posojila za malo gospodarstvo, subvencioniranje obrestne mere in drugih pogojev za vračanje posojil poslovnih bank in drugih finančnih organizacij. Merila za dodeljevanje denarja iz sklada Republike Slovenije

za razvoj malega gospodarstva bo določil izvršni svet. Denar skladu pa bo pritekel iz republiškega proračuna, od pravnih in fizičnih oseb, sklad bo lahko sam najemal posojila... Possebnosti naloge ima tudi republiški upravni organ, pristojen za malo gospodarstvo, saj bo pripravljati in izvajal politiko razvoja malega gospodarstva, analize o gospodarskem položaju in problematiki, zgradil in izvajal bo informacijsko-svetovalni sistem, predstavljal malo gospodarstvo doma in po svetu, usklajeval raziskovalno delo in tako naprej.

Čeprav imamo v Sloveniji z omenjenih 16000 zasebnih in 2000 družbenih podjetij ter 33600 zasebnih obratov, možnosti še zdaleč niso izrabljene. Trditve za to ni iztrg, zveza ampak se naslanja na razmere v razvitem svetu, kjer prav mala podjetja uspešno poslujejo in zaposlujejo veliko večji odstotek delavcev, kot slovensko drobno gospodarstvo. Družbeno usmerjanje in gmočno spodbujanje utegne vplivati tudi na spremembe pri nas.

Š. Sobočan

INFORMACIJE ZA PODJETNIKE

FRANCOZI IŠČEJO PARTNERJE

Francoska firma BAYARD, KI IZDELUJE OPREMO ZA VODNO GOSPODARSTVO, IŠČE PARTNERJE ZA SODELOVANJE IN PRODAJO IZDELKOV NA NAŠEM TRŽIŠČU.

IZVOZNIKI IZKORISTITE UGODNOSTI PRI IZVOZU BLAGA

Z liberalizacijo zunanjetrgovinske zakonodaje se v neposredni izvoz vključujejo tudi majhna podjetja in obrtniki, ki ustreznih predpisov običajno ne poznajo najbolje. Ne vedo, da imajo pri izvozu tako imenovane preferencialne carinske ugodnosti. Nižja carina, ki jo bo plačal kupec, prednost v primerjavi z dobavitelji iz držav, ki niso upravičeni do preferencialne tarife. Lani so bili zaradi popolnega ali delnega znižanja carinskih stopenj kupci blaga, ki so ga izvozili slovenska podjetja, v razvitih državah oproščeni plačila carine

vsaj v višini 100 milijonov dolarjev.

INDUSTRIJSKI SEJEM NA MADŽARSKEM

Letošnji industrijski sejem v Pečnju na Madžarskem, ki je središče gospodarsko dobro razvitega južnozadonavskega območja, je 13. po vrsti. Na njem lahko razstavljajo svoje izdelke živilska industrija, gradbeništvo, kmetijska podjetja in obrtniki. Z regionalno zbornico v Pečnju in sejmškim je dogovorjeno, da bodo imela slovenska podjetja na razpolago 20 m² notranjega prostora po nižji ceni, in sicer po 6.000 forintov za m².

SODOBNI TRENDI ORGANIZIRANOSTI — PROFITNI CENTRI

Območna zbornica za Pomurje bo s strokovnjakom dr. Andrejem Škarabotom organizirala seminar Sodobni trendi organizira-

nosti — profitni centri. Seminar bo 28. junija 1991 od 9. do 13. ure v hotelu Diana.

Vsebinska: — Usmerjenost v decentralizirano organizacijo (podjetja, banke, profitni centri) ter vzroji in njeno

— Mesto organiziranja poslovnih funkcij (prodaja, nabava, kakovost, računovodstvo) — Nova vloga in delovanje vodstva holdinga, vodstva podjetij hčera in profitnih centrov — Postopen ali hiter prehod v decentralizirane enote — Mehanizmi upravljanja vloga upravnih odborov, mehanizmi in zaposlenosti — Mikroorganizacija — število zaposlenih po funkcijah, tehnološki presežki itd.

Seminar bo svetovalni, kar pomeni, da bodo obravnavani različni vidiki, razgovor pa bo potekal tudi o konkretnih udeležencih. Udeleženci prejeli tudi pisne materiale.

Prijave pošljite do 25. junija na Območno zbornico za Pomurje.

Podrobnejše informacije po telefonu na Območni zbornici za Pomurje, Titova 5, Murska Sobota ali po telefonu 22-621 ali 22-644.

Kako

S
presežki
delavcev?

Problemi, ki se pojavljajo ob izvajanju zakona o delovnih razmerjih, močno pestijo tudi delavce v Pomurju. Poseben problem so t. i. presežki delavcev, do katerih so zlasti tankočutni v svobodnih sindikatih, saj o teh vprašanjih nenehno razpravljajo in skušajo najti najboljši rešitev. Pri izvajanju zakona o delovnih razmerjih se postavlja vprašanje: ali stečaj ali presežni delavci.

S tem pa so v zelo kočljivem položaju tudi sindikalni zaupniki v posameznih podjetjih. Bolj ali manj so skoraj povsod postavljeni pred dejstvo, ali pristanejo tudi na neustrezne rešitve glede presežnih delavcev ali pa jim grozi s stečajem. Vse to pa pomeni, da so le-ti v nadve neugodnem položaju in imajo težko vlogo v odnosu do zaposlenih delavcev.

Zato skrbijo v pokrajini ob Muri sindikalne zaupnike čim bolj seznaniti z vsemi oblikami zakonske zaštite delavcev in vlogo sindikata v takih primerih. Ob doslednem upoštevanju zakonskih določb namreč ne morejo pristajati na različne grožnje v podjetjih. Najpomembneje pa je, da stečaj sam po sebi ne more biti alternativa presežnim delavcem, ampak je treba predvsem ugotoviti, kakšni so v programu prenehanja potreb po delavcih tudi fiksni stroški določenega podjetja. Praksa je namreč pokazala, da v podjetjih ob takšnih programih o presežnih delavcih sploh ne govorijo.

Ta zadeva pa je na prvi pogled zelo enostavna. Zmogljivost podjetij ostajajo, še nekaj časa pa ostajajo tudi delavci, ki so presežek. To pa pomeni dodatno obremenitev.

Prav takšne programe, v katerih bi istočasno izvedli analizo, kako bi rešili problem fiksnih stroškov s povečanjem proizvodnje, pa najbolj pogrešajo. To je namreč tudi v vidiku Pomurja v tem obdobju, ko gre za načrtovanje dolgoročnega razvoja, izredno vprašljiva zadeva.

Milan Jerše

Podjetništvo ni dano samo od sebe

Inpo ali Podjetje za razvoj podjetništva so pred dobrima mesecema ustanovili SO Ljutomer, podjetje Tehnostroj Moderna oprema, d. d., in Obrtna zadruga Prlekija. Pri oblikovanju podjetja so jih vodili preprosti, a logični in pomembni motivi — nova podjetja, nova delovna mesta, novi davkoplačevalci in profit.

Silvo Potočnik, direktor podjetja INPO, nam je zaupal, da je ideja o ustanovitvi podjetja zorela kar nekaj časa in da je dokončno spoznanje soustanoviteljev, da nam podjetništvo ne bo dano samo od sebe, ampak da je potrebno ustvariti razmere, v katerih bo nastajalo, se ustanovilo. Omenjeni trije soustanovitelji se niso pojavili naključno, vsak je v INPU in njegovem namenu našel tudi svoj interes. Tako je ustanavljanje novih podjetij z novimi delovnimi mesti, ustvarjenim profitom in davkoplačevalci v interesu občinske politike, Tehnostroj vidi v ustanavljanju novih podjetij možnost zaposlitve svojih praznih prostorov, Prlekija pa, ki je bila sicer že vseskozi razvoju usmerjena, predvsem

večjo komercialno korist. Osnovna dejavnost Inpa je ustanavljanje podjetij po preizkušeni ameriški metodi inkubatorja. Podjetje zagotavlja na podlagi poslovnega načrta, za katerega meni Silvo Potočnik, da je najpomembnejši osnovne možnosti za delo. To je prostor, vse vrste servisov (računovodski, pravni...) investicijska sredstva in dostop do podatkov. Druga dejavnost je izvajanje aktivne politike samozaposlovanja, kjer izvajajo republiški projekt Čuro, pomoč pri projektu 1000 novih delovnih mest, želijo pa si pridobiti licenco svetovalca v republiški svetovalni mreži za drobno gospodarstvo. Ukvarjajo se še z gospodarskim svetovanjem, ki je tačas najbolj donosno

ter ustvarjajo lastno banko podatkov. Pri tem jih tačas najbolj zanimajo kadri, pregled nad nezaposlenimi delavci v ljutomerski občini. »Imeti banko podatkov o tem, s kakšnimi kadri razpolagamo, je izredno pomembno,« meni Silvo Potočnik, »imamo nekaj dobrih, celo zelo dobrih programov, ugotavljamo pa, da so problem kadri, ki bi lahko te programe izvajali.« Tehnologijo inkubatorja je Silvo Potočnik že uspešno uporabil v novoustanovljenem podjetju Turri, trenutno pa se firma Inpo intenzivno ukvarja z dvema novima programoma. Pri obeh gre za tuja vlaganja, za prenos tehnologije in zagotavljanje trga iz tujine ter za nova delovna mesta.

Renata Ficko

LEND za razvoj gospodarstva

Februarja je začela v Lendavi delovati nova mešana družba, v katero so več kot polovico kapitala vložili zasebniki, drugo pa družbeno podjetje Projekt Maribor. Je pravzaprav »podjetniški inkubator« za lendavsko občino, zadnje čase pa so zaposleni svojo dejavnost razširili tudi na druge občine v Pomurju.

Direktor družbe LEND Jože Kuronja skrbi za izdelavo finančnih in naložbenih programov, Projekt Maribor prevzema izdelavo načrtov, Alenka Stupar pa kadrovske zadeve. Zdi se, da bi bile strogo ločene in določene naloge v posameznih družbenih podjetjih, toda njihov način dela je popolnoma nov in neformalen. Jože Kuronja je o svojem delu povedal: »Inženiring, ki ga opravljamo skupaj s partnerji iz Maribora, se deli na raziskovalni, projektivni, finančni in izvedbeni. Novopečeni podjetnikom lahko damo vse napotke, tudi najustrežnejša finančna sredstva. Tretji del naše dejavnosti je grosistična trgovina. Začeli smo že s tako imenovanim blagovnim tranzitom — poskrbimo za izvoz iz Italije v Madžarsko, prav tako pa pripravljam več poslov za domači trg. Četrto, nekoliko manjše področje našega delovanja, je posredništvo. Mi dajemo vse informacije za razvoj podjetništva. Smo pravzaprav podjetje, ki skrbi za razvoj gospodarstva.«

Načrtov, ki jih je pomagal izdelati prav LEND, je v lendavski občini že nekaj. Tako ima na primer občina Lendava že izdelan razvojni program, eden takih je tudi Projekt Petišovci (vzreja koz in mlečni izdelki iz kozjega mleka), prav posebno mišljenje pa imajo o dosedanjem in prihodnjem razvoju kmetijstva v Pomurju. »Klasično kmetijstvo! V prihodnje bo tudi v kmetijstvu aktualno vprašanje evropske konkurence. Mi potrebujemo nekaj novega. Ima-

mo precej brezposelnih, na kmetijah bo ostalo več ljudi, kot je optimalno za intenzivno kmetijstvo. Dva bi lahko z vsjo potrebno mehanizacijo obdelovala kmetijske površine, drugi člani pa bi se ukvarjali z dodatno dejavnostjo, na primer s cvetličarstvom, vrtninami ali rejo malih živali. Pri pripravi teh programov sodelujemo z zunanjimi strokovnjaki, če je potrebno, pa znanje kupimo na trgu. Za vsako posamezno nalogo sestavimo poseben projektni tim, v katerem so tudi zunanji sodelavci, odvisno od tega, kakšna je naloga,« je še povedal Kuronja.

Alenka Stupar skrbi za kadrovske zadeve. Če posplošimo, je njeno delo naslednje: novoustanovljeno podjetje (ali staro) potrebuje diplomiranega ekonomista in pravnika; Stuparjeva uporabi vse legalne poti, da jim ga priskrbi. Je nekakšna agencija za zaposlovanje, iskanje kadrov in dela, le da morajo vsi postopki potekati prek Zavoda za zaposlovanje. Sicer pa z njim sodeluje že od vsega začetka pri republiškem projektu CURUS, ki naj bi pomagal pridobiti delo vsem, ki so ostali brez zaposlitve. Njena naloga je, da pomaga uresničiti ljudem, ki so ostali brez dela, njihove ideje ali podjetniške zamisli. Prvi izbor opravi Zavod, ki s posebnimi anketami ugotovi, kdo od brezposelnih ima sploh interes, da se ukvarja s podjetništvom. V štirih mesecih je bilo v občinah Murska Sobota in Lendava kar 800 brezposelnih, ki so izrazili tako željo. Od teh so obravnavali resneje 200, s 40 interesi pa

se je Alenka Stupar dogovorila za konkretno delo. Osem brezposelnih, ki so šli skozi njene roke, je že registriralo svoja podjetja. »To je projekt, ki brez pomoči širše družbene skupnosti ne more zaživeti, zato zelo tesno sodeluje z občinskimi referenti za obrt, drobno gospodarstvo, oddelki za urejanje prostora ter Zavodom. Z interesentom, ki ima zamisel, se dogovorimo, če bo projekt izvedel sam, mi pa mu pomagamo le z informacijami, ali pa mu pomagamo tudi nadaljnjih šest mesecev. Sodelujemo pri izdelavi poslovnega načrta, analizi trga, pripravi vseh potrebnih aktov in drugem. To ne pomeni, da mi opravimo vse namesto njega! Po registraciji šest mesecev pomagamo urejati računovodske in knjigovodske posle,« je pojasnila Alenka Stupar.

Njeno delovno mesto je skoraj v vseh pomurskih občinah. Ob torkih jo lahko najdete v prostorih LEND-a, v Lendavi, ob četrkih je v Murski Soboti v prostorih Zavoda za zaposlovanje, in po novem ob sredah tudi v Gornji Radgoni prav tako v prostorih Zavoda nad Glasbeno šolo.

Ena od nalog Alenke Stupar je tudi iskanje delne zaposlitve na domu in organizacija seminarjev. Tako so že organizirali seminar o pletenju iz ličja, eden večjih in uresničljivih projektov (v sodelovanju z Mikrokosmosom in Intesom) pa je peka domačega drobnega peciva na domu za prodajo v trgovinah.

Bernarda B. Peček

TURRI-IN

ITALIJANSKI ČEVLI
IZ LJUTOMERA

Dobra dva meseca sta mimo, odkar je stekla proizvodnja obutve v mešanem podjetju Turri-In v Ljutomeru — Večinski lastnik podjetja je Roberto Turri, lastnik tovarne čevljev iz Verone.

»Naključje je hotelo, da smo se našli,« razlaga začetek sodelovanja z italijanskim podjetnikom Robertom Turrijem podpredsednik IS Ljutomer Silvo Potočnik. »S skupino sodelavcev sem bil odgovoren za ureditev težav, ki so se že dalj časa kopičile v ljutomerskem Mizarstvu. Stečaj ni bila sprejemljiva rešitev, čeprav ga je vodstvo Mizarstva zagovarjalo, zato smo se intenzivno lotili iskanja tujih partnerjev, ki so potrebovali poceni delovno silo in primerne prostore. S pomočjo Gospodarske zbornice in našega konzulata v Trstu smo se začeli pogovarjati s tovarnarjem Turrijem iz Verone in kmalu smo se sporazumeli.«

Nastalo je mešano podjetje Turri-In, ki posluje od 7. aprila. V njem se je zaposlilo 75 delavcev, od tega 16 prejšnjih delavcev Mizarstva, ostali pa so iz vrst nezaposlenih. Zaposleni, med njimi je večina žensk, so se na izredno napornem usposabljanju naučili šivati zgornje dele obutve, uvajajo pa tudi fazo krojenja. Polizdelke iz Ljutomera nato dokončajo v matični firmi v Veroni, lastnik Turri pa jih večinoma izvažajo v Avstrijo, Nemčijo in Sovjetsko zvezo. Proizvodnja je prva etapa sodelovanja, druga, ki jo že načrtujejo, pa bo vlijanje podplatov, tako da bo ciklus izdelave italijanskih čevljev v Ljutomeru končan. V tej drugi fazi bodo dodatno zaposlili 60 delavcev.

Ko smo obiskali podjetje Turri-In, se je ob dveh tekočih trakovih trudila pri šivanju usnjenih modnih škornjev dopoldanska izmena delavk. Sklonjene nad stroji so pridno in spretno oblikovale usnje, kot da bi to delale že od nekdaj. Da delajo res dobro, je potrdila tudi sestra lastnika Turrija, ko nam je pokazala vzorčni škorenj, ki je bil narejen v Veroni. Med njim in ljutomerskim v kakovosti izdelave ni bilo nobene razlike.

Renata Ficko

Tudi v AR-Contu stečaj?

Kot kaže, smo se na slabo (stečaje) tako hitro navadili, da nas več ne preseneti, če kateri od vodilnih izjavi: »Bolje, da bi bil čim prej programiran stečaj, saj bi se tako rešili odvečne delovne sile!«

Hčerke Avtoradgone, ki so od januarja letos začele poslovati samostojno kot družbe z omejeno odgovornostjo, si stečaje kar »podajajo«. Začelo se je s programiranim stečajem krovnega podjetja, nadaljevalo s stečajem AR-Transporta (kljub več stavkam šoferjev je bil neizbežen), ta teden je na vrsti družba AR-Servis, julija pa naj bi podobna usoda čakala tudi AR-Cont. Slednja je bila v začetku samostojnega poslovanja vredna 91 milijonov, zaradi preteklih obveznosti »mater« pa je to premoženje pripadlo pravzaprav upnikom. V

Takšna je logika poslovanja v mnogih podjetjih, ne le v Avtoradgoni.

In zakaj? To je (tako trdijo) neizbežno, saj se je v preteklosti zaposlovalo preveč nenačrtno, poleg tega pa bodo lahko na ta način izbirali in obdržali res le boljše delavce.

Pripravljen je tudi nov pravilnik o trajnih in začasnih presežkih, v katerih so zapisani novi kriteriji pri odločanju o odvečnih delovni sili. Odločujoči kriteriji so: strokovna izobrazba, delovna uspešnost in izkušnje, delovna

Je prijava na UNZ o zamenjavi neustreznih zabojnikov v resnici opozorilo o nepravilnem poslovanju ali izdaja poslovnih skrivnosti in vmešavanje v notranje poslovne običaje podjetja?

Kaj pomeni ta prijava v resnici, bo ugotovilo sodišče, dejstvo pa je, da je moralo biti s spornimi šestimi zabojniki, ki so bili namenjeni kupcu v Frankfurtu, nekaj zelo narobe. Prodali so jih 1989. leta, ko je posrednik (Container Servis) kupil kar 404 zabojnike, posamezen izdelek pa je vreden od 6 do 8 tisoč mark. Samo šest zabojnikov je imelo še po enem letu poseben vonj »po novem« oziroma po formaldehidu. Ker naj bi jih uporabljali v živilsko-predelovalni industriji, tega niso mogli spregledati. Več zaposlenih je potovalo v Nemčijo, da bi si na kraju samem ogledali in ovohali zabojnike. Tudi direktor! Zaradi dobrega poslovnega sodelovanja so problem rešili tako, da so jim poslali šest novih zabojnikov v vrednosti 36 tisoč mark, stare pa jim pustili v zameno za stroške reklamacije!!

prvih treh mesecih so morali plačati 4,4 milijona dinarjev obveznosti iz preteklega leta, in če bo banka zaradi stečajev drugih družb prenesla vse obveznosti na »preživele«, pa čeprav le na holding, potem tudi najbolj optimistični ne vidijo svetle prihodnosti.

V minulih mesecih je imela družba AR-Cont že nekajkrat blokiran žiroračun, vendar direktor o tem, če bo julija tudi ta družba predlagana za stečaj, ni vedel natančno odgovoriti. Očitno o tem odločajo drugi! In kakšna je možna rešitev? Programirani stečaj je edina rešitev, meni direktor Branko Kurbus, saj bi le tako lahko v čim krajšem času odpustili 20 odstotkov odvečne delovne sile, preostali zaposleni pa bi za prav toliko morali povečati produktivnost. Od 390 zaposlenih jih je torej okrog 70 preveč. Prav toliko jih je iz dneva v dan odsotnih z delovnega mesta (18 odstotkov vseh zaposlenih), od tega jih je kar 11 odstotkov na bolniškem dopustu.

Rezultate bodo lahko izboljšali le z odpuščanjem delavcev!

doba, zdravstveno stanje in socialni položaj.

Kaj pa, če bi poskušali povečati prihodek družbe še na kakšen drug način, na primer z izvozom dodatno opremljenih zabojnikov in ne tistih najcenejših (ki jih potem v Nemčiji dopolnijo po želji kupcev)?

»Sedanja cena zabojnika je od 6 do 8 tisoč mark, odvisno od tega, kakšno opremo ima. Ni logike, da bi prodajali pod ceno! Med jugoslovanskimi izdelovalci smo najdražji, v Evropi pa prav na vrhu. Naša velika prednost je, da smo na meji, poleg tega 40 odstotkov materiala uvažamo — je kakovostnejši, pa tudi cenejši. Načrtujemo, da bi v prihodnje prodajali v Nemčijo boljše opremljene zabojnike. Povezali smo se z Jeklotehno, ki ima skupaj z nekaj drugimi podjetji v Münchnu družbo UNI-Merkur. Z njihovo pomočjo pri prodaji bomo zabojnike že pri nas opremlili po želji kupcev,« je povedal direktor Branko Kurbus.

Bernarda B. Peček

»Ideje in ambicije so pomembne tudi v gostinstvu«

Že štiri leta poteka v Radenski Projekt kakovosti. Najprej so ga začeli izvajati v nekdanjih tozidih TPO in Mineralni vodi, od junija lani pa tudi v gostinskih obratih. Za slednjega je v okviru Radenske odgovor na Marija Šadl, ki je sicer že devet let zaposlena v razvojni službi, vendar je opravljala različne naloge (med drugim je nekaj časa tudi učila na Srednji šoli za gostinstvo in turizem). Čeprav je v okviru Radenske precej ljudi zaposlenih v turizmu, pa se ni vse do lani nihče v razvojni službi ukvarjal izključno z njihovimi problemi.

Kako ste začeli lani junija, kaj bi bilo potrebno najprej narediti za izvajanje Projekta kakovosti? »Že v letu 1989 smo pripravili poročni del, torej definicije in nazor, kar je pravzaprav osnova za izvajanje projekta. Načrt kontrole, kaj in kako se nadzoruje, je zelo pomemben za spremljanje kakovosti, ker vse temelji na statističnih podatkih in uračunih.«

Eno so statistični podatki in preverjanje v TPO-ju, drugo v gostinstvu? Kakšne so razlike, težave?

»Tu so v resnici pomembne storitve, v TPO-ju pa izdelki. Opravljanje teh storitev še ni standardizirano, zato so pomembne definicije, kjer smo splošne stroške, normative, pravilnike, gostinske uzance, pa tudi bonton. Največji poudarek je dan prav osebi in njegovemu odnosu do gosta. Sam predpis ni toliko pomemben, bolj pomemben je človeški pristop.

Problemi, s katerimi se srečujemo, bi lahko razvrstili v tri skupine. Prvi problem so ljudje in njihova navajenost na neko rutino — veliko je starejših gospo-

dov, ki so zaverovani vase in svoj način dela. Drugi večji problem je zastarelost lokalov in njihove opreme. Vsi naši hoteli, pa tudi manjši lokali, so bili zgrajeni pred dvajsetimi leti. Diana, še posebno pa Radin in Zvezda so potrebni obnove. Največji, tretji problem pa so finance. Za izboljšanje opreme in pribora, torej za estetiko, bi potrebovali dovolj denarja. Da ne omenjam skladišč in drugih stranskih prostorov, ki se jim do sedaj ni namenjal posebne pozornosti. Od hotelske sobe pa do skladišča — vse te ureditve so povezane z denarjem.

Do sedaj tehnologiji, organizaciji dela, izboljšanju produktivnosti, ponudbi in hotelskemu bontonu niso posvečali posebne pozornosti.«

Marsikaj bi verjetno lahko izboljšali brez večjih finančnih sredstev?

»Osebo mi bolj leži tehnološki del. Predlagala sem, da bi za vse jedi in pijače naredili točne ekonomske izračune po posameznih obratih. Tisto, kar se ne prodaja dovolj dobro, bi morali

Marija Šadl si prizadeva izboljšati kakovost gostinskih storitev Radenske, vendar morajo pri tem sodelovati tako vodilni kot zaposleni v turizmu.

zamenjati z novo pijačo, jedjo, popestriti ponudbo. Najbolj agresivni so pri tem v Diani. Največ so vredne vsekakor ideje in ambicije ljudi. Idej je kar veliko. V okviru tega projekta kakovosti načrtujemo tudi posebne krožke kakovosti.«

Bodo plačani za dobre ideje?

»To zaenkrat še ne. Sem pa prepričana, da lahko povsod najdemo tudi dobre delavce. Njihova prednost je, da so mlajši in domačini, le pravilno jih je treba spodbuditi. V okviru tega projekta imamo izdelan tudi program izobraževanja gostinskih delavcev. Opravili smo že testiranje

strežnega osebja in ugotovili, da je njihovo poznavanje pijač zelo pomanjkljivo. V nadaljevanju bomo organizirali izobraževanje v obliki poskusnih vin z razlago enologov, žganih in brezalkoholnih pijač, piva in dodatno izobraževanje v tujih jezikih. V kratkem bomo testirali tudi kuharje. Do sedaj kaj takega v Radenski še ni bilo.«

Jeseni se bo torej začelo veliko izobraževanje gostinskih delavcev Radenske?

»Pravzaprav smo začeli že z bontonom: odnosi do sodelavcev, do gostov, hišni red, urejenost osebja, še posebej uniformiranega. Poněkod ne moremo nič doseči, drugod veliko. To je precej odvisno od sodelovanja vodilnih in šefov posameznih oddelkov, obratov. Na primer v Diani so bili vsi pisni in usni predlogi uresničeni. Dvakrat tedensko vse nadzorujemo in mesečno izpolnjujemo posebne formulacije za vsako službo posebej. V Diani smo začeli nadzorovati strežno osebje že lani junija, v Radinu pa šele letos junija.

Projekt kakovosti za celotno Radensko je pripravil prof. Radovan Andrejčič, za gostinski del pa je odgovoren Anton Strajnar (GZS). Podobno projekt izvajajo tudi v Krki, vendar z večjim učinkom, ker so tam vsi bolj enotni od vrha pa do zadnjega delavca. Tam prav vsako idejo izkoristijo. Osebnost z rezultati enoletnega dela nisem zadovoljna, vendar so mi na moje pripombe odgovorili, da je Projekt kakovosti načrtovan za deset let in da se v enem letu ne da kaj bistveno spremeniti.«

Bernarda B. Peček

Predstavili računalniški program

Pred nedavnim je bila delovna organizacija Nafta, oziroma njen sektor za energetiko gostitelj srečanja energetikov Slovenije, ki ga je organiziralo Elektrotehniško društvo Maribor v sodelovanju s Tehniško fakulteto. Srečanja, tudi tokratno, so v glavnem namenjena izmenjavi izkušenj ter ocenjevanju opravljenega dela in dosežkov v posameznih delovnih okoljih. Ker je bilo letošnje v Lendavi, so gostitelji udeležencem predstavili računalniški program za vodenje kombinirane proizvodnje toplotne in električne energije.

Program je izdelala Nafta v sodelovanju s Tehniško fakulteto Maribor. Za Nafto je ta računalniški program izrednega pomena, saj uporabljajo več vrst energije. Za redno obratovanje tovarne metanola uporabljajo dva vira energije.

Enega dobijo iz elektroenergetskega sistema, drugega pa iz lastnega generatorja, saj proces proizvodnje mora dobivati energijo nepretrgano. Z računalniškim programom so zagotovili, da do izpadov električne energije ne bo prišlo, saj bo računalnik sam opravil to delo. pokazalo se je, da v lanskem letu v tovarni metanola ni bilo izpadov električne energije, to pa pomeni tudi prihranek kakšnega dinarja.

Računalnik je torej povezan z meritvijo porabe električne energije v posameznih obratih, kar pomeni tudi pravičnejše zaračunavanje stroškov energije med posameznimi obrati.

Računalnik jim tudi pokaže, kdaj in kje je ob določenem uri poraba energije največja in kje in kdaj najmanjša. Nafta in Tehniška fakulteta v Mariboru bosta sodelovali tudi v prihodnje.

JD

V Lenartu borza dela

Ni res, da bi vsi ljudje, ki so (ne)uradno nezaposleni, morali postopati naokoli in se jeziti nad svojo usodo, saj se jim večkrat ponuja delo, a ne poprimajo zanj, ker ne vedo, kje bi lahko zaslužili, ali pa jim preprosto ni do dela!

V lenartski občini, kjer imajo ta čas 600 iskalcev zaposlitve, hočejo zdaj pomagati tako tistim, ki delo iščejo, kot onim, ki ga ponujajo. Ta »borza dela« bo delovala v okviru ustreznega občinskega upravnega organa! Njeno poslanstvo pa bo v tem, da bo

posredovala le pri zaposlovanju za določen čas: za zaposlitev oziroma delo, ki bo trajalo dan, dva, teden dni, morda mesec. Potrebe po takih delavcih bodo lahko prijavila podjetja, obrtniki, kmetje, pa tudi posamezniki, recimo za pomoč pri zidavi hiše.

Občinska borza dela bo posamezna dela nekako ovrednotila, tako da bo tisti, ki bo delo sprejel, vedel, koliko bo zaslužil, in narobe: tisti, ki bo delo najel, bo vedel, koliko bo moral plačati delavcu. Zdj se bodo le še dogovorili, na kakšen način se bosta

ujela ponudba in povpraševanje: tako da bodo iskalci dela prihajali na določeno mesto, kjer si jih bodo delodajalci »izbrali« neposredno, ali pa bodo na borzi dela imeli pisno evidenco o ponudbi in povpraševanju.

Naj se zdi ta oblika še tako kruta, izkoriščevalska... jo je treba sprejeti, morda celo posnemati, saj ni rečeno, da bodo vedno na eni strani isti ljudje. Kaj hitro se lahko zgodi, da bodo delo iskali tudi tisti, ki ga zdaj, ko jim še gre, ponujajo. Dobro pa bi bilo, ko bi bilo tudi narobe.

Š. S.

SINDIKATI V ŠOLSTVU

NE BODO VEČ SAMO PLOSKALI

Če so prejšnja leta sindikati v glavnem ploskali odločitvam vladnih ustanov, mora biti sedaj drugače. Delavska organizacija se mora boriti za pravice in za boljši položaj delavstva. To je eno osnovnih vodil območnega odbora Sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti Murska Sobota (za osnovne šole), ki je preteklo sredo obravnaval več aktualnih vprašanj. Največ govora je bilo o materialnem položaju osnovnega šolstva v občini, še posebej pa o izjavi, ki so jo poslali vsem šolam ob stavki srednješolskih učiteljev. Z njo so se solidarizirali in izrazili tudi nezadovoljstvo, ker da imajo najslabše osebne dohodke med občinami v Pomurju. Na to izjavo so dobili odgovor podpredsednice Izvršnega sveta Brigite Bavčar, ki so ga potem čez kakšen teden dni spet poslali vsem šolam. To pa je bilo ravno v času, ko so teklo priprave za prireditev ob dnevu prosvetnih delavcev, na kateri je bila potem dokaj slaba udeležba. Sindikali delavci so zatrili, da njihova aktivnost ni imela v tem primeru nobene neposredne povezave z dnevom prosvetnih delavcev, ampak je to sovpadalo naključno.

Tačas so najbolj nezadovoljni, ker še vedno niso dobili izplačane regresa, kot jim je bilo

obljubljeno, ker zaostajajo pri nagrajevanju za gospodarstvom, ker še ni prišlo do podpisa kolektivne pogodbe in še ni zakona o plačah. Od slednjega si obetajo predvsem poenotenje, tako da ne bo pomembno, na kateri šoli delaš, temveč kako.

Beseda je nanesla tudi na reorganizacijo šolstva. Vse kaže, da je večinsko mnenje po šolah, da ne bi bilo dobro v občini ustanovljati skupnega zavoda za vse osemletke, saj bi bilo centralno vodenje odtujeno delavcem.

JOG

Šola brez tobačnega dima

Več kot osemdeset odstotkov kadilcev je začelo kaditi v otroški oziroma adolescentni dobi življenja. Vzrokov, zakaj mladi posežejo po cigaretah, je več. V anketi, ki jo je med slovenskimi srednješolci (vzorec 1400 oseb) v šolskem letu 1990/91 pripravila Eva Stergar, pa so mladi povedali, da je med vzroki za začetek kajenja družba. Glede na to, kdaj so mladi začeli kaditi, bi lahko rekli, da jih je treba o škodljivosti kajenja poučevati že pred desetim letom. Pomemben pa je tudi podatek, da je kar deset odstotkov mladih v obeh anketiranih skupinah že prenehalo kaditi, torej bi bila pomoč in svetovanje mladostnikom potrebna in učinkovita.

Svet za zdravje brez cigarete pri slovenskem zdravniškem društvu pripravlja akcijo z geslom Šola brez tobačnega dima. Gotovo so šole že do sedaj omejevale svobodo kajenja, vendar pa bi po priporočilu Sveta morale narediti korak več. Šole naj bi bile brez tobačnega dima. To pa pomeni, da bi se v akcijo o šolah brez tobačnega dima morali vključiti tudi učitelji. Svojim učencem bi morali biti učitelji vzorniki tudi pri tem ter pomagati tisti, ki bi kajenje radi opustili.

mh

NEGOSPODARSTVO V LJUTOMERU

Zakon o zavodih je tudi tozde in ozde v družbeni nadgradnji preoblikoval ali bolje preimenoval v zavode. Organiziranost in sisteme se torej bistveno nista spremenila. Zato bo naslednji korak drugačno organiziranje in delovanje sedanjih zavodov.

V ljutomerski občini bodo popisali stanje v družbeni nadgradnji ter pri snovanju drugačnega organiziranja upoštevali področno zakonodajo. Ker je sedaj skoraj vsaka družbena institucija zavod zase, jih bodo morali združiti. Pri tem bodo verjetno ubrali srednjo pot: pod skupno zavodsko streho dali enako ali sorodno dejavnost. Razmišljajo tudi o skupnih računovodskih in knjigovodskih službah za del družbene nadgradnje, vendar jih bodo organizirali le, če bodo cenejše kot sedaj.

Sicer pa tudi v Ljutomeru za družbene dejavnosti ni dovolj denarja, težave pa rešujejo dokaj uspešno zato, ker so se dogovorili za prilagodljiv proračun, ki dopušča pretivanje sredstev. Tako »krpa-jo«, ne vedo pa, kako bo konec leta, ko bo treba napraviti dokončen obračun.

V referendumskem programu sobote načrtovane tudi razpise za družbene dejavnosti, predvse za šolo v Bučkovcih. Ker referendum ni uspel, je izvršni svet pripravil nadomestni program. Čeprav se ni vedo, kje vzeti denar.

mh

DENACIONALIZACIJA

Zemljo že vračajo

V LENARTSKI OBČINI SO ŽE NAPISALI TRI ODLOČBE O DENACIONALIZACIJI • IZKUŠNJE NISO PRIJETNE • ZAKONA NISO ZALOŽILI

Glasovi o denacionalizaciji oziroma vračanju podržavljenega premoženja so v zadnjih mesecih tišji, kar pa ne pomeni, da so se predlagatelji osnutka zakona o denacionalizaciji (in stranke, ki so popravilo krivic napovedovale v svojih predvolilnih aktivnostih) potuhneli. Mirovanje naj bi bilo posledica hude časovne stiske, kajti prednost so imeli zakoni, ki zadevajo osamosvojitve Slovenije.

Tako nam je povedal predsednik lenarske občinske skupščine Jože Škrlec, ki si zelo prizadeva za vračanja premoženja, zlasti odvzete zemlje. V lenarski občini se je doslej prijavilo 420 oškodovancev, ki jim je bilo odvzeto skupaj 1800 hektarjev zemlje, ki jo zdaj v glavnem upravlja tamkajšnji kmetijski kombinat. Da, upravlja, je pa vse ne obdeluje, kajti 20 odstotkov te zemlje imajo v zakupu oškodovani kmetje, ki za svojo zemljo plačujejo najemnino, 10 odstotkov nacionaliziranih površin pa imajo v zakupu drugi kmetje. Ko bodo vrnili zemljo, se bo zemljiški sklad lenarskega kombinata krepko zmanjšal, saj mu bo ostalo le še 1000 hektarjev. Bo s tem ogrožena socialna varnost njegovih delavcev? Lenarski predsednik pravi, da ne, kajti redno zaposlenih je imelo to družbeno posestvo le malo, ob konicah pa je najemalo poceni delovno silo iz južnih republik. Po osamosvojitvi Slovenije bo takih možnosti menda manj in delo bodo dobili, četudi sezonsko, domači delavci, ki pa jih bo treba ustrezno plačati.

V občini Lenart pa imajo že 100 hektarjev zemlje, ki je knjižena na občino. To zemljo bi lahko vrnili že zdaj na podlagi doseda-

njih predpisov, a so se nekateri dogovorili, da tega ne bodo storili vse dotlej, dokler ne bo sprejet zakon o denacionalizaciji. Ljudje, ki so bili oškodovani, pa ne bi razumeli postopkov, ki bi jim enim vračali, drugi pa bi morali še čakati na svojo zemljo. Je pa tudi res, da prav vse zemlje razlašenci ne bodo dobili, saj več njih kompleksov ne bodo razprodali. Bodo pa tudi oškodovanci, ki premoženja ne bodo hoteli v naravi, ampak bodo zahtevali denarno odškodnino ali pa delno čarstvo.

Da bi v praksi preverili, na kakšne ovire bo naletelo vračanje, je določil zakon o denacionalizaciji, so v občini Lenart naključno izbrali 10 oškodovancev in jim poskušali »vrniti« premoženje. Zadeve naj bi rešili v enem mesecu, vsaj taka je bila »direktiva« republiških sekretariatov za pravosodje in kmetijstvo, a postopek ni šel gladko. Kot nam je povedal referent za premoženjskopravne zadeve Stefan Oreški, so rešili le 3 zadeve.

V postopku so ugotovili, da je enemu razlašencu lahko vrnilo premoženje v naravi, drugim pa obveznice oziroma delnice. V eni zadevi pa se je pojavilo vprašanje, ali oškodovancu vrniti znati 100-odstotno odškodnino, kajti za zemljo, ki so mu jo vojni vzeli, je tedaj dobil majhno odškodnino. Kaj torej vrniti: polno vredost al pa odškodnino? Odločbe, ki so jih napisali, se glasijo na imena oseb, ki so jim zemljo vzeli, četudi zdaj ne živijo več, v postopku o dedovanju pa naj bi sodišče odločilo, komu pripada premoženje zdaj po 40 letih.

Od nekaterih lenarskih oškodovancev pa smo slišali, da sploh ne bodo čakali na zakon in postopke, ampak si bodo zemljo ljišča kar »prisvojili«.

Š. Sobota

Dijaki »provincionalne« šole dokazali nadpovprečno voljo

Pred nekaj dnevi so na srečanju mladih raziskovalcev in inovatorjev Slovenije zabeležili omembe vreden dosežek tudi dijaki Srednješolskega centra tehnično pedagoške in naravoslovne usmeritve oziroma nekdanji in najbrž tudi v prihodnje gimnaziji.

Dijaki iz vse Slovenije so svoja raziskovalna dela pismeno predložili komisiji že omenjene organizacije. Strokovno so dela ocenili strokovnjaki posameznih fakultet, saj so se mladi raziskovalci lotili številnih področij od slovenskega jezika, biologije, kemije, matematike, fizike, sociologije, etnologije, umetnostne zgodovine in kdo bi našteval vse vede, ki jih danes poznamo in priznavamo.

Dijaki naravoslovne usmeritve SCTPU iz Murske Sobote so bili

Mentorica prof. Barica Kralj.

deležni posebne pohvale oziroma posebej dobro ocenjenih nalog iz biologije. Posebno pozornost in temu primerno visoko oceno si je prislužila raziskovalna naloga Sledovi izpiranja zlata v Muri in Dravi v pomurskem ljudskem izročilu. Raziskovalno študijo so z anketiranjem 60 posameznikov izvedle dijakinje Mirela Cvjetković, Anita Kovačič in Vanja Lebar.

Mentor v republiškem merilu od strokovnih oziroma fakultetnih institucij priznane uspešne

raziskave je bila prof. Barica Kralj.

Dijaki iste mentorice pa so se na republiškem srečanju mladih raziskovalcev uspešno predstavili še z raziskavo Gobe v obmurski krajini (avtorici sta Edita Žižek in Romana Karas). Svoj prispevek k boljšemu poznavanju pozabljenih kulturnih rastlin v Pomurju (lan, konoplja) pa sta uspešno opravili dijakinji Tatjana Kalamar in Nataša Kavaš.

Naj navedemo, da so vsi, ki so raziskavam posvetili leto in več dela, dijaki drugih letnikov SCTPU — Srednješolskega centra tehnično pedagoške usmeritve iz Murske Sobote. Dosežene uspehe pa prav gotovo gre pripisati tudi požrtvovalnemu delu profesorice Barice Kralj, ki dela na centru s 1800 dijakih, ki je zadnji čas bolj znan po stavkah dijakov in učiteljev kot pa po v republiškem merilu doseženih uspehih.

Ob vsem vsekakor ne gre prezeiti, da so se republiškega srečanja mladih raziskovalcev in inovatorjev Slovenije udeležili dijaki SCTPU iz Murske Sobote, ki

Vsi uspešni mladi raziskovalci, katerih dela so v povzetkih objavljena v dokaj zajetnem zborniku, bodo oproščeni mature in sprejemnih izpitov na fakulteti — seveda, če se bodo odločili za smer študija, ki so mu posvetili svoj mladostni in zagnan raziskovalni nagon.

so napisali študijo z naslovom Razvoj besednega zaklada pri odrasčajočem otroku. Avtorjev te raziskave je bilo 12, mentor pa je bila profesor Sonja Žilavec.

Boris Hegeduš

Dijakinje Srednješolskega centra tehnično pedagoške usmeritve iz Murske Sobote: Tatjana Kalamar, Nataša Kavaš, Anita Kovačič, Mirela Cvjetković, Vanja Lebar, Edith Žižek in Romana Karas.

GAUDEAMUS IGITUR...

Prve junijske dni leta 1947 smo — osemindvajset fantov in deklet — »stopili« pred maturitetno komisijo v učilnicah ptujske gimnazije, ki je bila med obema vojnama pojem srednje šole. Po končanem osmem razredu gimnazije smo v tistih povojnih časih opravljali zrelostni izpit. Skoraj vsi fantje smo proti lastni volji, po sili vojnih razmer, na lastni koži okusili hud nesmisel vojne. Tudi dekleta, ki so ostala doma, so bila izpostavljena bombardiranjem in nerada so morala pomagati pri izkopih protitankovskih ovir.

Vojna vihra je nas mlade ljudi izredno zresnila in zdelo se nam je, da smo bili zrelejši, kot so kazala naša leta. Učenje smo vzeli zelo resno, tudi pripravo na maturo. Celo ponosni smo bili, da smo mogli in smeli opravljati zrelostni izpit. Bilo je tudi nekaj mladostnega veselja. Ob gromkem petju prastare študentske Gaudeamus igitur smo obhodili nekaj ptujskih ulic. Sedmošolcem smo predali ogromen lesen ključ. Pa tudi slikali smo se. Prav med slikanjem je eden od maturantov glasno vzdihnil: »Z maturo smo premagali najtežjo oviro v našem življenju!« Profesor matematike pa ga je nemudoma popravil: »Kmalu se boste srečali s še večjimi ovirami!« Izkušeni pedagoški delavec je imel več kot prav!

Za nami so opravljale maturo še številne generacije osmošolcev, potem nekaj časa sedmošolci in

končno četrtošolci. Poznejša leta se je ob koncu srednje šole uveljavil tudi tako imenovani maturantski ples, ki je bil nemalokrat »revija« novih in pri nekaterih dijakinjah razmeroma dragih maturantskih oblek.

Sklepna proslavljanja slovesa od srednje šole so ostala do današnjih dni, tudi potem, ko mature ni bilo več. In ko je bilo povedano, da bo maturo po končanem srednješolskem študiju zopet obvezna, je med mladimi zavrelo: ne, mature ne. To je dodatno nepotrebno učenje. V znak protesta so šli mladi dijaki tudi na ulice.

Kakor vedno, so tudi tiste dni k nam prihajali tuji. Sprva so večinoma mislili, da mladi ljudje stavkajo, ker nimajo kruha. Ko so pa zvedeli za pravi vzrok protestov, so se nemalo čudili. Sam sem slišal moža, ki je dejal: »Matura je povsod na zahodu nekaj običajnega. Naloga mladih je vendar učenje, da bodo nekoč dobri strokovnjaki.« In podobno je mislila velika večina resno mislečih ljudi.

Gaudeamus igitur, invenies dum sumus... Veseleje da, toda veselje, povezano z resnim delom — učenjem! Le to nas more rešiti morečih gospodarskih in številnih drugih težav. Kaj je že zapisal veliki ljubitelj mladine in njen vzgojitelj A. M. Slomšek? »Kdor hoče živeti in srečo imeti, naj dela veselo...«

Franc Tement

Novi reševalni vozili

Prejšnji teden sta zaočniti dve novi Citroenovi reševalni vozili soboškega stavenega doma, ki sta v hujši zamenjava za iztrošena reševalna postaja. Za sredstva prispevala občina, za drugega pa zavarovalnica Triglav. Pred vstopom v voznikovo kabinico, gostom predstavili še opremo v vozni prostori reševalne postaje.

Milan Vincetić

Tistega zadušnega jutra je sonce vželo nazaj. Pomeš si je oči, se oprl na komolce in široko zazelal. Iz za oteklih vek in zamaščenih nosnic je še drzel mokrat prah. Vsako jutro je isto, je obšlo Cecilijana Ripsa, vsak dan se moram do poldneva izkašljati, kajti pekarniška sopara se ne zaje le v dlačje, lasišče in pod pazduho, temveč se zaleze pod kožo. V ušesih so mu se pozvnanjali medenast pladnji in prigrivanja vamparja, mojstra, ki ni imel več popka, med prsti se mu je zajedlo od ržene moke, ki se ni in ni dala izmiti.

Cecilijan Rips je namreč pred dobrimi petimi meseci predsedal med peke. »Prej se je preživljal kot zidar, in ko se je preobjedel apnenega prahu, je kar čez noč predsedal med moknatega, češ vsaj užiten je. Pa še pijuc ti ne izpije kot onemu sezoncu, ki je nazadnje pljuval siroto. In kot pijuc zidar si gotovo ne bi napraskal motorja, neki povojni nemški model, ki se ga je lastnik, sicer njegov znanec, z veseljem odkrižal, Cecilijanu pa zaposlil za dobra dva meseca, kajti največji križ je bil prav z rezervami deli. Pa še prikolic, skoraj nerabljeno, je dobil. Zanj je bil ta zündapp kot najbolj poscagan psiček. Sam ve za pot, je žuborel Cecilijan, do kosi sem ga pretilpal, ga rešil naduhe in mu povrnil spomin. Naj še tako hie, se je rad povajal, sem čisto suh, kajti moj zündapp vozi hitreje, kot padajo kaplje, zato me nobena ne zadene.

Takrat se bistro Haiti, od daleč še najbolj podoben steklenjaku, pušenem inemar v zakotju provincijskega mesta, ki ga avgustovska sopara tako zdel, da se ulice čez dan docela spraznijo, razživi. Večni inventar, dolgn, šahist, dvoje pumparjev in modrijan, ki ga kličejo Aviatik, stegneno vrstovo, Cecilijanu pa se zaiskrijo oči in že v istem hipu jim nevemkoliki zadržan zgodbo, da ga je oče sicer zaplodil kot Cilko, a ko je pokukal na svet, si je premislil in si ni dal odrezati pimpeka, s katerim lahko, seveda za stavo, dvigne polno vedro vode. Cecilijan je rad zabaval, to je imel v krvi, sproti si je izmišljeval dovipe, a če je začutil, da se mu posmiha, se je v hipu spremenil v nabrano gubo.

Drugega pa je v bistroju Haiti z velikanskimi črnimi ustnicami na izvenku sameval. Drugega mu tudi ni preostalo, kajti zapiti, naveličani obrazi, na katerih se je že nabiral vinski lišaj, so se vidno starali in bili

Joker

Vse bolj in bolj podobni izlizanim lutkam v izložbi, ki jih ni več polepsala nobena obleka. S trepetajočimi rokami so prekladali kozarce, medtem ko je gostilničar, prav tako zastaran kot oni, vsak dan znova obljubljal, da bo njegov Haiti nekoč središče sveta.

In le nekaj dni po tistem, ko je sonce vželo nazaj, se je bistro Haiti postavil na glavo. Spremenil se je v premajhen akvarij s tisoč ribicami, ki so požrešno mežele proti steklu, vanj butale in se na vso moč želele skriti pod velikanskimi, s temnim oljem narisanimi kamni. V Haitiju se je namreč pojavila Janka.

Mična, dolgonoga, prsata lepotica, ki je po zraku letala od gosta do gosta, vsakemu podarila širok nasmeh in prijetno besedo, se na vsakem ustavila s svojimi modrimi, sijočimi očmi, se podrgnila tu in tam po kakem ramenu, da je marsikoga preplnila rdečica in se mu je zavezal zrak, pogled pa obvisel na zibajoči se bluzi, ki je komajda skrivala njeno napeto, se od daleč dišečo kožo.

Cecilijanu Ripsu, ki se je podobnih deklet nagledal na filmih ali v revijah, srce ni samo poskočilo, temveč hotelo skočiti iz prsi. Kar se da pazljivo je položil svojo oranžno čelado na točilni pult in se z razprtimi ustnicami zagledal v plesoč se jagodi pod presojno bluzo.

— Izvolite, gospod Cecilijan, a bi navadno? je vztrepetala jamica na njeni bradi.

— A me poznate? je zajecjal.

— Slišala sem že o vas, so se sladkale njene ustnice, kdo pa že ni slišal za Cecilijana Ripsa, motorista.

Čutila je, kako jo je glodal z očmi, cmokal z usti in drobil s prsti, a že isti hip je odmaknila pogled in pomežiknila Aviatiku, češ, takoj bom, samo še k oni tizi stopin; Cecilijan se ni uregnol obračati, ko je podrsala z zadnjico zdaj po enem, zdaj po drugem, se sklonila nad mizo, da je v ogledalu razbral dolinico med dojkami.

— Bi mesli Cecilijan, kaj, se je prislinil šahist, pekovski prsti menda še kamen omesijo, ha?

Cecilijan ga je le ošinil in ga dregnil s komolcem. Naj je Janka še tako brezbržno delila nasmeh, jih je namenjala le Cecilijanu, kajti ni prežl niti ene njene kretnje, kaj šele roke nekega bahača, ki jo je zaprla v objem. Naj se še tako slinijo, je kljuvalo v Cecilijanu, jaz znam speči francosko tuži iz zagovine in takšni lepotici, kot je Janka, se ja ne sme dati navadni kruh, ona si zasluži vsak dan sveže dišeče žemljice. — Z pomni si Cecilijan, ni odnehal šahist, lahko ji spečeš medene kajzerice — kajti tudi ona, hehe, ima kajzerico, ne pa žemljico — se ne bo nikoli pravila na tvoj klampavi zündapp, kajti tvoja mrcina je le za enobračanje.

Malo je manjkalo, da mu ni povrelo, a pred Janko ja ne sme izpasti kot ustiv vaški pretepač, vrgli bi ga skozi vrata, za njim pa čelado in adijo Janka. Požrl je le slino in tihoma že stotič preklel konja, ki mu je kot otroku odcepil bradavico. Z očetom sta namreč branala, bilo je poletje, pa brenčev več kot muh, vodil je konja za povodec, bil je brez srajce in naenkrat ment nič tebi nič so se mu konjske žnabele zasedale v bradavico in jo snedle kot brusnco. Namesto rdečkasto rjavega obročka je imel za nohi veliko brazgotino, zato ni nikoli več slekel srajce.

(Se nadaljuje)

NAŠI UMETNIKI RAZSTAVLJAJO

Na 2. medregionalni likovni razstavi v Gorenjskem muzeju v Kranju razstavljajo tudi naši pomurski umetniki, Jože Denko, Endre Gönter in Mirko Rajnar. V naslednjih številkah Vestnika bomo predstavili omenjene umetnike.

V novejših delih Jožeta Denka odkrivamo konstruktivno gradnjo slikovnega polja, ki ga sestavljata objektivni in subjektivni prostor, ki se kaže v avtorjevem občutenju značilnega panonskega sveta s širokim obzorjem in nizkim horizontom, ki ga Denko jasno razmeji z ostro črtno zarezo na dva dela.

Redukcijo naravnih motivov, pogojeno z njeno logiko impresije in vizije na abstraktno strukturo psevdokubističnih prafom, potencira Denko s pretokom naelektrene, navzdol k tlom, k zemlji usmerjajoče energije nabitih kolo-rističnih mas, kjer stroga linjska obroba ustvarja ločene, posamezne, strogo zavarovane, skrivnostne, osebnosti doživljene eksistenčne bivanjske prostore.

Jože Denko je pred nedavnim prejel tudi nagrado Grand Prix na VI. slikarskem EX-TEMPORU v Rogaški Slatini.

(Razmišljanje ob folklorni reviji občine Murska Sobota)

Niti slika ne bo ostala za spomin...

V ponedeljek, 17. junija, ob 19.00 uri je bila v soboški kinodvorani redna vsakoletna revija občinskih ljudskih godcev, pevcev, plesalcev in prikazovalcev ljudskih običajev. (Točne podatke smo navedli zavoljo povratnega obvestila tistim, ki so se opravičevali, da niso vedeli zanje, da bodo vedeli, da je vsaj BILA.)

Vse je teklo po običajnem preprostem scenariju — navsezadnje ljudska umetnost ne pozna akademskih in timsko visoko režiranih scenarijev, saj gre za prikaz nepotvorjene in vsem lastne kulturne ostaline iz preteklih časov.

Nastopile so otroške skupine (OŠ Bogojina in Karel Destovnik-Kajuh M. Sobota), pevске (Filovci, Ivanci), folklorne (Beltinci, Pušča, Dokležovje) in glasbene skupine (tamburaši iz Cernelavec in Beltinec) in veliko svežega, zanimivega je bilo videti v sproščnem, nepotvorjenem programu. Po nastopu kratka,

tradicionalna družabnost pri Zvezdi in obljuba nastopajočih, da se prihodnje leto spet srečajo in še kaj obudijo iz pozabe in onesnaženja moderne dobe.

Pred nastopom, ko je bila dorana do nemara tretjine polna le nastopajočih, je nekdo hudomušno izjavil, da za gledalce pač ne bo problema, saj imajo frizerji in mesarji ob ponedeljkih prostost... Pa niso pomagali ne eni ne drugi, ne stranke, ne institucije, ne turistične ne strokovne firme, da o gospodarskih organizacijah, ki smo jih znali za take zadeve v prejšnjih časih podrezati vsak preko sindikatov, niti ne govorimo... NIKOGAR izmed navedenih ni bilo v dvorani — ali pa so nastopajoči, ki so ploskali drug drugemu (vsekakor iz srca, od časa do časa s pristnim navdušenjem) le koga spregledali. Morda je bilo tako celo prav, saj je bila publika v tem primeru nekam bolj »strokovna« — tako so se torej vsi skupaj še odgovorneje spravili k nastopu in tudi dostojno predstavili program.

NIKOGAR izmed tistih, ki sicer na široko pišejo v svoje predvolilne in delovne programe, kako je treba iskati v teh časih svoje korenine in čuvati bit ogroženega slovenstva... Se kakršnega-koli predstavnika mogočne sedme sile, ki sicer pridno bliskajo s fotoaparati na domala sleherni prireditvi pod imenom občine, le

na tistih v zvezi z ljubiteljsko kulturo bolj malo — ni bilo. Tako tudi slika ne bo ostala za spomin, pa še k temu zapisu je ni mogoče priložiti.

Vsekakor bo vsakdo našel drugačne vzroke za klavrn odnos do prvine ljubiteljske kulture v naši sedanosti. A dejstvo je, da je slednja vsem, ki želimo iz srca biti zavedni pripadniki svojega naroda, ne le frazerji s parolami o ljubezni do doma, da je torej ta kultura topla, zdrava osnova za obstoj in razvoj, kakor vlažna, topla in bogato pognojena spomladanska zemlja za bohotno rast življenjsko pomembnih poljščin. Videti je, da drugi to bolje, resneje upoštevajo, ko želijo urediti svoje pozicije v tem negotovem svetu.

Le kakšna slika bo ostala za nami — našim potomcem?

MZ

Galiču odkupna nagrada

Akademski slikar in grafik Stefan Galič je dobil na razstavi v mariborski galeriji Rotovž po oceni strokovne žirije odkupno nagrado za svojo grafiko Veliki fosil. Galič je svoje grafike uspešno razstavil in prejel številne nagrade v Wajakami na Japonskem, Škofji Loki, Italiji, Ljubljani in drugih krajih.

JD

kulturni koledar kulturni koledar kulturni koledar

PRIREDITVE

RADENCI: V soboto, 22. junija, ob 9. uri bo II. mednarodni praznik cvetja Radenci 91. V paradi cvetja bodo sodelovali: godba na pihala iz G. Radgone, mažuretko Mure, folklorne skupine iz Apač, G. Radgone in Kapele, skupine pevk iz Vidma ter oldtajmerji iz Gradca. Ob 20. uri bo na terasi restavracije Vikend cvetlični ples.

MURSKA SOBOTA: Zveza kulturnih organizacij organizira ogled gledališke predstave Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora. Odhod avtobusa bo ob 16.30 z avtobusne postaje.

RAZSTAVE

RADENCI: V razstavnem salonu hotela Radin je na ogled razstava slik akademskega slikarja Petra Kancelerja iz Maribora. Odprta bo do 20. julija.

MURSKA SOBOTA: V galeriji Kulturnega centra Miško Kra-

njec je odprta razstava otroške likovne ustvarjalnosti z naslovom Likovni svet mladih v knjigi. Na ogled bo do 23. junija.

MURSKA SOBOTA: V galeriji Kulturnega centra Miška Kranja je odprta razstava Iz oči v oči s Svico. Odprta bo do 23. junija.

LENDAVA: V galeriji lendavskega gradu je stalna razstava likovnih in kiparskih del dosedanjih mednarodnih likovnih kolonij.

LENDAVA: V razstavnih prostorih lendavskega gradu je odprta razstava Otroška likovna ustvarjalnost. Na ogled bo do 30. junija.

MURSKA SOBOTA: V prostorih Ljubljanske banke je odprta likovna razstava predšolskih in šolskih otrok.

MURSKA SOBOTA: V Pokrajinskem muzeju je vsak dan (razen ponedeljka) od 10. do 12. ure odprta stalna razstava iz muzejskih zbirk.

KNJIŽNICE

MURSKA SOBOTA: Vsi od-

delki Pokrajinske in študijske knjižnice so odprti od 8. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

LJUTOMER: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in petek od 8. do 17. ure, v torek in petek pa od 8. do 15. ure.

LENDAVA: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in petek od 10. do 18. ure, čitalnica pa vsak dan od 7. do 15. ure.

USPEŠNICE TEDNA

V knjigarni Dobra knjiga vam ta teden priporočajo:

Moja prva velika KUHARSKA KNJIGA, Mladinska knjiga.

Hanna Johansen: ZGODBA O GOSKICI, KI NI BILA DOVOLJ HITRA, Mladinska knjiga.

KRATKOČASNIK, Harlekin Ljubljana.

Nova knjigarna in Svet knjige

V zgradbi Pomurskega tiska v Murski Soboti bodo jutri odprli novo knjigarno Pomurske založbe, v njej pa bo deloval tudi prvi klubski center Svet knjige v Pomurju. V tem knjižnem klubu je že 128.000 članov, klubski center v Murski Soboti pa je že enajsti v Sloveniji.

Mednarodna likovna kolonija

Organizacijski odbor mednarodne likovne kolonije Lendava 91 je sklenil, da bo letošnja od 20. avgusta do 1. septembra v Lendavi. Tokrat se bodo likovni umetniki sestali že devetnajstič. Od skromnih začetkov se je ta kulturna manifestacija spremenila v največji kulturni dogodek v lendavski občini. Grajska galerija pa je vsako leto bogatejša za nova likovna dela. Pokrovitelji letošnje mednarodne likovne kolonije so firma LEKOP in zakonski par Tompa iz V. Polane. Vodja likovne kolonije bo akademski slikar in kipar Ferenc Kiraly, ki je nanjo povabil likovne umetnike iz Sombotela, Nagykanizse, Ljubljane in domače likovne ustvarjalce. Na seji organizacijskega odbora so se dogovorili tudi o 20. jubilejni likovni koloniji, ki bo prihodnje leto. Izdali bodo poseben katalog o dosedanjih kolonijah.

JD

Klubski center
SVET KNJIGE
odslej tudi v Murski Soboti!

Člani knjižnega kluba!
V petek, 21. junija, ob 13. uri bo v knjigarni Pomurske založbe, Koceljeva 7, svečana otvoritev klubskega centra SVET KNJIGE.

Veselimo se vašega obiska!
Do 30. junija vas čakajo prijetna presenečenja in darilo — grafika Murske Sobotice.

Založba Mladinska knjiga
SVET KNJIGE
Pomurska založba

Bo šel tekoči trak v muzej?

Ni še tako dolgo, ko smo uvažali v tovarne kot vrhunec vseh proizvodnih modrosti tekoči trak. Enostavni, ponavljajoči se gibi so telesno in psihično močno obremenjujoči, iz življenja so počasi izginjali obrtniški mojstri, kot so mizarji, čevljarji. Od delavca v veliki tovarni čevljev ne smemo pričakovati, da bo znal narediti čevlje. Kljub temu so se tekoči trakovi uveljavili. Delavci so naredili več. Tako je bilo vsaj do nedavnega. Kaže, da se tehnologija dela v čevljarstvih tovarnah zopet močno spreminja, da prihaja do nekakšne nove revolucije načina dela, ki obeta, da bodo tekoči trakovi kmalu stvar muzejev.

Novi »rink sistem« v tovarnah v Cincinnatiju v ZDA se čedalje bolj uveljavlja. Gre za proizvodnjo brez tekočih trakov. Skupina 5 do 6 ljudi dela za stroji (vse tudi šivanje), ki so postavljeni v obliki črke U, v krogu ali pentli. Delavci obvladajo več faz in drug drugemu pomagajo. Imajo skupinsko normo in zato sestavljajo skupine ljudje, ki se med seboj ujemajo (tudi po storilnosti). Obutev gre iz rok v roke.

Praksa je pokazala, da naredijo več. Delavci držijo stalen ritem dela v sproščenem vzdušju ob glasbi.

Spomin na pomorsko bitko

S sodobno opremo za potapljanje in snemanje bo 13 oficirjev britanske vojske in kraljeve mornarice posnelo dve britanski vojni ladji, ki sta potonili v bitki pri Jutlandiji, eni največjih v prvi svetovni vojni. Gre za ladji Queen Mary in Invincible, ki sta s štirimi britanskimi ladjami potonili 31. marca 1916 v bitki 145 kilometrov od danske obale. Trajala je 12 ur, v njej pa je padlo več kot 8500 britanskih in nemških vojakov. Ob 75. obletnici bitke bo skupna britansko-nemška komemoracija.

VOJNA DLAK

V deželi vzhajajočega sonca, ki se je po izgubljeni zadnji vojni zelo hitro povzpela med najbolj razvite države sveta in se hitro modernizirala, so se tradicionalne moralne vrednote precej bolj počasi spreminjale. Zdaj padajo še zadnji družbeni tabuji. Eden poslednjih v območja spolnih tabujev se ruši te dni v vojni, ki so jo časniki že imenovali »vojna dlak«.

Za tradicionalni japon-

ski okus je nekaj nedopustnega, javnosti pokazati sramne dlake, pa naj bo v umetniškem delu ali na fotografiji. Japonski umetniški fotograf Kishim Shinoyama se za ta tabu ni zmenil. Pred kratkim je izdal monografijo svojih izbranih fotografij, na katerih izmed njih pa goli modeli prostodušno kažejo tudi dlakavo bogastvo, ki jim ga je narava namestila okrog spolnih organov. Knjiga je povzročila

val nasprotovanja in pritrjevanja. Javni spor se je razplamtel v pravo besedno vojno, ko je prišlo še do zaplembe majske številke Arta iz istega razloga, le da je v reviji nekaj sramnih dlak na ogled na reklamni fotografiji sicer povsem spodobnega ženskega akta. Kako se bo boji končal, najbrž ni treba ugibati. Tabuji, naj bodo še tako trdovratni, padajo, porušeni maliki pa nimajo nikakršne moči več.

Koncert za policiste

Le malokdaj se zgodi, da bi bili policisti častni gostje na vrhunskem koncertu. Znani francoski violinist Pierre Amoyal je storil prav to: na poseben koncert je povabil skupino italijanskih policistov. Razlog je več kot preprost. Ujeli so tatinsko družino, ki je pred štirimi leti ukradla Stradivarijevo violino, izjemno dragocen instrument iz leta 1717. Tatinska družina je po tistem začela nesrečnega violinista izsiljevati: če plača tri milijarde lir, bo violina spet njegova. Še preden so se pogovori končali, natančneje, še preden je oropanju uspelo zbrati odkupnino, so torinski policisti tolpo izsledili in instrument vrnilo virtuozu. Koncert za policiste je bil potemtakem najmanj, kar je v danih okoliščinah Pierre lahko storil.

Nafte ne bo mogoče odstraniti

Več kot dve leti je minilo, odkar je supertanker Exxon Valdez pred obalo Aljaske nasel in je surova nafta, ki je iztekla, povzročila doslej največjo ekološko katastrofo v ZDA. Pomladansko sonce, ki topi snežno odejo, še vedno prinaša na dan z nafto onesnažena obrežja in zalive. Z otopljenjem se v skalnatih zalivih nabirajo mlake nafte, ki jih pozimi ni bilo videti, lepljivi delci katrana in asfalta podobne tvorbe, ki spominjajo na 41 milijonov litrov surove nafte, ki je 24. marca 1989 stekla v Ožino princa Williama. Nihče več ne verjame, da bi se jo dalo popolnoma odstraniti, čeprav obrežja in vodo že tretje leto čistijo z zelo dragim postopkom. »Nafta bo kljub temu ostala. Vsega ne bomo mogli počistiti, ker za to preprosto ni ustreznih tehničnih možnosti,«

pravi državni koordinator za čistilna dela na kopnem Ernie Piper. Na vzhodni obali otoka Knight 50 ljudi v čolnih in helikopterjih pregleduje teren in opravlja pripravljala dela za nadaljnje čiščenje. Skupine čistilcev imajo še julija in avgusta čas, da dokončajo delo. Potem pa bodo oblasti še kakšno leto pazljivo spremljale razmere v ožini.

Čistilcem ni preostalo več dosti optimizma. Po dveh pomladih, ko je čistilna dela opravljal na tisoče moških in žensk, in po dveh zimah naravnega čiščenja, ki so ga opravili vetrovi, prevladuje občutek, da je bilo storjeno vse, kar je v človeški moči. Exxon je po lastnih navedbah porabil za odstranjevanje škode 2,5 milijarde dolarjev. Država in varuhi narave se prepirajo o tem, ali bodo obrežja sploh kdaj spet

čista. Večina analiz in poročil ostaja zaradi še vedno trajajočega odškodninskega procesa proti Exxonu skrivnost. Ernie Piper pa meni, da je poginila vsaj polovica vseh mladih lososov v rekah.

Največkrat izvajane pesmi

Pesem skupine The Beatles Yesterday je največkrat izvajana skladba na ameriških radijskih in televizijskih postajah od leta 1955 naprej. Ta podatek navajata med statističnimi podatki Združenje anglosaksonskih avtorjev BMI in PRS. Med petimi najpogostejše izvajanimi pesmimi v zadnjih 36 letih so kar štiri napisali in izvajali znani »kuštravci«. Gre za Yesterday Johna Lennona in Paula McCartneya, Something Georga Harrisona, na četrtem in petem mestu pa sta spet skladbi tandem Lennon—McCartney, Michelle in Hey Jude. Zanimiv je tudi podatek, da je na seznamu uspešnic TOP 30 še šest pesmi skupine iz Liverpoola in še dve, ki sta nastali potem, ko je ansambel razpadel: Harrisonova My Sweet Lord in Lennonova Imagine. Samo še enemu pevcu se je posrečilo uvrstiti na to lestvico z več kot eno pesmijo. To je Elton John z Your Song, Daniel in Goodbye Yellow Brick. Na tem seznamu niti ene pesmi skupine Rolling Stones niti pevec Michaela Jacksona, Princea in Madonne.

ODKRILI SO GA JAPONCI

Antibiotik iz materinega mleka

Japonski znanstveniki so v materinem mleku odkrili izredno močan antibiotik, ki lahko v eni sami uri uniči bakterije, ki bi sicer utegnile povzročiti zastupitve s hrano.

Japonski znanstveniki so, kot poroča ugledni strokovni časopis New Scientist, iz naravnih snovi človeškega materinega mleka razvili posebno zdravilo, ki so ga poimenovali lactofelicin, po lactofelinu, ki tvori okoli 70 odstotkov beljakovin v materinem mleku. Lactofelicin se je izkazal kot izredno učinkovito sredstvo pri uničevanju bakterij listerij in pri uničevanju povzročiteljev bolezni, ki se imenujejo »Escheria coli«. Obe omenjeni vrsti mikrobov lahko povzročita hude zastupitve s hrano. Lactofelicin lahko učinkovito uporabijo tudi v boju proti povzročiteljem diareje, ki predstavlja pogost vzrok smrti pri otrocih v deželah tretjega sveta. Japonski znanstveniki poudarjajo, da lactofelicin ne škoduje koristnim bakterijam v človeškem prebavnem traktu.

DUHOVNICE V ITALIJI?

Marsikje v Italiji spet strahovito primanjkuje kandidatov za duhovniški poklic. Stiska je menda še posebej velika v bližnji Julijski krajoli. Tudi zato se je spet začelo premišljanje o tem, da naj bi po novem dovolili duhovniški poklic tudi ženskam, tako kot je to storila anglikanska cerkev.

OKUSNE MAČKE

V Italiji je pred kratkim izšla kuharska knjiga, v kateri je veliko receptov za jedi iz mačjega mesa. To je seveda povzročilo veliko razburjenje med ljubitelji živali. Knjiga ima naslov *Recepti moje babice*, zbirali pa so jih učenci beneških šol pri svojih babicah. »Naš namen je bil, poiskati recepte stare beneške kuhinje.

Nismo krivi, ker je bila še pred nekaj leti tu razširjena navada, da so gospodinje pripravljale jedi iz mačjega mesa. Te navade se mnogi še dobro spominjajo,« pravi predstavnik založbe, ki je dala kuharsko knjigo. Najpogostejši način za pripravo mačjega mesa je bil brodet, stare izkušene gospodinje pa trdijo, da je bilo to meso včasih redno na jedilniku in da je bilo zelo okusno. Predsednik društva, ki skrbi za potepuške mačke in pse v Benetkah pravi, naj bi založba raje izdala vegetarijanske recepte, kar bi omogočilo beneškim mačkam mirno življenje.

SUPERVRTNAR ERNST

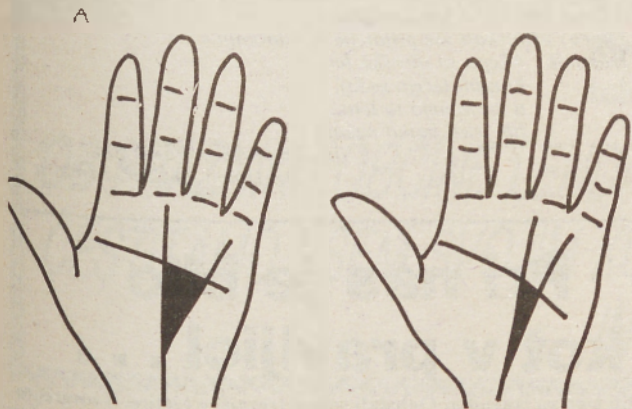

Zakaj je Ernst Roth iz Züricha supervrtnar? Odgovor je na fotografiji, tehtnici in v centimetrih. Še do včeraj policijski uslužbenec se je po 32 letih službovanja poslovil od policije in se sklenil posvetiti le do tistemu, kar zna daleč najbolje, vrtnarjenju. Zelenjava mu naklonjenost obilno vrača. Ohrovi, ki ga je vzgojil, tehta 28 kilogramov, koleraba nagne tehtnico do 9 kilogramov. Skrivnost njegovega vrtnarjenja je v tem, da ljubi svojo zelenjavo in ji posveča kar največ skrbi.

SKRIVNOSTI VAŠIH DLANI

MAJHEN TRIKOTNIK

To je trikotnik, ki ga oblikujejo saturnova črta, črta glave in merkurjeva ali apolonova črta in črta zdravja. Govori o človekovi intelektualni radovednosti in interesu za eksaktne znanosti. To velja le, če je trikotnik lepo oblikovan. Majhen trikotnik nepravilne oblike pomeni zanimanje za okultne vede (risba B).

Šifra: POMLAD

Poznate delo in red. Svojega življenja ne otežujete z nepotrebnim filozofiranjem. Zelo težko vas je vreči iz ravnotežja. Znete biti dober prijatelj. Nežnemu spolu niste pripravljeni posvetiti večje pozornosti. Za doseganje višjih ciljev in uspehov vam zmanjkuje potrebna koncentracija.

V obnašanju do okolice ste včasih brezobzirni in tedaj ste na poti samemu sebi. Mogoče se preveč zapirate vase in določeno okolje, zato ne najdete tistega, kar iščete, ne srečate pa tudi pravih ljudi. Če želite koga spoznati, se morate izogibati osamljenosti, ker bo ta v starosti, ko pride še bolezen, veliko hujša. Nihče ni brez napak, tudi vi ne. Ko boste nehali dvomiti vase in v ljudi, se boste izognili izolaciji in osamljenosti. Tudi duševne stiske, ki vam grenijo življenje, bodo izginile, ko življenja ne boste gledali le s svoje plati. Radi sliši-

te, da vas pohvalijo in da imajo o vas dobro mnenje. Z malo denarja si znate pripraviti prijetno presenečenje. Več niti ne zahtevate. Izogibati se morate razburjenja, mastne in obilne hrane. Vaša osnovna skrb je najti takšnega življenjskega sopotnika, ki ga boste imeli radi, za katerega boste skrbeli in z njim dočakali starost.

Nasvet: Vse stvari v življenju pridejo ob svojem času. Samo mi smo tisti, ki smo največkrat nečakani. Ko bo prišel pravi trenutek, boste morali malo spremeniti svoje navade, in, kolikor se še da, tudi svoj značaj. To za vas ne bo težko, ker se znate prilagoditi, včasih tudi preveč. Mero morate poznati.

Hlače niso le za vitke!

Kratke hlače? Moderne so in udobne, nosijo pa jih lahko tudi tiste, ki niso dovolj vitke. Zapomnimo si: hlače ne smejo biti prekratke in ne preozke. Potem skrivajo mnoge pomanjkljivosti postave.

In kako jih nosimo? Hlače iz mehko padajočega materiala so tako široke, da so pravzaprav že krilo. Kroj je laskav, hlače si lahko omisljijo tudi ženske, ki nosijo večje konfekcijske številke. Rob hlačnic se konča za ped nad kolonom. K takšnim hlačam nosimo ohlapno srajco iz viskoze. Oblike so privlačne, če jih znamo prav predstaviti. Ne glejmo na tehtnico, ampak v ogledalo. K širokim bermuda hlačam iz mehko padajočega blaga, oblečemo dolg in širok bombažni polover ali majico z velikim ramenskim izrezom.

ZA LJUBITELJE CVETJA

OB CVETJU JE ŽIVLJENJE LEPŠE

Cvetje je vselej nekaj več kakor to, kar nam daje narava po zakonitostih njihovega naravnega življenja. Lahko so to tudi sami listi ali cveti, ki so bolj ali manj mehki ali trdi, nežno pisani, beli, še polni življenja — vedno za človeka. Do cvetja je imel človek v različnih časih in deželah različen dostop. S cvetjem so izražali spoštovanje, češčenje in izraz dobrih želja. Uporabljali so tudi pri različnih slovesnostih in s cvetjem ustvarjali veselje in prigrizno razpoloženje. Vsak odrezan cvet je po svoje dognan in popoln, čeprav nekaterim samo del rastline, ki je nasilno ločen od rastline, svojega življenja, prepuščen prezgodnjemu propadanju. Pogled na cvet lahko človeka razveseli, spodbudi in mu da moč, kakor dobra jed. Lepe stvari je treba resnično videti in spoznati. Zato si je potrebno vzeti

čas, kakor za jed. To lahko doživimo največ doma, zvečer po dnevnem delu, v zaupnem okolju svojega stanovanja. Takrat si radi ogledujemo cvetje in imamo svoj mir. Bistvo lepih stvari, torej cvetlic, nas razveseljuje in umirja. Človek je posegel v naravo tako mnogostransko, jo spreminjal in nanjo vplival, tudi varoval in spodbujal, da bi delali nespametno, če bi se bali narezati cvetja. Vsak cvet je svet zase. Radi ga opisujemo in primerjamo s človeškimi lastnostmi. Tako pravimo, da je vijolica skromna, zato ker je drobna brez kričavosti za oči. Pomembna in opazna postane šele takrat, ko jo zvečemo v izrazit šopek. Zato ni čudno, da vijolice v govorici cvetlic izražajo skromnost, nedolžnost, molččnost, pa tudi zvestobo za nerazodeto ljubezen. Ali pa na primer amarilis, s

svojim ponosnim odpirajočim cvetom, ki je poln dehtivega in barvnega razkošja, se prav tako uporablja, kot simbol zvestobe, zaupanja in samozvesti. Boste dejali: »To so stari romantični časi.« Pa vendar nam kratek premislek pojasni, da je v vsaki cvetlici čisto nekaj svojega. Lepo je, če nam cvetje napolni stanovanje in nas razveseljuje. In kako spoštujejo cvetje v drugih deželah? Npr. Francozi ljubijo veliko cvetja, cvetje radi podarjajo v znak pozornosti in spoštovanja. Sveže cvetje zelo cenijo. Angleži imajo aranžiranje cvetja za konjiček. Ljubiteljska društva za cvetje obstajajo tudi v Holandiji. Npr. v Ameriki se rade žene olepšajo s svežim cvetjem. Sveže cvetje si pripnejo na ovratnik, rame, v lase, na klobuk, za torbico ali celo za zapetnico ali uhan. Cvetje spada kar k oblačilu. Obleke krasijo cvetličarji s svežim cvetjem, listjem ali pa tudi s suhim materialom, kar spada zraven: biseri, peresa, pentlje itd. Svež cvet na obleki ali v laseh je izredno priljubljen.

Poigrajmo se tudi mi in k obleki izberimo pravo barvo in pravo vrsto cvetja, kar bo gotovo ljubeč poudarek ženske osebnosti.

Olga Varga

PREKRIJTE ZEMLJO

Okopavanje in zalivanje gredic v vrtu zahteva vedno nekaj časa. Tudi tu si lahko pomagamo na več načinov. Prekrijte posejane gredice s slamo, listjem ali kakšno drugo organsko snovjo, tako da zelenjavi pustite prostor za rast. Na ta način preprečite ero-

zijo tal, zmanjšate izhlapevanje iz zemlje in še povečate rast zelenjave. To nenavadno vrtno ogrinjalo je svojevrstna zaščita pred hitrimi vremenskimi spremembami in je tudi hranljivo gnojilo.

UPANJE ZA HUDE BOLNIKE

Prve presaditve tankega črevesa

Ameriški znanstveniki so prvi na svetu izvedli nekaj uspešnih presaditev tankega črevesa, kar je prvi korak pri ozdravitvi pacientov s hudimi prebavnimi težavami. Kot je povedal dr. Andres Tzakis z medicinske fakultete v Pittsburgu, so opravili pet presaditev, tri pri otrocih in dve pri odraslih. Vsi bolniki so se lahko že štiri tedne po operaciji normalno hranili in črevesa so začela normalno delovati šest do osem tednov po operaciji.

Ko bo ta vrsta presaditev prestala eksperimentalno fazo, bo v veliko pomoč ljudem, ki so jim iz medicinskih razlogov s kirurškim posegom odstranili celo ali del tankega črevesa. Taki ljudje ne morejo uživati hrane po normalni poti, prehranjevati se morajo intervenozno.

Z očali za volanom

Približno 27 odstotkov slabovidnih si vida ne meri redno. Za eno samo dioptrijo napačna očala tudi do 50 odstotkov zmanjšajo ostrino vida. Slabovidnost je eden pogostih vzrokov prometnih nesreč posebno pri prehitovanju. Kdor vidi pol tako dobro, kot bi moral videti, lahko prepozna nevarnost šele na polovici razdalji. Slabovidni, ki ne vidi jasno števil na registrski tablici petindvajset metrov oddaljenega avtomobila, zagotovo potrebuje nova očala. Bolje je, da med vožnjo ne nosimo očal z zatemnjenimi stekli, ker ta zmanjšujejo ostrino vida v mraku.

Kuhajte z nami

Češnjev narastek

Pred nami je sezona domačih češenj. Za to sladico izkoščičene plodove dobro odcedimo. Če vzamemo debelejšje in bolj trde hrustavke, plodove raztrgamo na polovico.

Za narastek potrebujemo: 50 dag očiščenih in odcedenih češenj, 3 jajca, sok 1/2 limone, 3 zvrhane žlice sladkorja, 3 zvrhane žlice moka, 5 dag zmletih orehov, 1 pičla žlička pecilnega praška, 1 žlico surovega masla ali margarine, sladkor za potresanje.

Češnje očistimo in odcedimo — sok prestrežemo in ga proti koncu peke polijemo po narastku. Beljake stepemo v trd sneg, mu postopoma dodajamo 3 žlice sladkorja, da dobimo trdno, obstojno snežno peno. Snežni peni rahlo primešamo rumenjake, orehe in moko s pecilnim praškom. Manjši plitvi pekač pomastimo in pomokamo ter vanj vlijemo testo. Nanj naložimo češnje, jih potresemo z veliko žlico sladkorja in pečemo 40 minut pri temperaturi 200° C. Narastek ponudimo vroč, zraven pa marellično omako, ki jo pripravimo tako, da 2 do 3 žlice marellične marmelade razredimo z 2 žlicama vode in z dodatkom limoninega soka. Zmešamo z mešalcem, da je zmes gladka. Nato jo 2 do 3 minute prevremo.

SESTAVIL MARKO NAPAST	DOMISLJAV CLOVEK	GRŠKI OTOK	STRUPEN ALKALOID V VOLČNI CESNI	AMERIŠKI PISATELJ PASSOS	IZRAELSKI ZUNANJI MINISTER (ABA)	MINERAL ČRNI PORFIR	
NAKIT ZA NA ČELO NACELEK							ZGODAJ ZRELO GROZDJE
JESENSKI MESEC							
LUKA NA ZAHODNI OBALI SICILIJE							
JEZERO V CADU				PRITOK MENAMA JUŽNA RASTLINA			
STEKLO V OKNU					FRAN ILEŠIČ VODOVODNI PRIKLJUČEK		
PROVINCA V VZHODNI IRSKI							
AVTOMO- BILSKA OZNAKA JAPONSKE		NIGERIJSKA VALUTA ZELEZOV KROŠEC					
ALAIN PROST			VRŠILEC DOLŽNOSTI TELESNA OKONČINA			GRŠKA BOGINJA ZMAGE	IME DVEH SEDEL NA VELEBITU
OBRAT VINARSKO DEJAVNO- STI							
NASLOVNI JUNAK GOTOVCE- VE OPERE				OTOK V JEZERU PRESPA ARGON			
PRIPADNI- CA ROMOV							
SKOTSKO KARIRASTO VOLNENO BLAGO							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: Strauss, cvetnik, Erskine, Nd, Atos, Oka, APA, gal, Sn, R, azoik, aliansa, Finke, ij, lift, jagodar, Akinari.

Kupon za brezplačno analizo

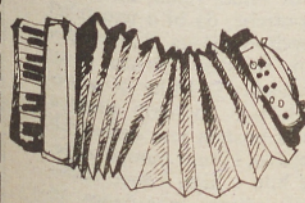
Ime in priimek _____

Datum rojstva _____

Točen naslov _____

Šifra _____

Kupon pošljite na naslov: Zavod za časopisno in radijsko dejavnost, Titova 29, Murska Sobota (Za Skrivnost vaših dlani).

ZAIGRAJMO
IN ZAPODJMO
PO DOMAČE

NA MURSKEM VALU

Glasujem za:

Izvajalec:

Skladba:

KUPON 19

LESTVICA NARODNO-ZABAVNIH MELODIJ DRUGEGA JUNJSKEGA TEDNA:

- STARO VINO, STAR PRIJATELJ — Ans. Tonija Verderberja
(... vino ... prijatelji ...)
- VZPON NA TRIGLAV — Ans. Marelja
(tri korake naprej, tri nazaj ... cilj vrh Triglava)
- MURA — Trio Škerjanc in kvartet Jeruzalem
(Mura, naš ponos)
- MLADI KOT SMO NOCOJ — Alf Nipič
(... več ne bomo nikoli)
- NAKRESANI GODCI — Ans. Mira Klinca
(muzikanti so veseljaki)

Glasovnice pošljite na naslov: MURSKI VAL, Titova 29, 69000 M. Sobota. Lestvico lahko poslušate vsak četrtek od 18. do 19. ure na Murskem valu 87,6 MHz ali 648 KHz.

Nagrajenci tega tedna:
BOJAN ZADRAVEC, Ulica OF 2, 69232 Črenšovci
STANKO MIŠKO, Mali Brebrovnik 43, 62259 Ivanjkovci
RUDI KOLARIČ, Prvomajska 18, 69000 M. Sobota

NA POTEPU

Potep je, ko se odpravis nekam in ne veš kam, tako tudi staršem ne poveš, kam greš.

Nekega sončnega jutra sem si zaželela, da bi se šla potepat. Poklicala sem prijateljico Barbaro, da bi šla z mano. Bila je za to. Odpravili sva se v gozd, ne da bi povedali staršem. Hoteli sva, da bi naju iskali.

Hodili sva ob potoku in prišli v temen gozd. Poslušali sva petje ptic, šumenje potoka in šelestenje listov. Naenkrat pa je skočil pred nju dolgouhi zajec. Ustrašili sva se ga in zbežali. Naenkrat sva se znašli pred velikim drevesom, zraven pa je bil lesič breg. Rekli sva si, da je bolje, če se umakneva. Šli sva torej dalje in se znašli na veliki, polni cvetja in s soncem obkrojeni jasi. Naenkrat naju je zaskrbelo, kje sva pravzaprav. Naokoli sva videli le črn gozd. Začelo se je naraščati in postajalo je vedno bolj hladno. Tudi deževati je začelo. Postalo naju je strah in bili sva že skoraj obupani. Hodili sva in hodili ter končno zagledali domačo luč. Ko so naju zagledali starši, so nama povedali, da so naju iskali že po celi vasi in naju počeno ošeli. Prisegli sva, da kaj takega ne bova več storili.

Simona Rajnar, 4. c,
OŠ III. M. Sobota

ČEBELICE IN ČEBELNJAK

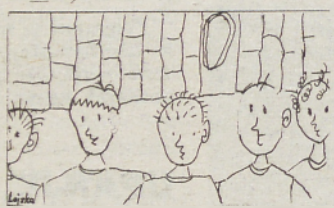
Pri sosedu sem videla čebelnjak. Čebelnjak je pisane barve. Toplo spomladansko sonce je privabilo iz panja čebelice. Že nabirajo med in brečujo. V čebelnjaku imajo čebelice posebno veliko čebelo, ki se ji reče matica. Vsak dan ji nosijo hrano in pridno delajo. Matica leže jajčeca. Čebelice ta jajčeca skrbno čuvajo. Iz njih se izležejo mlade čebelice. Čebele nam dajejo med.

Lidija Dravec, 1. c,
OŠ TURNIŠČE

SKRITA RISBA

Nekateri ste, kot kaže, malo opešali, še vedno pa je zelo vztrajna in uspešna Lojzka K., srednješolka, ki je doma iz okolice Grada.

Rešitve današnje skrite risbe pričakujemo do prihodnjega četrtka.

Spoznali smo Toneta Pavčka

Skoraj vsako leto povabimo na šolo kakšnega pesnika ali pisatelja, ki je znan po vsej Sloveniji. Letos je bil to Tone Pavček.

Nekaj dni pred njegovim prihodom smo brali njegove pesmi, da bi ga še bolje spoznali. Seveda ga ne poznamo le iz knjig, ampak tudi iz televizijskih otroških oddaj. Na ekranu mnogokrat zasledimo napis Tone Pavček.

Njegovega prihoda smo se vsi veselili in ga nestrpnost pričakovali, še posebno midve z Natašo, saj sva bili zadolženi, da ga pričakava na šolskem dvorišču. Ves čas naju je bilo malo strah, kakšen bo, kako bo reagiral na najin sprejem. In potem naju je obe presenetil. Pripeljal se je s svojo ženo, ki je medtem ko je bil Tone na naši šoli, raziskovala Pomurje, sam pa se je tako prisrčno in duhovito pogovarjal z nama, da naju je minila vsa trema in smo postali pravi prijatelji.

Ne morem in ne znam povedati, kako lepo smo se otroci in šolarji počutili ob njem. Ob njegovem vedrem pripovedovanju smo kar rasli z njim in ga spraševali vse mogoče. Rad je odgovarjal, duhovito, prijazno. Razkril nam je marsikaj iz svoje mladosti, tudi kako je jahal konja, pa ga je ta brcnil v gnojnico ali kako se je v šoli »dobro« učil, saj je imel vse ocene dobro (3) in je bila mati zelo ponosna.

Sam nam je recitiral veliko pesmi, tudi čisto nove, ki še niso nikjer objavljene in ob vsaki smo mu zaploskali.

Zelo se je razveselil, ko mu je proti koncu še tov. Silva zdeklamirala pesem, katere se spominja iz gimnazijskih let, ko je pasla krave in ker ji je bil dolgčas, se je učila na pamet pesmi. Med njimi so bile tudi Pavčkove.

Bil je prav presenečen, saj mu ponavadi deklamirajo le učenci, ne pa tudi učitelj.

Po treh urah smo se poslovili od pesnika, vendar sem potem še vse popoldne razmišljala o njem. Najbrž zato, ker je res nekaj posebnega.

Tone Pavček, hvala vam, ker ste nas obiskali.

Hvala za vse tiste čudovite pesmi, ki ste nam jih dali. Upam, da se bomo še kdaj srečali.

Katja Koroša, 6. r.,
OŠ Križevci pri Ljutomeru

TINKO POLOVINKO

Poznate Tinka Polovinko? Tudi mi ga nismo poznali, dokler nam ga ni predstavil znani otroški skladatelj Janez Bitenc. Kdo je sploh Tinko Polovinko? To je deček, ki obiskuje šolo kot mi. Vse, kar dela, naredi samo na pol. Obleče si samo eno hlačnico, obuje le en sam čevlji, umije pol obraza, poje pol kruha in zapoje samo pol svoje pesmi. Tinko Polovinko živi s svojimi starši ter z babico in dedkom. Ko zjutraj vstane, pozdravi samo na pol: »Dobro...« Tinko si je zelo želel, da bi imeli pri hiši muco. Mama se je pa vedno izgovarjala, da muca ni za stanovanje. Tako je nekega dne šel v šolo in sedel na velik kamen. K njemu je prišla muca in sta se pogovarjala. Vse to je poslušala mama. Prijela je Tinka za roko in ga odpeljala domov. Seveda sta tudi muco vzela s sabo. In od takrat je bila muca njihova. Jaz pa si želim, da bi lahko še kdaj zapeli skupaj z Janezom Bitencem pesem, ki smo se jo naučili ob njegovem obisku.

Jaz sem Tinko-Polovinko
z velemesta Mišji dol,
Česar koli se jaz lotim,
naredim samo na pol.
Vendar častna je izjema,
to ti na uho pove:
PALAČINKE Z MARCELADO,
te pa vedno vse pojem.

Romana Štumpf, 6. a,
OŠ Bakovci

Nobena blazina ni tako mehka kot čista vest.
(Blanchard-Peale)

KAKO JE ODGOVORIL IVAN MAČEK-MATIJA

Opozorili smo že, da je Ivan Maček-Matija spregovoril. Toda kako? Na vprašanje preiskovalne parlamentarne komisije, kdo bi lahko po njegovem mnenju komisiji dal še kakšne podatke o tem, kar ga sprašujejo, z namenom, da se ob pomanjkanju dokumentov tistega časa čim bolj popolneje in objektivno pojasnijo pogoje dogajanja na Slovenskem, je odgovoril: »Osebnost pričevanja so po tolikih letih kaj nezanesljiv vir kar zadeva kraje, imena in datume. Ne mislim pri tem sanjati na sebe, ki sem že v poznih letih. To velja tudi za mlajše. Močnejše se je treba opreti na zgodovinske vire. Te pa lahko pravilno tolmačijo le strokovno usposobljeni ljudje. Verjamem, da je večina pričevalcev dobro namernih. So pa tudi priče, ki niso verodostojne, bodisi ker poskušajo poravnati račune za nazaj, bodisi ocenjujejo takratna dogajanja na osnovi današnjih razmer.« Na naša vprašanja o BH/PM seveda ni in skoraj gotovo ne bo odgovoril!

nakar je Miha prebledel, se obrnil in odšel. Nato je Kranjec govoril o ločitvi med zgodovino (ker ni zgodovinar ne more dokazati niti da je bil Himler gestapovec pa tudi njegova naloga to ni) in literaturo in da tudi sodišče ne bo moglo dognati, kaj vse je bilo na Pohorju,

seveda ne more prizadeti njegovih sorodnikov. Dejstvo je, da je bilo na Pohorju toliko likvidacij, da so se ljudje bali iti tja. Miha je bil zakompleksiran — v to ga je navajala njegova fiziognomija — ali pa ga je v surovosti zavajal sadizem ali gestapo to ga je seveda vprašanje,

Naše želje ob koncu šolskega leta

Vanja: »Odličen uspeh in lepo vreme s pustolovščinami.

Sandra: »Veliko darilo.

Beti: »Novo kolo.«

Simona: »Odličen uspeh, mir v naši domovini in srečne počitnice.«

Konrad: »Več odličnih učencev in vsem srečo.«

Marijana: »Novega fanta, srečno ljubezen.«

Natan: »Da bi se kaj dogajalo.«

Timea: »Obiskati vse prijatelje po Sloveniji.«

Dominik: »Lepa so otroška leta,

ki nam tečejo sedaj,

o ko minejo ta leta,

jih želeli bomo nazaj!«

Simona Pevec in Vanja Šmit, 6. b,
OŠ Drago Lugarič, Lendava

Pri nas je bilo kot v pravljici...

Bili smo na travniku. Ogledali smo si travniške cvetice. S tovarišico smo se dogovorili, da bomo skupaj z drugimi otroki in tovarišicami v vrtcu pripravili razstavo poljskega in travniškega cvetja.

Razstave smo se zelo veselili. K sodelovanju smo povabili tudi starše in cvetličarke. Moramo jih pohvaliti, saj so z veseljem pomagali. Skupaj z njimi smo nabrali mnogo različnega cvetja. Razporedili smo ga v poslikane vrče, pletene košarice različnih velikosti, stare likalnice in kolovrate, drugo pa smo uporabili za lične ikebane. Tako prijetno v cvetje odeti smo bili nekaj dni. Ko smo vsako jutro prihajali v vrtcu, smo imeli občutek, kot da prihajamo v čudovito pravljično deželo cvetja.

CICIBANI IN TOVARIŠICA STAREJŠE SKUPINE
Vzgojnovarstvena enota GREGORČIČEVA,
Murska Sobota

ALI VESTE?

Kdor je obkrožil črko B, je vedel (ali zadel) pravičen odgovor na naše 23. vprašanje. Popisovalci so torej našli v Pomurju okrog 22.000 kmečkih gospodarstev. Pri žrebanju pa je imel največ sreče Janez Madjar iz Rakičana, ki bo prejel knjižno nagrado Knjigarne in papirnice Dobra knjiga Murska Sobota. Čestitamo!

25. vprašanje: Ali veste, koliko plavajočih mlinov je na reki Muri in kje?

Žrebanje pravičnih odgovorov bo 27. junija.

BRANKO ŽUNEC

BOMBA

MNENJE O RAZPRAVI — Dejstvo, da je bila tožba zaradi žalitve pokojnega Mihe vložena šele na četrtega pisatelja, ki se je lotil te teme, dokazuje, da pri tem ni šlo za Pavlina oz. do bro ime Bogdana Hrovata, temveč da gre za širše ozadje celotne zadeve, ki se je z zadnjim predlogom obtožbe tudi razkrila. Zanimivo je, da je obtoženi Pavlin že dan pred zadnjo razpravo govoril, da ve, da bo oproščen, ker ne gre zanj, temveč stoji za vsem globlji razlog. O tem so govorili pisatelji, na to je opozoril po razpravi tudi Dušan Željeznov, novinar Dnevnika in o tem je govoril Tone Svetina, ki je trdil, da ni omenjal Pentagona slučajno. Vsi ti so mnenja, da gre za premišljen napad na predsednika ZIS, ki je duša stabilizacijskega procesa obenem pa se zdi primeren čas sprčo napovedanih ustavnih sprememb. Pavlin je po razpravi oz. še med njo izjavil, da bo vložil protitožbo. To je potrdil tudi njegov zagovornik.

S krajem in datumom — Ljubljana, 10. decembra 1970 — se ta različica te Informacije SDV konča. Pred nami pa je še ena z istim krajem in datumom ter šifro podpisa BeS!

Zadeva: Obravnava zoper Mileta Pavlina

Danes 9. 12. 1970 se je nadaljevala in zaključila sodna obravnava v zasebni tožbi matere in sestre Bogdane Hrovata-Mihe, ki tožita pisatelja in novinarja Mileta Pavlina, avtorja torzo romana Skrivnost Šimnove smrti obrekovanja pokojnega.

Pavlin je na razpravi povedal, da je torzo roman napisal v letih 1965–66, da ga je ponudil trem založbam in sicer koprski Lipi, kjer so ga zavrnili, češ da bo v istem letu izšla še

ena partizanska zgodba, mariborskim Obzorjem, ki so tiskanje zavrnili češ da nimajo denarja in založbi Borec, kjer je komisija v sestavi Vladimir Kavčič, Ciril Zlobec in Milan Apih roman zavrnili kot slabo napisan in da o takih stvareh ni primerno pisati, ker bodo ljudje mislili, da so vsi partizani delali tako. Končno je uredniški odbor TV-15 na predlog Ivana Potrča sklenil roman objavljati v nadaljevanjih, doslej je že izšla večina romana, sledili bosta še dve nadaljevanji, tako da bo roman do konca leta zaključen. Pavlin je še povedal, da je Miho navidezno poznal že v Ljubljani, da je dvakrat kontaktiral z njim na Dolenjskem in da ga je videl tri dni pred smrtjo, da se je opiral na opise Ostrovske, Kranjca in Svetine ter na govorjenje dveh znancev (Slavka Černelca, uslužbenca TNZ in nekega nekdanjega uslužbenca, ki živi v Celju), da pa so vsi, ki v romanu o njih izjavljajo govori, izmišljeni. Omenja še Leona Zalaznika (Dolga in težka pot), ki opisuje razmere na Pohorju. Meni, da je bil »Puklasti Miha« tako opazna in markantna osebnost, da mu je lahko služila za primer, kako lahko človek zabrede na stranpota tudi proti svoji volji in tudi tragično konča. Šele ko je bil po Mihovi smrti zashčevan, je posumil vanj, sum pa se mu je vse bolj večal sprčo številnih govoric. Omenja, da je sicer vedel za njegovo mater, da pa je bil prečkan, da je že umrla, da pa za sestro ni vedel, vendar pa da bi pisal o tej temi, tudi če bi vedel zanj. Omenja, da je doslej napisal že osem knjig (ta roman je devet) in mnogo podlistkov in da so vsi temeljili na NOB, da je član društva slovenskih pisateljev od leta 1966 in da je

sodeloval z NOB od leta 1941, v vojski pa bil od aprila 1943.

MISKO KRANJEC je povedal, da je na lik »Puklastega Miha« naletel, ko je raziskoval XIV. divizijo, o kateri je pisal (Za svetlimi obzorji), da se spominja prvega srečanja z Mihom v Murski Soboti, kjer je po vojni kandidiral za poslanca. Srečal ga je pri predsedniku okraja in tedaj mu je Miha rekel: Imel si srečo, da se nisva srečala na Pohorju, on pa, da mu je odgovoril: Morda pa si ti imel srečo,

dokler ni tam naredila reda XIV. divizija, da pa je dejstvo, da so bili vsi prestraženi in da so se drug drugega bali. Pisatelj, je rekel Kranjec, smo in bomo posegali v opisovanje ljudi, ki so posegali v zgodovino slovenskega naroda in Miha je posegel, zato smo ga morali obdelati. Podatke o Mihi sem zbiral pri njegovih soborcih in čeprav nimam dokumentov o tem, da je bil Miha gestapovec, vendar lahko pišem o tem in zavzemam svoje stališče, kar pa

ki pa dejstev ne spremeni. Svoj roman Za svetlimi obzorji, pravi, sam napisal že 1950 leta, sem pa imel težave z objavo, dokler ga ni 1963 objavila Državna založba. Po intencijah obtožnice pa se bomo vsi slovenski pisatelji, ki pišemo o NOB, znašli pred sodiščem, če že ne bomo obglavljeni. Na vprašanje, ali so se ljudje bali Mihe zato, ker je bil Vosovec ali zato, ker je bil gestapovec, Kranjec ni hotel odgovoriti, na vprašanje ali sodi, da je bil gestapovec, pa je odgovoril, da bo, če zastopnik obtožnice to želi in že je to potrebno šel zbirat podatke, ki govorijo o tem, čeprav to ni njegov posel in čeprav bo zaradi tega njegovo delo trpe-

lo. **JOŽE BORŠTNER**, predsednik uredniškega odbora TV-15 je izjavil, da uredniški odbor ni imel pomislekov glede objave romana. Kot komandant IV. operativne cone je dejal, bi lahko imel določene pomisleke oz. pripombe glede na to, da mu je zgodovina pohorskega partizanstva zelo znana, saj je raziskoval razmere v 12. brigadi. Njegovo načelno stališče glede tega vprašanja je v tem, da naša partizanska borba ostaja kot je bila, borba s čistimi čustvi in čistimi ideali, da pa revolucija ni opereta, temveč surova in krvava in da moramo zato to našo revolucijo prikazati sedanjim in poznejšim rodovom v vseh grozljivih resnicah, ker je prav v takem prikazovanju dokaz naše moči. Miho, je povedal, je poznal, v brigadi je bil šef obveščevalne službe 11. Pohorske brigade in je v tem svojstvu imel odločilno vlogo pri raznih zasliševanjih, sumničenjih in podobnem. Politkomisar **BORIS KRAIGHER-JANEZ** ga je iz Glavnega štaba poslal, naj raziše razmere v Po-

horskem bataljonu. Tu je ugotovil likvidacije, mučenja, naznanjanja in zato šibko borbenost in borbeno moralo brigade. Kot komisar, je izjavil, je izdal nalog, da ne sme biti več nobene likvidacije brez njegovega podpisa. Miho je razrešil dolžnosti in ga poslal na Dolenjsko v GS. Povedal je še, da je bila o Mihi brigadi velika fama, da pa ne čuti potrebe, da bi o tem rekel kaj podrobnejšega. Sam za podrobno raziskavo ni imel časa, s premetstvitvijo Mihe in še nekaterih je v dobrem mesecu brigada postala ena najboljših — dejstvo, ki tudi mnoge pove, saj je bilo v hipu konec namigovanja, očitaj, obračunov in medsebojnih streljanj. Namigov o Mihovem gestapovstvu je bilo mnogo pa tudi metode, ki jih je Miha uporabljal, so bile gestapovske. Kasneje z Mihom ni imel več stikov. Ob njegovi smrti so sicer njegovi soborci govorili, da so mu prišli na sled, ni se pa o tem zanimal. Zastopnik obtožbe je v zvezi z zamenjavo nekaterih izjavil, da so bili zamenjani vsi forumi v coni, omenil pa je tudi to, da so bili tisti, ki so največ govorili o tem, da je bil Miha gestapovski agent, leta 1948 obtoženi kot agenti Gestapa. (okrožni komite v Mariboru) — Vavli so navzoči komentirali, da so bili nekateri iz tega procesa rehabilitirani in da ta proces nima nikakršne zveze z Mihom: to je trdil tudi zagovornik na razpravi in sodnik je ugovor sprejel.)

MATEVŽ HACE — Hace je nastopil zelo vehementno, najprej je protestiral zaradi tiskovine, ki grozi s prisilno priredbo, nato pa je govoril o svobodi izpovedovanja.)

(nadaljevanje prihodnjice)

Mercator - Univerzal

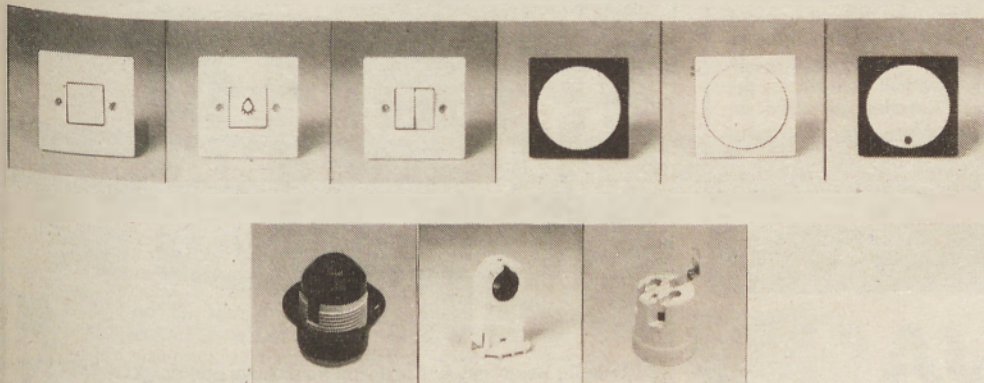
MERCATOR — UNIVERZAL
trgovina na drobno, debelo
ter gostinstvo
LENDAVA, d.o.o.
69220 Lendava,
Partizanska 22
tel.: n. c. (069) 75-110,
75-112, 75-113
FAX: (069) 75-141
direktor: (069) 75-111
telex: 35262 Y yu univle

*OB PRAZNIKU OBČINE LENDAVA
ČESTITAMO VSEM SVOJIM KUPCEM
IN OBČANOM!*

Podjetje za proizvodnjo
elektroinstalacijskega
materiala
69220 Lendava
Kolodvorska 9
Telefon: (069) 75-610
75-011
36-066 prodaja
36-143 vodja prodaje
36-142 vodja komercialne
Telex: 35-648
Telefax: (069) 75-098

**OB PRAZNIKU OBČINE
LENDAVA
ČESTITAMO VSEM OBČANKAM IN
OBČANOM**

PLANIKA

TURNIŠČE

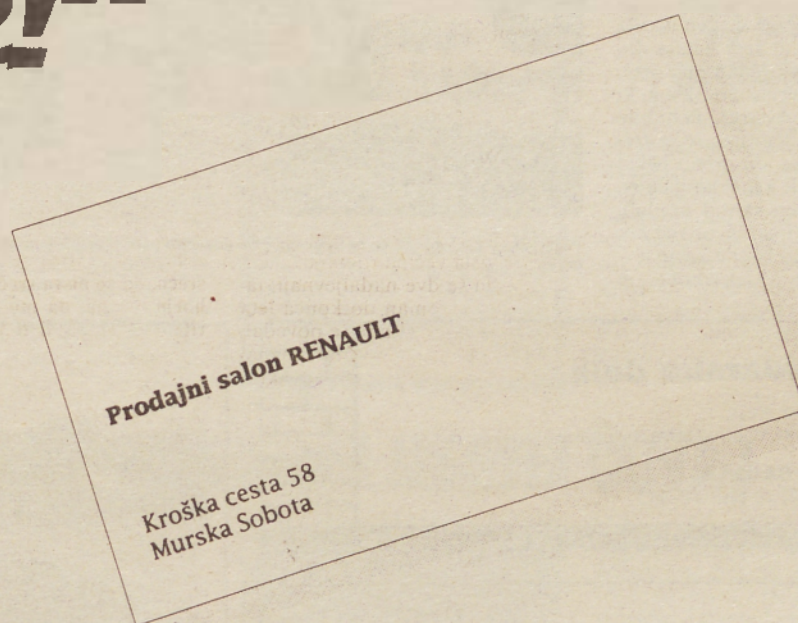
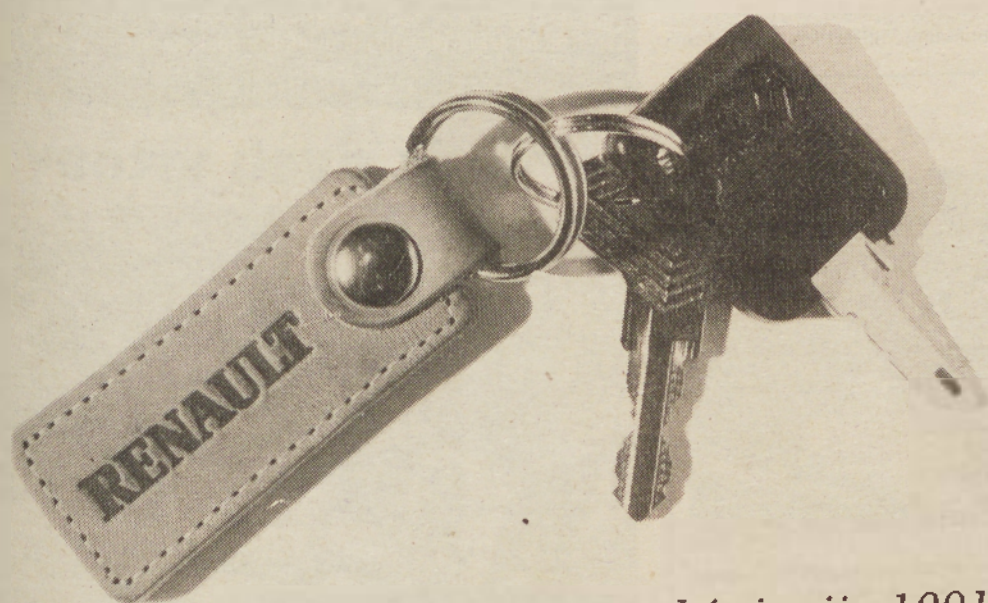
Za šport in rekreacijo
si izberite kakovostne
čevlje iz našega pestrega
proizvodnega programa,
ki so znani po vsem
svetu.

*Vsem občanom lendavske
občine iskreno čestitamo
ob njihovem prazniku!*

Skupščina občine Lendava
čestita občanom ob njihovem prazniku!

Prodajamo po sistemu "ključ v roke!"

Prodajni salon RENAULT

Kroška cesta 58
Murska Sobota

14. junija 1991 smo na
Kroški cesti 58
v Murski Soboti odprli nov,
sodoben prodajni salon. Ob tej
priložnosti smo za vas zago-
tovili omejeno količino vozil

RENAULT, ki jih boste lahko
prevzeli takoj ob nakupu.

OBIŠČITE NAS!

Spodnja Ščavnica

Voda za 25 gospodinjstev

Krajani Spodnje Ščavnice so si že dolgo prizadevali, da bi dobili zdravo pitno vodo. Tako so že lani ustanovili poseben vodovodni odbor, ki se je pogovarjal s KS Benedikt o napeljavi vodovoda iz krajevnega omrežja v Benediktu. Dogovorili so se, da se lahko na vod, ki je speljan do Zagajška, priključi največ 25 gospodinjstev. Toliko namreč prenese glavni vod, ki ga napaja mariborski vodovod.

Kot nam je povedal prizadeveni član vodovodnega odbora pri KS Spodnja Ščavnica, Alojz Kralj, bi bile potrebe vsaj štirikrat večje. Vseeno pa so kvaležni KS Benedikt, da je pokazala toliko razumevanja in jim omogočila priključitev. Posamezno gospodinjstvo je moralo prispevati okrog 2.000 DM v dinarski protivrednosti, obenem pa so morali po gospodinjstvu opraviti 40 udarnih ur. Pri izkopih jim je pomagala tudi Kmetijska zadruga Radgona, ki na tem področju meliorira reko Ščavnico. Skupno so morali napeljati 3.000 metrov glavnega voda, vodo pa so dobili v Spodnji Ščavnici in delu Aženskega Vrha.

Ludvik Kramberger

OGLEDAL SI JE DEL MAGINOTOVE LINIJE

Srečati se s Štefanom Tkalcem, ki bo letos praznoval 72. letnico, je pravo doživetje. Rojen je bil v Trnju, ko je vas štela le osemdeset hiš, danes pa jih ima več kot 180. Pri vsaki hiši je bilo po več otrok in prava revščina. Siromaštvo ga je pri šestnajstih letih pognalo v svet, v Francijo. Zaposlil se je pri kmetu, ki je imel okrog 10 ha zemlje ter 16 krav in 4 konje. Bilo je to v pokrajini Mosele v vasi Deseling, kraju, kjer je bila znana Maginotova linija. Z delom in plačilom je bil zadovoljen. Ker takrat traktorja še niso imeli, je Štefan delal s konji. Sicer pa je opravljal razna kmetijska dela, kar je bilo pač potrebno. Že po nekaj mesecih si je kupil novo kolo in tako so se mu izpolnile želje, ki jih je imel že, ko je živel v Prekmurju. Ob nedeljah se je s prijatelji vozil po pokrajini in spoznaval njele lepote. Zelo hitro se je naučil

tudi francoščine, govoril je, kot da ne bi bil tujec. Ker je bil gospodarjev brat oficir v francoski vojski in je poveljeval delu Maginotove linije, ki je potekala prek njihovega posestva, je imel prili-

ko spoznati tudi to. Presenečen je bil, kako so mogli Francozi zgraditi tako ogromna skladišča in obrambne objekte, ki so bili povezani s hodniki, 40 metrov globoko pa so vodila tudi dvigala. Kot je znano, Maginotova linija nikoli ni rabila namenu, za kar je bila zgrajena. Zaradi bližajoče se vojne, je moral Jože Tkalec po treh letih zapustiti Francijo in se je prek Italije vrnil v rojstno Prekmurje. Potem ga je čakalo služenje vojaškega roka. Po vojni se je preživljal s sezonskim delom v Bački, Baranji in Slavoniji. Delal pa je tudi na posestvu v Apačah, na železnici, leta 1965 pa se je odpravil na delo v Nemčijo, kjer je po 18 letih dočkal upokojeve. Danes živi z ženo v Gornji Radgoni, kjer si je zgradil hišo. Večkrat ga obiščeta tudi sinova, ki živita v Ljubljani. V starosti si želi, da bi bil mir in da bi bila z ženo zdrava.

Ludvik Kramberger

ŠE VEDNO »MRTEV« SE-MAFOR — Dokler ne bo v celoti urejena Gregorčičeva ulica v Murski Soboti, zlasti njen južni del od Lendavske do ulice Staneta Rozmana, kjer bo treba nekaj objektov podreti in urediti pločnik, bo semafor na križišču Lendavske in Gregorčičeve ulice sameval. Čeprav je tu zelo gost cestni promet, je še vedno vprašanje, kdaj bo omenjeni semafor začel redno delovati. Dotlej pa bodo morali vozniki ob jutranjih in popoldanskih konicah ter pešci, med katerimi je veliko šolarjev, potrpeti. Besedilo in fotografija: M. Jerše

KRALJEVI PONJI IZ SPODNJE ŠČAVNICE

ŽREBIČEK RAD NAGAJA

Verjetno ni tako natančnega voznika, ki se med vožnjo ne bi oziral zdaj na to, zdaj na drugo stran ceste. Tako bo v Spodnji Ščavnici pri Kraljevih opazil skupino konjičkov oziroma ponjev.

»Veliko potnikov se ustavi in jih slika. Nekateri, ki imajo otroke, pridejo celo k nam in vprašajo, ali smejo malčke posaditi na naše ponje. Tega jim ne prepovedujemo, le opozorimo jih, da to lahko stori na lastno odgovornost,« nam je pojasnila Silva Kralj.

»Z možem sva bila dolgo časa na delu v Nemčiji. Ko sva dobila sina Aleksandra, sem ostala doma, mož pa je še vedno na tujem. Začela sva z dvema ponjema, ki sva ju kupila v Avstriji, da bi bila sinu v veselje. Ščasoma se je čreda povečala in do pred nekaj dnevi smo imeli kar 9 konjičkov. Zdaj jih je 5, saj smo 4 prodali. Tudi zato, ker imamo za več konjičkov premalo lastne krme,«

Kraljev sin Aleksander je

medtem zrastel, saj ima 19 let, konjički pa so ostali. Zdaj so v veselje drugih otrok in tudi starejših ljudi, saj jih občudujejo tisti, ki se vozijo mimo njihove hiše, in oni, ki jih srečajo drugje,

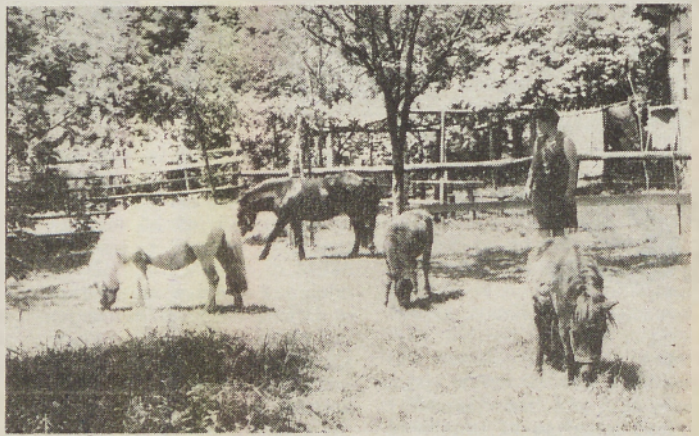
recimo na kmečki paradi na kmetijskem sejmu v Radgoni.

Kraljevo Silvo smo pobarali, ali ne razmišljajo morda o kmečkem turizmu? Izdala je skrivnost: razmišljajo. Ni pa vedela pove-

dati, kdaj bodo lahko postregli prvim gostom, saj je hiša, ki bo temu namenjena, še v surovem stanju.

»Tam spodaj imamo še ribnik,« je dodala Silva. Vzrok in pogoj več, da bi lahko bila turistično-gostinska ponudba pri Kraljevih uspešna.

Ponji so nadvse ljubki kopitarji. Kar zadeva prehrano, niso zahtevni: jedo seno, travo, se pasejo, pozimi pa jedo seveda oves. Ker so majhni, ne potrebujejo velikega hleva. Kraljevi konjički prebivajo v neke vrste hlevskih boksih — pregradah, kot jih imajo ponekod v svinjskih hlevih. Konjički na so tudi koristni, saj jih lahko zaprežejo in vlečejo »barglin« (zapravljiveček), pa tudi kak pripomoček za obdelovanje polj. Včasih pa so tudi trmast. Da je tako, smo se prepričali na lastne oči: žrebiček ni in ni hotel v ograjen prostor, ampak bi rad tekal naokoli. Ta pravi žrebec pa je ostal kar v hlevu, saj je včasih napadalen. Š. Sobočan

PONJI — Le kdo jih ne bi imel rad? Še posebno zato, ker jih je mogoče tudi zapreči.

Foto: Š. S.

Vsa zidarska dela

opravljamo hitro, kakovostno in po ugodnih cenah.

ERNEST BAGOLA

Cankova 87 a, tel.: 40-093

ZORAVILIŠČE MORAVSKE TOPLICE p. o.

MORAVSKE TOPLICE, Kranjčeva 12, 69221 Martjanci, tel.: 069 48 210, telex: 35275 Morto YU, telefax: 069 48 607

V Zdravilišču Moravske Toplice smo vam pripravili ugodno ponudbo za poletje:

- ob nakupu 10 kopalnih kart nudimo 10% popust
- kosičice in kopanje za odrasle le 110, za otroke 80 din
- dnevni meni in kopanje za odrasle 140 din, za otroke 100 din

V Taverni hotela AJDA vas vsak večer, razen v sredo, zabava DUO RIKI od 8.30 do 1. ure

Zdravilišče Moravske Toplice vas vabi in pričakuje. Informacije: 48 210, 48 106

Pri ribiški koči v Gradišču sta se pred nedavnim naselila dva laboda. Kaže pa, da jih bo kmalu več, saj labodka sedi na petih jajcih.

frku

OBRTNIKI, PODJETNIKI, ZASEBNIKI!

- So vaše električne napeljave zanesljive?
- Ali vaš strelodov uspešno odvaja strele?
- Ali imate v redu urejeno dokumentacijo električnih napeljav?

Izvajamo meritve elektro instalacij in strelodovnih napeljav. Uredimo z zakonom predpisano dokumentacijo.

Elektro TALIAN, Mlajinci 41, 69221 Martjanci, tel.: 48 372

KLEPET NA KMEČKEM DVORIŠČU

Zasadčani so srečni

V krajevnem leksikonu Slovenije piše, da so se Zasadi v Ljutomerški občini nekoč imenovali Vučji Zasadi, da je v naselju večina hiš lesenih (»cimpranih«), pobeljenih, z majhnimi okni in kritih s slamo, nekaj hiš je iz ilovice, redkeje so zidane. Zasadi se v listinah prvič omenjajo 1443. leta kot Neusatz...

Od te objave je poteklo manj kot deset let. V tem času se je naselje povsem spremenilo, le prebivalci še vedno pravijo, da so Zasadojčani. Z nekaterimi smo se te dni pogovarjali, še zlasti z Zamudovimi. Te smo našli doma v senci pred hišo. Bilo je sredi dneva, ko je sonce močno pripekalo in treba si je bilo vsaj za trenutek odpočiti.

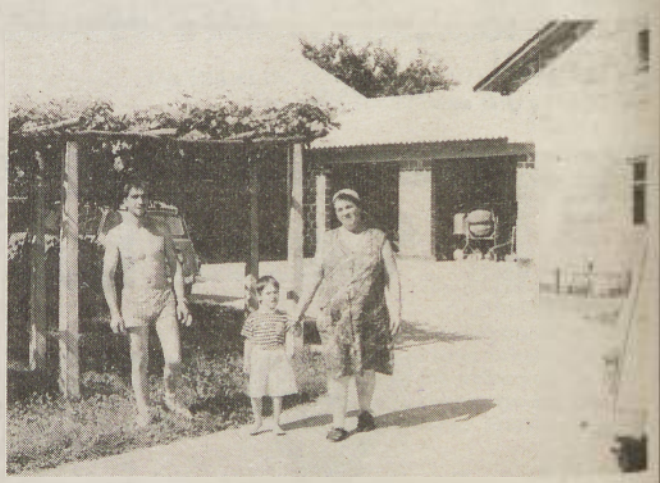
»Ja, tudi v našem kraju smno v zadnjih letih veliko naredili,« nam je povedal Branko Zamuda, njegova zgovorna mama Anica pa je pristavila, da je prav, da o uspehih kaj napišemo v časopis Vestnik, ki je sicer pri njih že več let vsakotjedenski gost.

»Leta 1972 smo napeljali vodovod. Zajetje smo uredili v dolini pri Vučji vasi. Tega smo predlagali še razširili in tako poskrbeli, da vode nikoli ne zmanjka, povrh pa je še zelo kakovostna. Imamo tudi močno električno napetost. Lani smo v Zasadih dobili telefone, pred leti pa smo asfaltirali cesto, ki pelje skozi naš mali kraj.«

Tako Branko Zamuda, njegova mama pa je dejala, da ljudem v tem kraju ničesar ne manjka in da smo pravzaprav srečni. To, da morajo pridno delati, pa je prezrlo. Smo pa opazili mi! Namreč Zasadi niso več naselje, kot je bilo opisano pred desetimi leti. Brunaric skorajda ni več. Tudi tržno usmerjenih kmetij je nekaj, recimo Balekova, Potrčeva in Zamudova. Na tej redijo bekone, poleg tega pa trije družinski člani hodijo na delo v podjetja. Rezultati prizadevanj se poznajo: sorazmerno visok življenjski standard.

Klepet sredi vročega dne (v senci seveda) je dobro del tako gostiteljem kot obiskovalcu.

Š. Sobočan

V Zasadih imajo vse, kar je potrebno našemu podeželskemu človeku. Zamudovi so celo asfaltirali dvorišče.

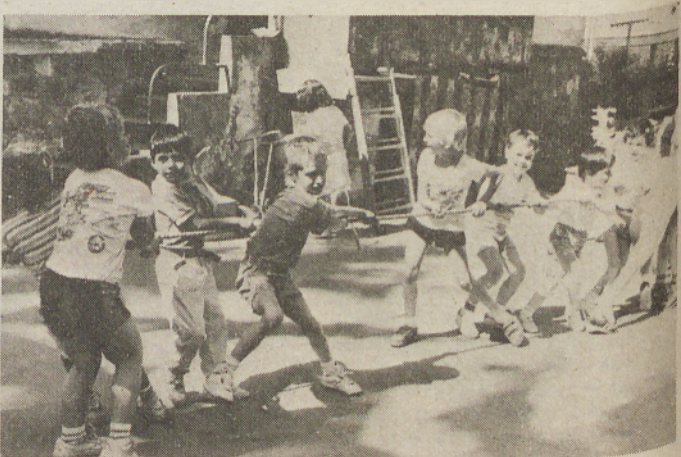
Foto: Š. S.

CESTO KONČNO GRADIJO — Delavci ljubljanskega podjetja Slovenija ceste so te dni začeli urejati 10 kilometrov dolg odsek magistralne ceste Lendava—Maribor, in sicer med Porčičem in Thovo. Najzahtevnejša dela bodo pri Benediktu, saj čez hrib Ženjak nova cesta ne bo tekla po velikem ovinku, ampak naravnost in skorajda vodoravno. Stara trasa vodi po vzpetini. Nova cesta bo široka 7 metrov, zgradili pa naj bi jo do 15. oktobra.

Foto: Š. S.

Piknik dveh vrtcev

Otroci so otroci. Radovedni, radoživi, igrivi. Hitro se sprijateljijo in jih pri tem prav nič ne moti, če so si na zunaj različni. Pomembno jim je le, da se lepo igrata in zabavajo. Le odrasli jim tega ne smemo preprečevati, ampak dovoliti, da se lahko srečajo.

Na lep sončen dan prejšnjega tedna so otroci in tovarišice vrtca na Prešernovi ulici v Murski Soboti okrasili igrišče ter pripravili piknik z otroki, ki obiskujejo vr-

tec na Pušči. Sicer se otroci že dobro poznajo, saj vrtca tesneje sodelujeta že dlje časa, prav zato je bilo srečanje prijetno in veselo. Otroci iz vrtca na Prešernovi so za svoje goste pripravili tudi spominčke.

Otroci, ki obiskujejo vrtce na Pušči, so si ta dan ogledali tudi razstavo risb v galeriji, saj je bila med razstavljenimi tudi risba iz njihove skupine.

Gasilci gradijo

Gornja Radgona

Planinski tabor

F. Klemenčič

SREČANJE

NE MORE BREZ ČEVLJARSKEGA KOPITA

Pred leti je bilo Turnišče znano po številnih čevljarjih. Menda-
lin je bilo celo petdeset. Iz tiste
generacije pa je ostal le 75-letni
Stefan Horvat. Poleg njega pa se
v Turnišču s čevljarstvo obrtjo
ukvarja še precej mlajši Franc
Čin. Zakaj je čevljarstva obrt v
tem kraju tako zamrla, smo vpra-
šali našega sogovornika, Stefana
Horvata, ki smo ga obiskali na
njegovem domu. »Starejši čevl-
jarji so umrli, mlajši pa so se
neje zaposlili v tovarni čevljev
Planika, ker so ugotovili, da se

Štefan Horvat, starosta čevljarstva v Turnišču, se je izučil tega poklica pri mojstru Jožetu Zveru v Turnišču, kjer je sedem let delal tudi kot pomočnik. Potem je opravil mojstrski izpit in leta 1939 dobil obrtno dovoljenje. Čeprav se je ves čas ukvarjal tudi s kmetijstvom, je čevljarstvo ostal zvest vse do danes, saj ne more biti brez čevljarškega kopita. Kljub starosti ga še danes vidimo na raznih sejnih, kjer pro-

daja ročno izdelane čevlje. Izdeluje moške in ženske čevlje, predvsem delavske. Po naročilu pa je tudi izdelal veliko škornjev za pomurske folklorne in glasbene skupine. Rad se spominja, kako je svoje izdelke s konjsko vprego vozil po raznih sejnih po Goričkem, Štajerskem in Medžimurju. Potem je konjsko vprego zamenjal za kolo in moped, naposled pa ga sin vozi z avtomobilom. Čevljarjenje ga zelo veseli, sicer mu tako dolgo ne bi ostal zvest, saj pravi, da se čevljev ne splača ročno izdelovati. Pokazal

nam je tudi zelo ohranjeno sprječevalo o mojstrskem izpitu. V njegovi majhni delavnici pa še najdemo prvi stol, ki ga je iz vrbovega lesa izdelal Rom. Pravi, da se na njem najbolje počuti. Sicer pa se je odločil, da se bo s čevljarsko obrtjo ukvarjal samo še letos. Vprašanje pa je, če se bo lahko povsem odpovedal čevljarstvu kopitu, ki ga je spremljalo vse življenje. Prav gotovo ga bo še pritegnil vrhov stol, na katerem je predsedel toliko ur, dni, tednov, mesecev in let.

F. M.

SREČANJE

32-letnega ZDENKA ČAHUKA iz Murske Sobote poznam že nekaj časa, saj je že skoraj tri leta čuvaj reda, miru in čistote v soboških mestnih krajevnih skupnostih, kjer opravlja tudi kurirske posle. S svojo značilno uniformo je vemer na očeh javnosti. Da poklic sam po sebi ni nič kaj lahek, mi je potrdil v krajšem pogovoru, ko sem ga za trenutek zmotil sredi njegovega delavnika. Potožil mi je, da mora v osmih urah pozreti marsikatero grenko na svoj račun, toda ob vedrem značaju, saj je vedno pripravljen na prijateljski pomenek, najraje pozabi na slabe izkušnje.

»Najbolj si želim, da bi ljudje razumeli opravljanje tega poklica, ki ni enostaven, kot se morda komu zdi na prvi pogled. Hotel bi, da bi vsi krajanje doumeli, kakšen pomen ima zelena in čista Murska Sobota. Čeprav je v Murski Soboti zaenkrat dovolj urejenih parkirišč, saj je treba peš narediti le nekaj korakov, opazam vedno več prekrškov, ki jih naredijo vozniki motornih vozil. Ti namreč postavljajo svoje jeklene konjičke kar na zelenice in pločnike, čeprav je to v nasprotju z odlokom o javnem redu in miru. Ravno zaradi takih kršiteljev, ki se ne zmenijo kaj dosti za kazni 750 dinarjev, je Murska Sobota, ki tekmuje v natečaju

Turistične zveze Slovenije za najlepše urejen kraj v Sloveniji, dossegla v lanskem tekmovanju manj od pričakovanega. Vemo pa, da je bila predlani na visokem tretjem mestu. Menim, da bi morali kazni za take brezvestne voznike povečati vsaj za štirinjak, da v prihodnje ne bi več parkirali na javnih površinah,« odločno pravi soboški mestni čuvaj Zdenko Čahuk.

Po njegovem mnenju bi morali več reda narediti tudi v parkih in na tržnici, kjer je že dodatna tabla, da je dostava blaga možna do 8. ure, voznike drugih vozil, ki so po tej uri tam parkirana, pa seveda sproti kaznuje na kraju samem. Če ne, ima kršitelj mož-

NI LAHKO BITI MESTNI ČUVAJ

TAM SE NI DOVOLJENO VOZITI!
Tako mnogokrat pravi soboški mestni
čuvaj Zdenko Čahuk, ki ima polne ro-
ke dela z nediscipliniranimi kolesarji,
zlasti še v parku. Foto: A. Abraham

nosti poravnati kazen v osmih dneh na upravi mestnih krajevnih skupnosti, drugače pa zadelo predajo davčni službi, ki ta znesek izterja.

Sicer pa je Zdenko Čahuk povsem po naključju mestni čuvaj. »Pred tem sem bil približno pet let zaposlen v tozdu Obrtništvo podjetja Sobota, kjer sem delal v kovaški delavnici. Bilo je dosti varjenja, kar je precej vplivalo na moje zdravje, predvsem na oči. Zato mi je zdravnik priporočil, da naj se odločim za drug poklic. Javil sem se na razpis in so me sprejeli za mestnega čuvaja. In danes mi ni žal, da sem se tako odločil,« pojasnjuje.

»Poklic me veseli, ker delam z ljudmi na terenu, čeprav me tu vedno ne razumejo. Marsikdaj ne doumejo, da s parkiranjem avtomobilov na zelenici in drugih javnih površinah naredijo več škode, kot si predstavljajo. Zato si najbolj želim, da se vozniki spametujejo in svoja vozila parkirajo samo na določenih mestih. Mopedisti in kolesarji pa naj bi se bolj disciplinirano obnašali in v parku s svojo obistno vožnjo ne bi smeli ogrožati sprehalcev in mamic z otroki. Upam, da takšno razumevanje ni prevelika zahteva,« je ob koncu srečanja povedal sohoski mestni čuvaj Zdenko

Milan Jerše

Za koga se boste odločili?

Izbor Pomurca meseca in s tem tudi Pomurca leta, ki ga bodo objavili v prvih dneh leta 1992, postaja vse zanimivejši. Potem ko je v začetku letošnjega leta dobil daleč največ glasov predsednik predsedstva Republike Slovenije Milan Kučan, postaja zadnje case vse popularnejši gledališki igralec Evgen Car, rojak iz Dobrovnika. Precej vaših glasov pa je doslej dobil tudi humorist Geza Farkaš. Do konca glasovanja je še daleč, zato so odločitini trenutni šele pred nami.

NAJ POMUREC (POMURKA) MESECA

GLASUJEM ZA

(Ime in priimek predlagatelja ter naslov)

Dvojni jubilej Janeza Gergyeka

Gasilski veteran Janez Gergšek s Tišine jubilejno praznuje dva pomembna jubileja — 90-letnico življenja in 60-letnico dela v gasilski organizaciji. V rojstni Prosečki vasi je bil ustanovitelj gasilskega društva in dolga leta tudi predsednik. Njemu gre velika zasluga, da se je gasilsko društvo v tej gorški vasi ohranilo vse do danes, saj je s svojo zavzetostjo pripomogel, da so v društvo prihajali mladi ljudje. Prav tako ima velik delež pri gradnji gasilskega doma. Danes je gasilsko društvo v Prosečki vasi dobro opremljeno, saj ima novo motorno brizgalno in orodno vozilo. Gasilci so opravili pomembno poslanstvo pri gašenju požarov. Spominja se, da je bil sam mnogokrat v nevarnosti, ko so reševali ljudi in premoženje iz objektov, ki so bili grajeni iz hitro gorečega materiala, zato je bila potrebna hitrost in iznajdljivost. Čeprav sedaj živi pri sinu na Tišini, zelo rad prihaja med domače gasilce, kjer ima veliko prijateljev in se med njimi dobro počuti. Krajanji so mu tudi hvaležni za njegov prispevek pri razvoju kraja in gasilske organizacije. Želi si, da bi tudi v prihodnje gasilsko društvo v Prosečki

vasi v svoje vrste pritegovalo mlade ljudi in še naprej uspešno delovalo. Za svoje dolgoletno in uspešno delo v gasilski organizaciji je prejel številna občinska in

republika gasilska priznanja. Je tudi član zbora gasilskih vetera-
nov soboške občine. Kljub visoki
starosti je dvojni jubilar zdrav
in se dobro počuti, saj se rad za-
pleše, pred dnevi na birmi na Ti-
šini. K visokemu življenjskemu
in gasilskemu jubileju tudi naše
čestitke!

F. M.

Dan šole z živalmi, rožami, glasbo

Kdo bi si mislil, da je lahko dan šole nekaj takega, kot se je zgodilo preteklo sredo v Črenšovcih? Učenci so prinesli ali pripeljali od doma mačke, zajce, pse, gosi, ptice, nutrije, morske pisčke in še druge male domače živali. Nekdo je pripeljal celo telčka, nekdo pa ovce. Tako se je šolski park spremenil v skorja pravi živalski vrt. Bilo je okrog 300 živali. Pripravili pa so tudi razstavo hišnih rož. Kaj takega še ne! Povabili so tudi predstavnike raznih društev in se z njimi pogovarjali o vsem, kar jih je zanimalo. Za

Namerno učbenikov in šolskih zvezkov so učenci OS Črenšovci preteklo sredo pripravlili ali pripeljali s sabo muce, zajce, pse... To je bil prav gotovo prijeten čas šole. (Fotografija: JOG)

konec pa se jim je predstavil še ljudski umetnik Kharmayer, ki je igral na naravne instrumente, kot so žaga, zvonci in marsikaj drugega. Človek bi ne bi mogel misliti, da se lahko iz vsega tega zvabi prijetne zvoke. Vse skupaj je bilo res nekaj izvirnega!

Zdaj pa se bodo črenšovski šolarji in njihovi učitelji začeli pripravi na Otroško veseliko, ki bo 30. junija. To naj bi bilo množično skupno druženje otrok in staršev, ko bodo predstavili tudi njihove rezultate šolarjev, imeli videodelavnico, likovno delavnico, tekmovali v računalniških igricah, nastopali bodo glasbene skupine in družinski ansambli, športnozabavne igre in še kaj. Menijo, da bodo s tem tudi nekaj zaslužili, dohodek pa namenili za nakup nove videoopreme. Tudi to je dokaj izvirna zamisel.

Jože GRAJ

VESTNIK 20. JUNIJA 1991

Nogometaši BELTINKE iz Beltincev — novi člani slovenske lige. Stojijo od leve: Horvat (predsednik), Cirkvenčič (trener) Jančar, Kozic, Škaper, Forjan, Hartman, Mertük, Čontala, Vörös, Baša, Marič, Balantič (teh. vodja). Čepijo: Virag (fizioterapevt), Tratnjek, Dugar, Godina, J. Zver, M. Zver, Jona, Kosi, Kreslin in Sečkar (pom. trener). Foto: F. Maučec

NOGOMETAŠI BELTINKE PRVAKI V SONL VZHOD

Beltinčani novi člani prve slovenske lige

Minula nogometna sezona bo z zlatimi črkami zapisana v analih beltinskega športa. Nogometaši Beltinke so postali prvaki v slovenski območni nogometni ligi vzhod in se prvič uvrstili v prvo slovensko ligo. To je doslej nedvomno največji uspeh nogometa v Beltincih. Nogomet ima v središču Dolinskega več kot polstoletno tradicijo, saj so ga igrali že pred drugo svetovno vojno. V začetku naselja ob cesti Gančani — Beltinci so imeli lep nogometni štadijon, ki pa so ga zaradi takratnih interesov državnega kmetijskega posestva spremenili Cankarjevi ulici, ki pa ni imelo dolgega življenja, saj so na tem mestu zgradili stanovanjske hiše. Potem pa so nogometno igrišče uredili v parku, kjer je še danes. Po osvoboditvi je v Beltincih nekaj časa deloval nogometni klub Mladost, sicer pa so se nogometaši več let združevali v sekciji telovadnega društva Partizan. Po ustanovitvi Nogometne podzveze v Murški Soboti leta 1960 pa so v Beltincih ustanovili nogometni klub Beltinci, ki se je kasneje preimenoval v nogometni klub Beltinka. Vključili so se v tekmovanje pomurske nogometne lige in v tekmovalni sezoni 1962/63 prvič postali pomurski prvaki in se uvrstili v mariborsko-soboško ligo, kjer so zasedli zadnje mesto in se niso uvrstili v novo ustanovljeno vzhodno conso ligo, kjer sta takrat igrali moštvi Nafta iz Lendave in Grafičarja. Drugič so Beltinci postali pomurski prvaki v sezoni 1970/71 in se uvrstili v vzhodno conso ligo, kjer so igrali pet tekmovalnih sezon, potem pa je zaradi portoroških sklepov prišlo do reorganizacije nogometnega tekmovanja v Sloveniji. Od takrat dalje so nogometaši Beltince igrali v pomurski oziroma prvi medobčinski nogometni ligi Murška Soba. Pomurski prvaki so bili v sezonah 1982/83, 1983/84, 1984/85, 1986/87 in 1988/89. Prvaki v prvi medobčinski nogometni ligi pa so bili Beltinčani v sezonah 1977/78, 1979/80, 1980/81, in 1981/82. Po drugi tekmovalni sezoni sodelovanja v slovenski območni nogometni ligi vzhod pa so postali prvaki s 40 točkami pred Dravinjo iz Slovenskih Konjic, ki ima točko manj. Tako so uresničili napovedi in želje vodstva kluba, pa tudi številnih ljubiteljev nogometa. Dosegli so 17 zmag, 6 neodločenih rezultatov in 3 poraze, dali največ golov, 64, in jih dobili najmanj, 17. V igri z zadnjim Bjočem pa so tudi dosegli najvišjo zmago v ligi 10:0. Beltinčani so povsem zasluženo zasedli prvo mesto in se vrstili med 16 najboljših slovenskih moštev, saj so pokazali najzrelejšo igro. Zato jim ne gre zameriti spodrslijev, kot je poraz v Slovenj Gradcu in neodločen rezultat z Nočem. Ta uspeh so dosegli z načrtnim in zavzetim delom. Poleg igralcev so za uspeh zaslužni strokovno vodstvo s trenerjem Zoranom Cirkvenčičem in tehničnim vodjem Zvonkom Balantičem, izvršni odbor s predsednikom Jožetom Horvatom in navsezadnje številni gledalci, ki so ves čas zvesto spremljali svoje privržence. V minuli tekmovalni sezoni je imela Beltinka v povprečju tisoč gledalcev na tekmi, kar je največ v ligi in tudi v Pomurju. Pri tem pa tudi ne smemo pozabiti na številne pokrovitelje, ki so klub materialno podpirali. Poleg članskega moštva pa v Beltincih tudi sistematično delajo z drugimi selekcijami. Rezultat tega je prvo mesto mladincev v pomurski ligi, ki se v kvalifikacijah potegujejo za vstop v drugo republiško ligo. V Beltincih tudi gradijo pomožno nogometno igrišče, ki bo naredil za novo tekmovalno sezono. S tem bodo tudi ustvarili boljše možnosti za delo. Kot kaže, v klubu ne predvidevajo bistvenih sprememb niti pri strokovnem niti igriškem kadru. Tako bo v slovenski ligi moštvo tekmovalo z nekaterimi manjšimi okrepitvami. V vodstvu kluba tudi v prihodnje računajo na podporo številnih gledalcev in pokroviteljev, želeli pa bi si tudi večjo podporo krajevnih skupnosti. V novem tekmovalnem razredu želimo Beltinčanom čim več uspeha. Feri Maučec

Kvalifikacije

V nedeljo Veržej : Šmartno

V prvi kvalifikacijski tekmi za vstop v slovensko območno nogometno ligo vzhod je pomurski prvak Veržej gostoval v Šmartnem in izgubil z 0:1. Edini zadetek so dobili Veržejčani v prvem polčasu, imeli pa so tudi priložnost za izenačenje rezultata. Povratna tekma bo v nedeljo, 23. junija 1991, ob 17.30 v Veržeju. Zmagovalec obeh srečanj bo postal član slovenske območne lige vzhod.

Odigrana je bila tudi prva kvalifikacijska tekma za vstop v območno slovensko mladinsko ligo vzhod. Beltinka je doma visoko s 6:0 premagala Stojce. Strelec golov so bili: Zver 3, Gruškovič 2 in Tratnjek 1. Povratna tekma bo v nedeljo v Stojicah.

Odbojka

Marič osmič v reprezentanci

V Nürnbergu v Nemčiji je bilo mednarodno tekmovanje kade-tov v odbojki. Med sedmimi reprezentancami je sodelovala tudi reprezentanca Slovenije in dosegla velik uspeh, saj je zasedla prvo mesto. V reprezentanci je že osmič nastopil član OK Radenci Bogdan Marič, kar je veliko priznanje temu mlademu igralcu.

Radenci pokalni zmagovalec

V Murški Soboti je bilo pokalno tekmovanje članov v odbojki. Sodelovali so tri pomurske ekipe. Rezultati — Pomurje:Radenska 1:2, Radenska:Ljutomer 2:1 in Pomurje:Ljutomer 2:0. Presenetljivo so igrali Radenci pred slovenskima ligasema Pomurjem in Ljutomerom.

Mednarodni turnir v Soboti

V soboto, 22. junija 1991, ob 9. uri bo v novi športni dvorani v Murški Soboti mednarodni ženski odbojarski turnir BIM Mladost 91. Sodelovalo bo šest ekip: Haladás, Győr in Pankasz iz Madžarske ter Prevalje, Pomurje in Mladost. Turnir bo gotovo zanimiv, saj ekipi Haládasa in Győra tekmuje v drugi madžarski ligi.

— Kolesarstvo —

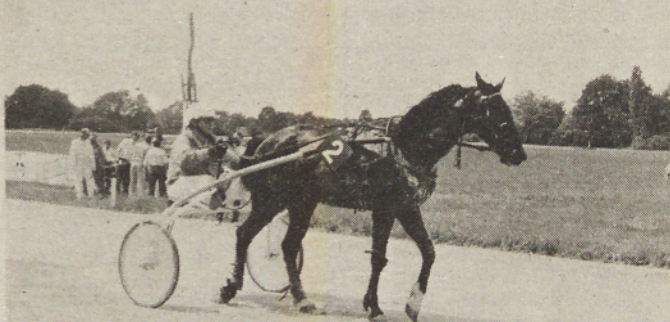
Omar drugi v Dobu

V Dobu pri Ljubljani je bilo gorsko pionirsko prvenstvo Slovenije v kolesarstvu. Sodelovalo je 49 tekmovalcev iz Slovenije, med njimi tudi tekmovalci KK Tropovci. Najuspešnejši je bil Erjavec, ki je zasedel četrto mesto. Jug je bil trinajsti, Kavčič petnajsti in Bevk enaindvajseti. V konkurenci članov in mladincev pa se je najbolje odrezal Omar, saj je pri starejših mladincih zasedel drugo mesto. Jelen je bil pri članih rekreativnih deveti.

KONJENIŠTVO

Nov državni rekord Marka Slaviča z Dinamite Lobellom

Na hipodromu v Ljutomeru so bile preteklo soboto mednarodne kasaške dirke, ki sta jih pripravila Odbojarski klub Veržej in Konjeniški klub Ljutomer. Bi-

Mirko Hanžekovič iz Veržeja je s Ford Lindyjem na dirkah v Ljutomeru osvojil eno prvo in eno drugo mesto.

la je to enkratna športna prireditel, na kateri so bili odlični kilometrski rezultati, vrhunec pa je bil absolutni državni rekord, ki ga je v šesti dirki postavil Marko Slavič mlajši iz Ključarovec z Dinamite Lobellom s časom 1:15,3. Dosedanji rekord je imel Fit Avia s časom 1:15,7. Izredno zanimiva je bila tudi dirka z letičnim štartom, v kateri je najprej postavil rekord štadiiona Street Price (Mihajlovič, Beograd) s kilometrskim časom 1:15,4, izboljšal pa ga je Naftical Hill (Blažin, Ada) s časom 1:15,0. V tej dirki je sodeloval tudi Marko Slavič z Dinamite Lobellom, ki pa je zgolj opiral, vendar je vseeno dosegel

SNL

Končna lestvica									
Rudar (V)	30	16	9	5	57:31	41			
Slovan	30	17	4	9	54:27	38			
Švoboda	30	14	6	10	42:35	34			
Ljubljana	30	12	10	8	46:41	34			
NAFTA	30	12	9	9	47:36	33			
Kladivar	30	13	7	10	48:43	33			
Domžale	30	9	13	8	34:35	31			
Maklo	30	11	7	12	50:40	29			
Steklar	30	11	7	12	46:47	29			
Vozila	30	10	9	11	33:41	29			
MURA	30	9	10	11	40:51	28			
Rudar (I)	30	8	11	11	32:38	27			
Jadran	30	8	10	12	35:40	26			
Medvode	30	10	6	14	28:45	26			
Elan (- 2)	30	9	8	13	37:49	24			
Himezd	30	6	4	20	21:51	16			

Strelstvo

Zmagal Miholič

V Presiki je bilo občinsko tekmovanje v streljanju z MK puško v tristavu, ki sta ga pripravili OSZ Ljutomer in SD Rudar Presika. Sodelovalo je 30 strelcev. Zmagal je Janko Miholič pred Rajkom Robnikom (oba Ljutomer) in Jelko Hriberšek (Presika). Priznanja in pokale najboljšim je podelil predsednik OSZ Ljutomer Edvard Ljubec.

Dusan Kosi

Šah

Vodi Hari pred Kovačem

Šahovsko društvo Radenska Pomurje iz Murške Sobotice je pripravilo junijski turnir. Med 11 šahisti so bili najuspešnejši Anton Marič, Ciril Logar in Danilo Hari s po 7 točkami pred Stefanom Režonjo, 6,5, in Alojzom Kosom, 5,5 točke. Po šestih turnirjih vodi Danilo Hari pred Borisom Kovačem in Cirilom Logarjem.

Atletika

Kumek in Klančar izvrstna

V Slovenj Gradcu je bil spominski tek Janka Gregoriča v malem maratonu. Sodelovala sta tudi Slavko Kumek in Roman Klančar. Kumek je pri članih zasedel solidno 6. Klančar pa pri veteranih 4. mesto.

Hokej na travi

Najboljši gostitelj

V Lipovcih je bil turnir v hokeju na travi za pionirje in clane. Poleg gostiteljev so sodelovali še hokejisti iz Predanovca. Pri pionirjih so zmagali Lipovci I pred Predanovci in Lipovci II, med člani pa je presenetljivo prvo mesto zasedla druga ekipa Lipovcev pred Predanovci in prvo ekipo Lipovcev.

Motokros

Valpatic tretji, pri naraščajnikih zmagal Rogan

Mototouring klub Radenci je pripravil na prenovljeni 1515 metrov dolgi progi na Janževem Vrhu prvo dirko za državno prvenstvo v motokrosu v razredu do 80 ccm, medrepubliško dirko naraščajnikov v razredih 50, 60 in 80 ccm ter ekshibicijski nastop avstrijskih tekmovalcev v razredih od 125 do 500 ccm. Sodelovalo je 59 tekmovalcev iz 16 klubov iz Avstrije, Hrvaške in Slovenije. Med njimi je bilo tudi nekaj pomurskih tekmovalcev, ki so se lepo odrezali. V dirki za državno prvenstvo je bil domačin Valpatic, saj je z 28 točkami zasedel tretje mesto. Krizmanič je osvojil 17 točk in zasedel šesto, Sabotin pa 13 točk in deveto ter Vogrin dvanajsto mesto. Zmagal je Kragelj iz Orchove vasi s 40 točkami.

V medrepubliški dirki naraščajnikov se je izkazal Rogan iz Sotine, saj je zmagal v razredu do 60 ccm z 20 točkami v razredu do 80 ccm pa je bil drugi z 12 točkami. Lang iz Radenec je v dirki do 80 ccm zasedel tretje, Kuzma pa v dirki do 50 ccm šesto mesto.

Sašo Valpatic (Radenci) tretjenvršeni na dirki na Janževem vrhu. Foto: R. Bakračević

Nogomet

Visoka zmaga Nafta, remi Mure

V zadnjem kolu prvenstva v slovenski nogometni ligi je lendavska Nafta prijetno presenetila, saj je v Trbovljah z visokim rezultatom 4:0 premagala Rudarja. Strelca golov sta bila Herceg 3 in Dovečer. Postava Nafta: Palatinuš, Mundjar, Pintarič, Kopinja, Novak, Sabjan, Dovečer, David, Herceg, Rob, Ratajec, Soboška Mura pa je doma igrala z Domžalami neodločeno 1:1. Gol za Muro je dosegel Sarkezi. Mura je igrala v postavi: Šiftar (Černjavič), Kardos, Papič (Brendijaš), Filipan, Gašević, Bencak, Buzeti (Lopert), Kokaš, Sarkezi, Baranja, Vori.

POKALNE TEKME

Na območju občinske nogometne zveze Lendava so odigrali pokalne tekme. Izidi — Renkovci: Nedelica 3:2, Žitkovci: Hotiza 2:0, Petišovci: Mostje 2:5, Olimpija: Kapca 1:2, Graničar: Mladost 3:0, Kobilje: Nafta B 3:0, Zvezda: Lakoš 2:7, Drugo kolo — Bistrica: Odranci 2:0, Kapca: Črenšovci 3:2, Mladost: Kobilje 3:0, Mostje: Dobrovnik 1:4, Polana: Renkovci 5:6, Hotiza: Turnišče 2:5.

Atletika

Balek drugi, Števanečeva tretja

V Ljubljani je bilo finale Atletskega pokala Jugoslavije. Sodelovalo je okrog 300 tekmovalk in tekmovalcev. Zelo lep uspeh so dosegli pomurski atleti in atletinje, ki tekmujejo za različne slovenske klube. V prvi vrsti velja omeniti Marijo Števanec iz Borejca, ki tekmuje za ljubljansko Olimpijo. V teku na 800 m je dosegla čas osebnega rekorda 2:09,88 in zasedla tretje mesto. V isti disciplini je bila Manuela Pergar iz Murške Sobotice s časom 2:12,09 šesta. Dobro sta tekli tudi v štafeti 4 x 400 m, kjer je ljubljanska ekipa zasedla tretje mesto. Lep uspeh je dosegel tudi veteran Milan Balek iz Murške Sobotice, ki tekmuje za Ljubljano. V hitri hoji na 10 km je zasedel drugo mesto. Geza Grabar, ki nastopa za Ptuj, pa je zasedel v teku na 10.000 m s časom 31:42,58 sedmo mesto.

Grabar prvi v Italiji

V Trbižu v sosednji Italiji je bil četrti tek za pokal mesta. Na 11.500 m dolgi progi je tekmovalo okrog 200 tekačev iz Italije, Avstrije in Jugoslavije. Sodeloval je tudi Geza Grabar iz Tešanovca in z novim rekordom proge 35:49,52 zasedel prvo mesto.

Na 11. gozdnem teku na 21 km v Mislinji je sodelovalo okrog 200 tekačev. Med pomurskimi je bil najuspešnejši Alojz Horvat iz Beltince, ki je zasedel osmo mesto. Slavko Kumek iz Radgone je bil deveti. Med veterani pa je Roman Klančar iz Radenec zasedel osmo mesto.

Balek enajsti v Koprivnici

N počastitev dneva hrvaške državnosti je bil v Koprivnici velik mednarodni miting v hitri hoji z udeležbo 27 tekmovalcev iz 6 držav: Litve, ČSFR, Madžarske, Romunije, Italije in Jugoslavije. Na 10,5 km dolgi progi so slavili tekmovalci Litve, saj so zasedli prvih pet mest. Najboljši Jugoslovian je bil Raković na devetem mestu. Veteran Milan Balek pa je zasedel s časom 45:56,13 enajsto mesto. To je bila doslej največja tovrstna prireditev v Jugoslaviji.

Atletika

Klemenčičeva in Kolar prvaka

V Ljubljani je bilo republiško finale v atletiki za učence osnovnih šol. Sodelovalo je tudi 18 tekmovalcev iz Pomurja. Dosegli so lep uspeh. Najbolje sta se odrezala Klemenčičeva iz Radgone, ki je drugič zapored zmagala v metu kroglice in dosegla nov republiški rekord 64,40 m. Tako ima sedaj dva republiška rekorda za mlajše in starejše pionirke. Republiški naslov je osvojil tudi Kolar iz Radenec v teku na 300 m s časom 37,47. Uspešna pa sta bila Še Ščancar, ki je bil drugi v skoku v daljino s 6,09 m, in Kerčmar iz Radenec v teku na 600 m s časom 1:38,68, čeprav je v finale prišel z najslabšim časom.

M. Seruga

Ugasnilo še eno življenje

Kot smo poročali v prejšnji številki, se je 9. junija zgodila v Veržju prometna nesreča, v kateri sta se hudo poškodovala 20-letni Tomaž Novak iz Ljakevec in njegov sopotnik. Peljala sta se s kolesom z motorjem in ob trčenju z osebnim avtom hudo poškodbe. Te so bile za Tomaža Novaka usodne, saj je 11. junija na kliničnem centru v Ljubljani, kamor so ga prepeljali na zdravljenje, umrl. Ugasnilo je torej še eno mlado življenje.

Požar sredi belega dne

V petek, 14. junija, ob 11.50 uri je začelo goriti gospodarsko poslopje v izmeri 15 krat 6 metrov, katerega lastnik je Janez Alt z Gibine pri Razkrižju. Zgorelo je ostrešje in nekaj kubičnih metrov slame, potem pa so že prišli gasilci iz Razkrižja in iz Ljutomerja ter seveda vaščani, ki so ognjenim zubljem preprečili širitev, nazadnje pa so jih pogasili. Gmožna škoda znaša 150.000 dinarjev. Uradni vzrok požara še raziskujejo, govori pa se, da je nekdo podtaknil. Kdo?

Alarmne naprave varujejo premoženje

Povečanje števila vlomov v hiše in počitniške hišice je pri ljudeh vzbudilo bojazen, da bodo tudi sami žrtev oz. oškodovanci tovrstnih kaznivih dejanj. Da bi to preprečili, posvečajo vse več pozornosti zavarovanju svojega premoženja, še posebej zavarovanju objektov. Pri tem največ pozornosti posvečajo izbiri ključavnic, vrat, rešetk in drugim načinom zavarovanja objektov, ki storilcu preprečijo vdor v prostor. Novim načinom zavarovanja pa so se dokaj hitro prilagodili storilci, tako da jim sedaj vlog v objekt ne predstavlja nobene resne ovire za izvršitev kaznivih dejanj. Spoznanje, da je storilcu težko preprečiti vstop v objekt, je mnoge ljudi privedlo do odločitve, da so kupili hišne protivlomne alarmne naprave.

Ob nakupu in montaži alarmnih naprav pa bi vas radi opozorili na naslednje: Fizične in pravne osebe, ki v objekte nameravajo montirati alarmne naprave, so to dolžne v skladu z Uredbo o tehničnem varovanju prijaviti osem dni pred priključitvijo pristojni upravi za notranje zadeve (Uc. list SRS št. 23/75 in 26/84). Ob prijavitvi morate navesti:

- objekt, ki bo tehnično varovan, in točen naslov,
- znamko in izdelovalca alarmne naprave,
- način signaliziranja sprožitve alarmne naprave,
- monterja in serviserja alarmne naprave in
- kdo bo ob vaši odsotnosti ravnal z napravo ob vklopu.

Prav tako vas opozarjamo, da se vse več posameznikov ukvarja z montažo hišnih alarmnih naprav in marsikateri med njimi ne razmisli, kako bi pravilno in strokovno zavaroval vaš objekt, temveč ima pred očmi le zaslužek. Vprašljiva pa je tudi tajnost podatkov v zvezi z zavarovanjem objekta. Torej vam predlagamo, da se pri izbiri izvajalca obrnete na delovne organizacije in samostojne obrtnike, ki se že dalj časa ukvarjajo s tovrstno dejavnostjo in vam bodo strokovno pomagali pri izbiri kakovostne alarmne naprave in vam bodo zagotavljali ustrezno servisiranje.

Vse občane in delovne organizacije, ki imajo v svojih objektih alarmne naprave in te še nimajo priključene, prosimo, da to storijo čimprej na pristojni upravi za notranje zadeve ali pa na najbližji enoti milice.

Darko Anželj
NAČELNIK UPRAVE

Sodnica oproščena

Tudi v našem listu smo pred časom poročali, da je bila podana prijava zoper radgonsko sodnico M.B.—Š., češ, da je zapisala izjavo stranke, ki ni bila podana, in da naj bi tako vplivala na potek pravdne zadeve. Te dni pa je senat temeljnega sodišča v Mariboru ugotovil, da ni dokazov, ki bi utemeljevali storitev kaznivih dejanj ponarejanja listin, zato je sprejel oprostilno sodbo. Kdo ji bo popravil moralno škodo? Š. S.

PRISPEVKI ZA BOJ PROTI RAKU

»MURA« — izvoz — uvoz, za pok. brata sodelavke Irene BANIČ, Rakičan, 500,00 din; Sindikat uprave občine M. Sobota za pok. sina Marije ŠKIDNIK 400,00 din; LB Pomurska banka d.d. za pok. očeta sodelavke Amarile RIŽNAR iz G. Radgone 500,00 din; LB Pomurska banka d.d. za pok. mamo sodelavke Matilde RADULOVIC M. Sobota, 500,00 din; Zavod za soc. medicino in higieno M. Sobota za pok. očeta sodelavke Anice BENKOVIC, M. Sobota 500,00 din; LB Pomurska banka d.d. za pok. mamo sodelavke Marka BALAZIČ-a iz Lipe 500,00 din; Stanovalec Gajev iz Černelavca za pok. Očeta Erike KUJAR, Černelavci 400,00 din; OOS Zdravstveni dom M. Sobota za pokl. sina dr. Nikice Stegmüller, Tribnik iz Kamensčaka 800,00 din; Danica GREGORINČIČ, Bunčani 48, za pok. očeta Marije SLAVIČ, Radenci 300,00 din; Danica SEPEŠY Radenci, za pok. očeta Marije SLAVIČ, Radenci 300,00 din; Milena MENCINGER, Radenci za pok. očeta Marije SLAVIČ Radenci 300,00 din; Kmetijsko gospodarstvo Lendava za pok. Ano Kuzma iz Mostja 700,00 din; OOS Zdravstveni dom M. Sobota za pok. očeta sodelavke Stanislave Benko, Sotina 800,00 din; OOS Zdravstveni dom M. Sobota za pok. očeta sodelavke Marije FERK, M. Sobota, Čopova ul. 800,00 din; Društvo za boj proti raku M. Sobota za pok. Marijo DORA iz M. Sobote 1.000,00 din; Elizabeta in Stefan MARIC, M. Sobota za pok. Marijo DORA, M. Sobota 500,00 din.

Vsem darovalcem iskrena hvala! Prispeljke nakazujte: 51900-678-48545 Pomursko društvo za boj proti raku

POMURSKO DRUŠTVO ZA
BOJ PROTI RAKU

Spet križarske vojne

LOČENA POKOPALIŠČA?

Pred kratkim so v krajevni skupnosti Tišina obnovili pokopališče in uredili novo mrtiško vežico. Na njem naj bi pokopavali vse iz Tropovec, Vanča Vasi, Rankovec in iz zaselka Romi. Pa kaže, da ne bo tako! Nekateri evangeličani iz Vanče Vasi in Rankovec hočejo obnoviti ločeno evangeličansko pokopališče v katastrski občini Vanča Vas. V ta namen so na sicer zanemarjeno pokopališče (vsaj vežica daje tak vtis) pripeljali nekaj opeke. Seveda se ob tem postavlja vprašanje (načeli so ga seveda tudi v krajevni skupnosti), čemu izdajati denar za svetovno nazorsko čisto pokopališče, torej samo za evangeličane, ko pa bi ljudje lahko našli poslednji počitek na novem pokopališču med Tišino in Vančo Vasjo, čeprav so na njem pokopani predvsem »papinci«. Pa tudi taki, ki niso izpovedovali nobene vere. Če že grobovi enih in drugih »ne morejo biti skupaj«, naj bi jih ločili, kot je to v Borejcih, kjer imajo skupno pokopališče, vendar na levem delu pokopavajo evangeličane, na desnem pa »papince«. Naredijo

pa tudi izjemo: on dan so k možu (evangeličanu) položili ženo, ki je bila rimokatoličanka. Borejčani bodo tudi skupaj zgradili mrtiško vežico.

Posvetne zadeve so občutljive. Namen tega pisanja ni v razburjanju ljudi, ampak v tabu temo, ki ni več prepovedana. Razgleda-

nemu človeku, pa naj pripada tej ali oni konfesiji, ali pa nobeni, preprosto ne gre v glavo, da ljudje, ki so v času življenja delali skupaj, se ljubili, morajo počivati na ločenih pokopališčih, v najboljšem primeru na ločenih pokopaliških mestih.

Š. Sobočan

Novo pokopališče za smrtnike Tropovec, Vanča Vasi, Rankovec in zaselka Romi. Foto: Š. S.

Nesreča s traktorjem

V mariborski bolnišnici se združi hudo poškodovani 24-letni Jože Zadravec iz Brezovice. Zvedeli smo, da se je poškodoval 15. junija ob 16.30 uri, ko je sorodniku Francu Zdravcu iz Nedelice pomagal pri ruvanju štorja. Tega sta hotela izvleči s traktorjem. Ko se je Franc Zadravec z vozilom približeval drevusu v bližini štorja je zadel v 2 metra visoko železno cev, ki naj bi bila za ograjo, ta pa je Jožeta Zadravca udarila po glavi in mu povzročila hude poškodbe.

Na Madžarsko z osebnimi izkaznicami?

Poslanka družbenopolitičnega zbora skupščine Republike Slovenije Marija Pozsonec iz Lendave je v skupščino prenesla pobudo občine Lendava, naj bi omogočili prehajanje jugoslovansko-madžarske meje z osebnimi izkaznicami. Republiški sekretariat za mednarodno sodelovanje je posredoval takle odgovor: Republika Slovenija si želi poenostaviti formalnosti v obmejnem prometu in dovoliti prehajanje meje z osebnimi izkaznicami. Menimo pa, da sedaj, glede na položaj v Jugoslaviji, ni primeren trenutek za tovrstno pobudo madžarski strani. Če bi se za prehod meje pričele uporabljati osebne izkaznice, je najprej potrebno spremeniti Sporazum med vlado SFRJ in vlado LR Madžarske o urejanju obmejnega prometa oseb. Bilo pa je že danih nekaj pobud za spremembo navedenega sporazuma, in sicer, da bi se omogočilo neomejeno število potovanj na podlagi obmejnih propustnic in več olajšav pri prenosu blaga in denarnih sredstev.

Š. S.

Poroke

MATIČNI URADI SO MURSKA SOBOTA — Franc Serce, termoplastik iz Kroga, in Tatjana Barbarič, ekonomska tehnika iz Polane; Ernest Bedič, delavec iz Otovec, in Marta Podnevar, delavka iz Otovec; Ladislav Škafar, zidar iz Otovec, in Terezija Lariščak, šivilja iz Melinca; Anton Vnuk, kmetijski tehnik iz Melinca, in Marija Glavač, dipl. kmet. inženirka iz Melinca.

ČESITAMO!

SVET ZA PREVENTIVO IN VZGOJO V CESTNEM PROMETU SO LENDAVA

Pregledali 228 vozil

V sredo, 12. junija, je svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, ki deluje v okviru skupščine občine Lendava, zelo uspešno izvedel akcijo Brezhibno vozilo je varno vozilo. V ta namen so oblikovali 4 ekipe, in sicer v Integralu, kjer so ta dan nudili brezplačne tehnične preglede, tri skupine pa so bile na terenu (predstavniki AMD Murska Sobota in prometna milica, milica Lendava, oddelek milice Dobrovnik). Pregledali so 177 osebnih avtov, 12 traktorjev, 28 tovornih avtomobilov, 6 kombiniranih vozil (kombiji) in 5 koles z motorji. Lastnikov vozil, ki niso bila tehnično brezhibna, tokrat niso kaznovali, razen enega, ki bo moral k sodniku za prekrške, saj ni imel veljavnega prometnega dovoljenja. Torej so zgolj opozarjali na pomanjkljivosti. Te so ugotovili na 50 osebnih avtomobilih, na 4 traktorjih, na 11 tovornih avtomobilih, na 2 kolesih z motorji in pri vseh 6 ustavljenih kombijih. Najpogostejše pomanjkljivosti vozil, ki so jih odkrili, so: tehnično ne brezhibno vozilo, pomanjkljiva oprema, izrabljene gume, napake na krmilnih mehanizmih in tako naprej. Napake so torej odkrili na 73 vozilih od 228 pregledanih, kar morda ni veliko, če upoštevamo, da je povprečna starost vozil pri nas zelo visoka, ker si pač vse manj ljudi lahko privoščijo nakup novih avtomobilov. Kaže, da zato toliko bolj skrbimo, da bi se lahko čim dlje vozili s starimi. V jesenskih mesecih bo lendavski svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu akcijo Brezhibno vozilo je varno vozilo ponovil, saj so jo dobro sprejeli tudi vozniki.

Š. S.

Slavje v Tešanovcih

Gasilsko društvo Tešanovci, ki deluje 95 let, je preteklo nedeljo pripravilo priložnostno slovesnost ob prevzemu gasilske avtocisterne. Na slovesnosti, ki so se je udeležili številni gasilci, krajanji in gostje, je bil slavnosti govornik predsednik skupščine občine Murska Sobota Andrej Gerencar. V kulturnem programu so sodelovali župnijski pevski zbor iz Martjanec in mladina iz Tešanovce. Avtocisterna, za katero so združili sredstva gasilci, krajanji, delovne organizacije in občinska gasilska zveza Murska Sobota, je stala 530.000 dinarjev in pomeni pomembno pridobitev ne le za Tešanovce, temveč široko okolico. Cisterno je predal v uporabo predstavnik Zdravilišča Moravske Toplice, blagoslovila pa sta jo duhovnika rimokatoliške in evangeličanske verske skupnosti Balažič in Škalič.

Foto: F. Maučec

Zmagala ekipa Vidma

Republiški svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je skupaj z občinskim svetom organiziral tekmovanje S Tomosom za varno vožnjo. Sodelovalo je sedem ekip iz osnovnih šol Pomurja in Podravja. Zmagala je ekipa OŠ Videm pri Ptujju pred

Rogašovci in Odranci. Gostitelji so bili četrti. Zmagovalni ekipi sta prejeli kolesi Tomos avtomatik in varnostni čeladi. Tekmovanje je bilo v Gornji Radgoni.

F. K.

NEDELICA

Prizadevni gasilci iz Nedelice so si lani ob gasilskem orožju zgradili prizidek ter tako dobili manjšo dvorano, prostore za opremo in sanitarije. Sredstva so zbrali iz samoprispevka, gasilske blagajne in s prostovoljnimi prispevki. Velik delež pa so prispevali gasilci in krajanji s prostovoljnim delom. Gasilski dom je tako dograjen, uredili bodo te še okolice.

Tekst in foto: J. Ž.

ZANJEVCI? — Poznate naselje ZANJEVCI? Seveda — ne! Pa tabla? Ugotovili ste, da na njej nekaj manjka. Nekdo je odščipnil in zgubili sta se črki C in E. Če ju v mislih dodate, boste prebrali CEZANJEVCI. Da, v tej vasi v bližini Ljutomerja bo treba zamenjati tablo s krajevnim napisom, čeprav (ali pa ravno zato) gre za napis, ki označuje konec naselja. In kdo in na čigave stroške bo to uredil?

Foto: Š. S.

VSAKO SOBOTO OD 8.00 DO 15.00 NA VSEH FREKVENCAH RADIA PLUS
POSLUŠAJTE NAS NA FREKVENCAH 93,7 IN 101,4 MHZ

Zmagovalci taborniškega mnogoboja MČ

Letošnji zmagovalci taborniškega mnogoboja medvedkov in čebelic Pomurja so: v 2. kategoriji Črni teloh (OŠ K. D. Kajuh) Murska Sobota, v 3. kategoriji Podlesne vetrnice iz Bakovec, v 4. kategoriji Zlahtni trsi (OŠ I. N. Vojko) iz Radenec.

Mnogoboj je bil uspešno izveden minulo soboto pri osemletki Ivana Canakarja v Ljutomeru, kjer bo verjetno še letos ustanovljena nova taborniška enota — Vedri Prieki.

Filip Matko

Šesti spust potapljačev

Potapljači iz Gornje Radgone, ki delujejo v okviru radgonskega gasilskega društva, bodo v soboto, 22. junija 1991, ob 9.00 pripravili šesti spust po reki Muri. Štart bo v Gornji Radgoni, cilj pa pri kroškem brodu.

Trgovsko in storitveno podjetje,
MORAVSKE TOPLICE d.o.o.
Levstikova ul. 16, tel. 48 075

Posredujemo prodajo:

- izdelkov črne metalurgije
- prikolic in trosilcev Tehnostroj
- motokultivatorjev HONDA in MUTA
- vrtnih kosilnic
- vseh vrst gradbenega materiala

Iščemo nove sodelavce:

- natakarico
 - trgovskega pomočnika-ico
- Interesenti naj se osebno zgledajo na sedežu podjetja med 8. in 15. uro (vsak delavnik).

Komisija za kadrovska in administrativna vprašanja, volitve in imenovanja Skupščine občine Murska Sobota

razpisuje

delovna mesta

1. Načelnika Geodetske uprave občine M. Sobota
Kandidati morajo imeti končano fakulteto za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo — smer geodezija 5 let delovnih izkušenj
2. Ravnatelja Srednje kmetijske šole Rakičan
Kandidati morajo izpolnjevati pogoje po 147. členu Zakona o usmerjenem izobraževanju
3. Ravnatelja Vzgojnovarstvene organizacije M. Sobota
Kandidati morajo izpolnjevati pogoje po 73. členu Zakona o vzgoji in varstvu predšolskih otrok

ponovno razpisuje

delovno mesto

4. Ravnatelja Osnovne šole Tišina
Kandidati morajo izpolnjevati pogoje po 137. členu Zakona o osnovni šoli.

Izbrani kandidati bodo imenovani za dobo 4 let
Prijava z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15. dneh od objave razpisa na naslov:
Komisija za kadrovska in administrativna vprašanja, volitve in imenovanja Skupščine občine Murska Sobota.
Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh od objave razpisa.

VELETRGOVINA

Potrošnik

69000 Murska Sobota, Arh. Novaka 2

Veletrgovina POTROŠNIK
Murska Sobota, p. o.

Murska Sobota
razpisuje

JAVNO DRAŽBO — ZA PRODAJO

1. Gradbenega objekta v Murski Soboti, Ciril-Metodova ulica (prej Duričeva mizarska delavnica) s pripadajočim zemljiščem in komunalno opremo v velikosti 10.48 ara, parc. št. 639 pri zemljiškoknjižnem vložku 2587, k. o. Murska Sobota. Izklicna cena je 2.200.000,00 din.
2. Gradbenega objekta v Križevcih št. 145 (prej prodajalna) s pripadajočim zemljiščem in komunalno opremo v velikosti 5.96 ara, parc. št. 5878, pri zemljiškoknjižnem vložku 118, k. o. Križevci. Izklicna cena je 460.000,00 din.

Javna dražba bo 5. julija 1991 ob 8. uri na sedežu podjetja — sejna soba v Murski Soboti, Arh. Novaka 2.
Morebitni kupci morajo do začetka javne dražbe vplačati varščino v višini 10 % od izklicne cene na žiroračun prodajalca št. 51900-601-11604 s pripisom »za javno dražbo« in predložiti potrdilo o vplačilu.
Prometni davek in vse druge stroške v zvezi s prodajo nepremičnin plača kupec.
Ogled objektov je mogoč v Murski Soboti in v Križevcih 2. 7. 1991 med 12. in 15. uro, dodatne informacije pa dobite po telefonu (069) 21-164 ali (069) 21-558.

GU-GU KAVA BAR

Murska Sobota, Lendavska 39

- vrhunske pijače vseh vrst
- prijetno zavetje
- poletni vrt

120 NOVIH AVTOMOBILOV

znamk FORD, OPEL, PEUGEOT, MERCEDES, AUDI in ŠKODA.

- Dobava takoj ali po dogovoru!

BANKO, NEMČAVCI 24, tel.: (069) 24-581

ATRIUM

LJUTOMER

d.o.o.

vam ponuja:

- ugoden nakup kuhinj, dnevnih sob, spalnic, sestavljenih programov in drugega pohištva
- akcijsko prodajo oblog PAMO (hrast natur, lužen, jesen natur, jesen bele in jesen črne barve)
- iz lastnega proizvodnega programa; opremo za trgovine, salone, športne in gostinsko-turistične objekte, ...

- Ugodna posojila (tudi brez obresti).

- Gotovinski popust (do — 30 %).

Odprto od 12. do 18. in ob sobotah od 9. do 12. ure na Ormoški cesti 22 v Ljutomeru, tel. 82-455

KAKOVOST JE LAHKO TUDI POCENI!

Trgovina

Jauja

ČERNELAVCI, Gederovska 11
tel.: 32-920

AKCIJSKA PRODAJA

moških, ženskih in otroških oblačil iz džinsa: hlače, jope, bermuda hlače, krila, srajce, obleke ...

- Poletna oblačila iz bombaža in viskoze
- Za kakovost jamči SM-ateje za sodobno oblačenje iz Celja.
- Možnost plačila na obroke!

KAKOVOST JE LAHKO TUDI POCENI!

UNI
BREZ ALKOHOLA

Cesta beži pod avtomobilom. Enakomerno brnjenje me utruja. Pa še ta zatohla vročina. Ne zdržim več. Avtomatično zapeljem na parkirišče pred simpatično gostilno. Nekaj dolgih požirkov, rahlo grenkega okusa ... UNI BREZ ALKOHOLA je osvežilna pijača iz žit. Čutim, kako se mi vrača moč ... UNI BREZ ALKOHOLA vsebuje veliko mineralov, vitaminov in hranilnih snovi. Prav prilagojeno se mi je in dobro se počutim. UNI BREZ ALKOHOLA je pijača za vse, ki se želijo odžejati, osvežiti in okrepiti. In za tiste, ki morajo za volan.

Z užitkom si oddahnem in rečem: ŠE ENEGA!

Ko lahko z užitkom rečeš še.

Vsak četrtek VESTNIK

REPUBLIKA SLOVENIJA
OBČINA LENDAVA
Izvršni svet
Stanovanjska komisija

Na podlagi določil Zakona o stanovanjskem gospodarstvu (Ur. list SRS, št. 3/81, 34/83, 24/85, 1/86 in 11/88), Samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialnovarstvenih pravic (Ur. list SRS št. 26/84 in 27/89), Pravilnika o pogojih in merilih za zagotavljanje družbene pomoči iz sredstev solidarnosti za reševanje stanovanjskih vprašanj v občini Lendava (Ur. objave št. 20/89) in sklepa Izvršnega sveta SO Lendava z dne 7. 6. 1991

objavljamo

XV. Natečaj

za pridobitev solidarnostnih stanovanj v Lendavi

Upravičenci za pridobitev solidarnostnih stanovanj so delovni ljudje, občani in družine z nižjimi dohodki, in sicer:

1. delavci v podjetjih in delovnih skupnostih,
2. občani in družine, ki nimajo možnosti, da bi rešili svoje stanovanjsko vprašanje v podjetju in delovni skupnosti,
3. občani, ki s svojimi skupnimi dohodki ne morejo rešiti svojega stanovanjskega vprašanja, in sicer: upokojeanci, invalidi, borci NOV, starejši in za delo nesposobni občani,
4. delavci, ki samostojno z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov opravljajo obrtno, umetniško ali drugo dejavnost, in delavci, ki so zaposleni pri delovnih ljudeh, ki samostojno z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov opravljajo obrtno ali drugo dejavnost,

če izpolnjujejo:

a) splošne pogoje:

- da upravičenec in osebe, ki z njim stalno stanujejo (zakonec ali oseba, s katero živi v življenjski skupnosti, otroci, posvojenci, starši, ki najmanj dve leti živijo z njim v ekonomski skupnosti), niso imetniki stanovanjske pravice ali so imetniki neprimerne stanovanja,
- da ima upravičenec stalno bivališče na območju občine Lendava,
- da upravičenec oziroma njegova družina ali člani gospodinjstva doslej še niso ustrezno rešili stanovanjskega vprašanja,
- da upravičenec ne more rešiti svojega stanovanjskega vprašanja s pomočjo svojih bližnjih sorodnikov (zakonec, starši, otroci), ki so lastniki večje stanovanjske hiše ali več vseljivih stanovanj in so vsaj dve leti pred natečajem živeli skupaj v hiši oziroma stanovanju,
- da upravičenec oziroma kateri od članov njegove družine ni lastnik počitniške hiše ali premoženja večje vrednosti (vrednost premoženja presega 20 % vrednosti standardnega stanovanja),
- da socialne razmere upravičenca oziroma članov njegove družine ali gospodinjstva ustrezajo merilom, ki veljajo za vse oblike pomoči,
- da upravičenec ali za delo sposoben član družine ni neopravičeno nezaposlen,
- da upravičenec sam oziroma z družino, ki se je na lastno željo vselil v manj primerno ali neprimerno stanovanje, živi v tem stanovanju vsaj dve leti pred natečajem.

b) posebne pogoje:

- če stvarni mesečni dohodek na člana družine ne presega 50 % čistega OD na delavca v Republiki Sloveniji v letu 1990,
- če stvarni mesečni dohodek samskega občana ne presega 65 % čistega OD na delavca v Republiki Sloveniji v letu 1990,
- če stvarni mesečni dohodek mlade družine ne presega 70 % čistega OD na delavca v Republiki Sloveniji v letu 1990,
- če posebne razmere (npr. daljša bolezen, telesna ali duševna prizadetost, nezaposlenost zaradi delovne zmožnosti, ogroženost zaradi pojavov, ki spremljajo staranje in je zato potrebna stalna tuja pomoč in nega itd.) bistveno slabšajo socialne razmere družine, če živi v neprimernem stanovanju.

Vloga mora biti na obrazcu SPN-I (8,40) in ji morajo biti priložena še naslednja potrdila:

- potrdilo o stalnem bivališču in družinskih članih,
 - potrdilo o delovni dobi,
 - morebitna zdravniška potrdila o trajnih obolenjih prosilca ali članov njegove družine.
- Vloge z navedenimi potrdili naj vložijo prosilci v sprejemni pisarni Skupščine občine Lendava ali na sedežu prejšnje stanovanjske skupnosti v Lendavi, Partizanska ulica 52, do 10. julija 1991. Nepopolne vloge in vloge, prispеле po tem datumu, ne bodo obravnavane. O izidu natečaja bodo prosilci obveščeni v 15 dneh po sprejemu prednostne liste.

Radijski in televizijski spored od 21. do 27. junija

ČETRTAK

MURSKI VAL

5.00 Prebujajte se z nami! (Dodobra smo že zajadrali v polietje, poleg tega pa so to tudi drugače zgodovinski dnevi. Bodite pridni in pogumni, verjemite v boljše čase!). 10.00 Spored RS.

16.00 Poletno popoldne (med drugim velika prijaznost z Murskega vala, pa tudi dobre vaje: Zairajmo in zapojmo po domače!). 19.00 Spored RS.

če). 19.00 Spored RS.

TV SLOVENIJA :

9.00 Benji, amer. nan. 9.25 V Cityju, angl. nan. 10.15 Alpe Jadr. 17.00 Sova. 18.00 Tv dnevnik 1. 18.05 Boj za obstanek. 18.35 Alf. 19.05 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 2. 20.05 Kristabel, angl. nad. 21.10 Tednik. 22.10 Tv dnevnik 3. 22.35 Sova: Vi ste pa najhbr njen mož, angl. nan.; Campion, angl. nan.

Drugi program
18.30 Satelitski programi
19.30 Tv dnevnik. 20.00 Žarišče. 20.30 Studio Ljubljana.
21.30 Prostoizidarska loža, angl. serija. 22.00 Mali koncert. 22.20 Večerni gost: Dušan Jovanović. 23.10 Kriza, drama. 0.20 Yutel.

ško-angleški jezik. 10.15 Lažeš, Melita, otroška serija. 10.45 Po-

novitve programov. 14.45 Poročila. 15.00 Ponovitve programov. 17.40 Lažeš, Melita. 18.15 Hrvaška danes. 18.45 Dokum. oddaja. 19.15 Risanka. 19.30 Tv dnevnik 1. 20.05 Spekter, politični magazin. 21.10 Izgubljeni svetovi, izginula življenja. 21.50 Tv dnevnik 2. 22.10 Morje, dokum. serija. 22.40 Glasbena oddaja. 23.40 Yutel.

13.00 Cas v sliki. 13.35 Zahodno od Santa Feja. 14.00 Kung

Fu. 14.30 Pustolovščine žival-
skega sveta. 15.00 Otroški pro-
gram. 16.10 Šest Bartonovih.
16.35 Uspešnice in napotki.
17.00 Mini Čas v sliki. 17.10
Wurlitzer. 18.00 Čas v sliki.
18.30 Sever in jug. 19.30 Čas v
sliki. 20.00 Šport. 20.15 Sou-
miks. 21.30 Film. 23.10 Dimi-
trova maska film.

špekција. 18.30 Povej resnico.
19.00 Lokalni program. 19.30

Čas v sliki. 20.00 Kulturni tednik. 20.15 Domače reportaže. 21.00 Triler. 21.30 Pozor, kultura. 22.25 Čas v sliki.

ra. 22.25. Čas v sliki.

5.45 Dobro jutro, Madžarska.
magazin. 8.30 Zabavna glasba.
9.00 Joga. 16.35 Nas ekran, v
romunščini. 17.05 Marc in Sophie,
francoska serija. 17.30 Varstvo
okolja. 18.05 Svet denarja.
18.15 Za otroke. 19.15 Videoklipi.
19.30 TV dnevnik. 20.00 Telesport.
20.10 Sosedej. 109. poglavje
TV romana. 20.45 Kino. 21.20
Rock koncert za pomoč
Kurdom. 22.10 Dokumentarni
film. 22.50 Magazin za menedžerje.
23.40 Dnevnik BHC.
(Drugi program od 6.00.)

ZVEZDE VAM MEŽIKAJO

STREELEC

KOZORC

VODNAR

RIBI

100

Stran 21

prodam

MOTORN VOZILA

ZASTAVO 750, letnik 1982, registrirano do februarja 1992, prodam. Motovilci 44. M-756
126 P prodam. Rakičan, Partizanska 10. M-767
ZASTAVO 101, letnik 1989, prodam. Na kamni 17, Beltinci. ☎ 41-478. M-768
MERCEDES 190, letnik 1981, prodam. ☎ 45-331. M-770
MOPED AVTOMATIK, prikolico za avto, 4 športne aluminijaste platišča, 13-colna za Golf, ugodno prodam. ☎ 45-408. M-772
RENAULTI 20 TL, motor odličen, servovolani, el. stekla, ugodno, tudi na obroke, prodam. ☎ 75-793. LE-4131
GOLF JGL, letnik 1980, registriran do aprila 1992, v dobrem stanju, z dodatno opremo, prodam. Cena 4.000 DEM. Peskovci 39. M-779
ZASTAVO 126 P, 2 barvna televizorja in glasbeni center ugodno prodam. ☎ 25-077. M-781
MOTORN KOLO HONDA CBF 550, letnik 1979, in dva mopeda, 3 prestave, prodam. Movrin, Hrastje-Mota 84, Radenci. M-783
DIANO, letnik 1979, registrirano do septembra 1991, prodam. Cena 1.400 DEM. ☎ 81-448. M-790
126 P, letnik 1988, garažiran, registriran do aprila 1992, prodam. ☎ 75-637, do 15. ure IN-4133
JUGO 45, star 6 mesecev, prodam. ☎ 22-602. M-796
JUGO CORAL 55, star 14 mesecev, prodam. Bratonci 23 a. ☎ 41-677. M-805
JAWO 350, dobro ohranjeno, prodam. Mirko Štelc, Kidričevo naselje 7, Radenci. M-806
OSEBNI AVTO CIMOS GS 1.3 SUPER, letnik 1980, ugodno prodam. Zdenko Baranja, Hodoš 57 b. M-719
TAM 2002, PREKUCNIK, registriran za B-kategorijo, in enosono prikolico prodam. ☎ 24-727. M-728
ZASTAVO 101, letnik 1977, prodam. Gaberje 19. M-730
DIANO, letnik 1980, in FIAT 132 2.000, letnik 1979, prodam. ☎ 70-251. M-732
GLISER (skuter) T 20, nov, in motorja Jamaha 8 in 15, skoraj nova, prodam. ☎ 31-495 — Györfi. M-734
MOPED APN 6 S, zelo malo vožen, modre barve, ugodno prodam. ☎ 87-773. M-3139
KADETT B, letnik 1971, prodam. Vlado Ploj, Kristanci 7, Križevci pri Ljutomeru. M-3137
OPEL MANTO 1.6 prodam. Lukavci 75 (pri opekami). M-3142
OSEBNI AVTO ZASTAVO 128 55 SKALA prodam. Franciška Kosi, Ključarovi 11, Križevci. M-3140
GOLF JGL, letnik 1982, registriran do februarja 1992, prodam. Jolanda Ščap, Apače 33. M-14947
VW 1200, letnik 1974, 2.000 DEM. in JAWO 350 prodam. Police 20, G. Radgona. M-14949
PASSAT LS, letnik 1976, obnovljen, registriran do marca 1992, prodam. Roman Breznik, Sp. Ščavnica 17 a. M-14950
DŽIP ZASTAVA 1900 ugodno prodam. ☎ 61-173. M-14951
MOPED TOMOS 14 M ugodno prodam. ☎ 69-161. M-14952
MINIBUS RENAULT, 22 sedežev, prodam. ☎ 61-684. M-14956
ZAPOROŽEC, letnik 1977, neregistriran, z rezervnim motorjem, prodam. Milan Cafuta, Zasadi 26, Križevci pri Ljutomeru.
VW HROŠČ, obnovljen, prva registracija 1976, prodam. ☎ 23-087. M-809
OPEL KADETT 1.3 letnik 84, prodam. Kovač, Lendavska 45 b. M. Sobota. M-810
JUGO 55, letnik 89, prodam. ☎ 25-409. M-814
ZASTAVO 128, letnik 1989, prodam. ☎ 65-093, po 20. uri. M-MM

KMETJSKA MEHANIZACIJA

ŽETVENO NAPRAVO za kosilnico BCS prodam. ☎ 55-173. M-723
KOMBAJN MASSEY FERGUSON,

Premisli!

Vsi, ki želite v Avstriji odpreti kakršnokoli dejavnost: **podjetja, agencije, trgovine...**, se oglasite po telefonu (069) 70 270.

Čakali ste, da se dokažemo — morda nam boste po dveh letih našega delovanja tudi vi zaupali? (Za občasna srečanja ne posredujemo). Tel.: (061) 59 364 od 8. do 10. in od 17. do 20. ure. FORTUNA. P.P. 348, P. 61101 Ljubljana.

kosa 2,5 m, prodam. ☎ 70-069. M-746
KOMBAJN ZMAJ 780 z rezervnimi deli prodam. Brezovci 19. M-750
KOMBAJN ZA POBIRANJE KROMPIRJA — avtomatski, dvoredni, avtomatski sadilnik krompirja Cramer — dvoredni, kombajn za siliranje koruze Kemper in obračalnik sena, 4 m — pajek, prodam. Vsi stroji so iz uvoza. Vinko Virag, Velika Polana 27. M-753
MOLZNI STROJ VITREX, prevoznik, malo rabljen, prodam. Pozvek, G. Slaveci 66. M-761
KOMBAJN ZMAJ 780 in prednje luči za škodo ali lado, starejši tip, prodam. Flisar, Brezovci 64. M-765
KOSE ALPINA, jermenico za traktor Steyr prodam. ☎ 92-396. M-14946
ŽITNI KOMBAJN 125 z adapterjem za koruzo, letnik 1978, ugodno prodam. ☎ 45-142.
KOMBAJN Z ADAPTERJEM ĐURO SAKOVIČ, TIP 770, letnik 1990, in kosilnico BCS prodam. Nova vas 12, ☎ 87-529. M-789
TRAKTOR STEYR s koso in jermenico ugodno prodam. ☎ 72-157. M-791
SEJALNICO ZA ŽITO, 12-redno, prodam. Cvetkova 15. M-800
CISTERNO ZA GNOJNICO, 2200 l, novo, ugodno prodam. ☎ (064) 43-075. M-801

ZIVALI

DVE SVINJE za zakol, po 140 kg, prodam. ☎ 55-144. M-724
MLADO KOZO, staro 2 meseca, bele barve, prodam. F. Novak, Banovci 13 b. ☎ 87-332. M-738
PLJSKE prodam. Rogošci 32. ML-743
MALE PUJSKE prodam. Trubarjeva 61, Krog. M-762
KRAVO, staro 5 let, brejo 6 mesecev in telico, brejo 5 mesecev, kontrola A, prodam. Sobočan, Lipa 48, ☎ 41-237. M-776
12 ČEBELJIH DRUŽIN s panji prodam. ☎ 24-169. M-777
PIŠČANCE, hranjene z domačim krmlivom, teže 1,80 do 2,20 kg, prodam. ☎ (042) 843-674, Vratisinec 158. M-4127
BREJO TELICO prodam. Marjan Sugaj, Železne Dveri 17, Ljutomer. M-3145
ENOLETNEGA KOZLA in dva kozička prodam. Tropovci, Kolesarska 71, ☎ 46-176. M-795
NEMŠKE OVČARJE prodam. Gančani 131. M-797
MLADIČE NEMŠKIH OVČARJEV z rodovnikom prodam. Lukač, Koroska 79 a. M. Sobota. M-813

POSEST

MLAD PAR IŠČE GARSONJERO ALI ENOSOBNO STANOVANJE v Murski Soboti ali Radencih. ☎ 46-382. M-727
37 AROV GOZDA v Kušanovcih prodam. ☎ 48-012. M-741
ENOSOBNO STANOVANJE v bloku v Murski Soboti prodam. ☎ 61-480. M-748
HIŠO z gospodarskim poslopjem in BT 50 prodam. ☎ 24-827. M-755
STANOVANJE ali hišo v Murski Soboti ali okolici vzamem v najem. Ponudba na upravo lista pod UGODNO. M-L759
STARO ZIDANICO menjam za avto do 13.000 DEM (9 arov: 140 niziing, 200 jurko šmarnico) ali prodam. Bogojina 106, do 1. 7. 1991, po 1. 7. pa ☎ (061) 267-718, po 8. uri. M-774
GOZD, do 1 ha, v okolici Ljutomera KUPIM. Ponudbe s ceno poslati na Vestnik pod šifro: GOZD. M-MM
GRADBENO ZAZIDLJIVO PARCELO v Radencih (pri računskem centru) prodam. Ponudbe s ceno pod šifro: RADENCI. M-3422
V VERŽEJU PRODRAM STAREJŠO HIŠO. ☎ (0602) 32-876. M-775
HIŠO v 4. gradbeni fazi v Krogu prodam. ☎ (063) 852-220. M-774
15 AROV GOZDA v Moravskih Toplicah prodam. Jože Horvat, Moravske Toplice, Brzinsček 3. M-785
ZAZIDALNO PARCELO, približno 10 arov, 10 km iz Murske Sobotice, in gozd, 22 arov, ugodno prodam. ☎ 45-394. M-811
KMEČKO HIŠO (elektrika, voda), takoj vseljivo, s 3.000 m² zemljišča, 10 km iz Murske Sobotice, prodam. ☎ (063) 21-392. M-811

RAZNO

LES ZA OSTREŠJE s kritino prodam. Bernard Fotivec, Okoslavci 75. M-14955

LESENO STISKALNICO prodam. Pučko, Janžev Vrh 42. M-14959
JADRALNO DESKO FUN IM GRAD, novo, in motorno kolo Jawa 350 s prikolico prodam. ☎ 81-714. M-3148
TOVORNO PRIKOLICO ZMAJ, 8-tonsko, prodam na obroke. ☎ 87-630 in 81-160. M-3144
RACUNALNIK SPECTRUM, 2 ČB prenosna televizorja in jadrarno desko imgrad prodam. ☎ 81-851, popoldan. M-3143
RABLJENO TRAJNOŽARNO PEČ za centralno kurjavo Ferroterm 40 kW prodam. Zoran Velnerja 23. M. Sobota. M-725
DOMAČE VINO, rdeče, 250 l, zelo ugodno prodam. ☎ 22-475. M-742
GARDEROBNO OMARO, 2,40 x 1,30, staro dve leti, malo rabljeno, ugodno prodam. ☎ 46-253. M-754
ŠTEDILO (2 plin + 4 elektrika) ugodno prodam. Cipot, Tišinska 18. M-758
PLETILNI STROJ PFAF prodam. ☎ 24-796. M-763
ŽENSKO, belo poročno obleko, št. 38, butična izdelava, kuhinjsko mizo in 6 stolov, belo, baročni stil, prodam. ☎ 26-061. M-764
DOMAČE RDEČE VINO, jurko, prodam. Prasl, Domajinci 31. M-771
GNOJ z farne prodam. ☎ 43-151. M-775
ŠOTOR, trojček, Indoplati, prodam. ☎ 75-577. M-4132
TOPILOTNO IZOLACIJO za fasade prodam. ☎ 87-428. M-782
11 m JELŠEVH DRV prodam. Hodoš 96. M-786
KUPIM BALIRANO SENO. ☎ (062) 25-679. M-635
TV ANTENO, staro 1,5 leta, z ojačevalcem in 7 programi prodam. ☎ 46-248. M-349
VINO ŠMARNICO, nova kolesa, lesna, neokovana za lestence v počitniški hišici ugodno prodam. Bogojina 17. M-793
VEČJO KOLIČINO FASADNE BELE OPEKE ugodno prodam. Sebeborci 35. M-798
POHIŠTVO ZA SPALNICO, staro 8 let, ugodno prodam. Režonja, Stefana Kovača 9, M. Sobota. M-802
VSE VRSTE ŽAGANEGA LESA po ugodnih cenah prodajamo. Jože Frušen, Bakovci, Mali Bakovci 80. M-804
ŠOTOR »KORČULA«, nerabljen, prodam 20 % ceneje. ☎ 31-101. M-807
REZALKO ZA ŽELEZO z elektromotorjem, stebni vrtni stroj in svedre konus od 12 do 30 prodam. Noršinka 1. M. Sobota. M-808
MOŠKO ŠPORTNO KOLO PUCH STEYR in rabljen pralni stroj prodam. ☎ 22-186 (zvečer). M-812

storitve

SLABE, polomljene ali tudi pogrižene nohte vam z dodatki in manikiranjem uredimo in olepsamo. ☎ 32-710, int. 325, dopoldan — Albin. M-745
INŠTRUIRAM MATEMATIKO I. in 2. letnike srednjih šol. ☎ 87-611. M-766
NOVO! Pomagam v gospodinjstvu, čiščenje, pranje, likanje, kuhanje, kratko varstvo otrok, pomoč ostarelim. St. Rozmana 25, ☎ 24-555. M-

Zaposlitve

FRIZERKO ALI FRIZERJA, kreativnega za samostojno delo ter z znanjem nemščine iščemo. Bad Radkersburg, Avstrija — Salon Inge. ☎ 99 43 3476 2196. M-747
IŠČEMO ŽENSKO ZA PRANJE IN LIKANJE PERILA s 3-letno izkušnjo. Zaželeno je, da zna šivati. Infor-

Tesarski mojster ali palir, specializiran za lesno konstrukcijo, z odličnim znanjem nemščine in s potrdilom o kvalifikaciji (sposobnost) dobi delo.

Pokličite po telefonu: 9943 03137 2665. Marek

Nesnice, mlade jarkice, pasme HISEX, rjave, prodajamo po ugodni ceni. Naročila sprejema Gostilna Železen, Beznovci. ☎ 49 025. M-JŠ
NESNICE, mlade jarkice, pasme HISEX, rjave, stare tri mesece, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodnih dnevnih cenah. Akcijska prodaja: cena 60,00 din. Vsak, ki kupi 10 jarkic, dobi eno zastoj. Naročila sprejema in daje vse informacije Gostilna Tibija Horvata, Nemčavci, ☎ 24 393. Pri Gradu pa sprejema naročila Dragica Bokan, ☎ 53 086. M-JŠ
NESNICE, mlade jarkice, pasme HISEX, stare 3 mesece, iz kooperacijske reje, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po ugodnih cenah. Vsak, ki kupi 10 jarkic, dobi eno zastoj. Akcijska prodaja: 60,00 din. Naročila sprejema in daje vse informacije Gostilna Anice Benčec, Bakovci, Prečna 6 a. M-JŠ

GOSPODINJSKO POMOČNICO, ki bi vodila gospodinjstvo in pomagala starejši gospe pri urejanju vrta v hiši v Murski Soboti, iščem.
 Poleg denarne nagrade, brezplačne prehrane in stanovanja ponujam tudi možnost redne zaposlitve.
 Informacije popoldne po ☎ 21-468.

macije v nedeljo od 8. do 10. ure — Angela Kolosovski, Jamna 14, Videm. M-784
BASIST in solo kitarist se pridružita narodnozabavnemu ansamblu. Prodajamo solo kitaro Rodstar III, ojačevalce Politon 75 W. ☎ 77-614. M-794.

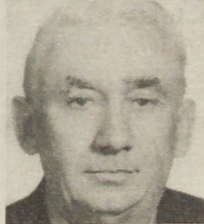
KOVINOPASARSTVO KOS, Babinci 59, Ljutomer, ☎ 81-900, takoj zaposli:

KV ORODJARJA
KV KLJUČAVNIČARJA
 Zaželenja praksa!

ALARM * ALARM *
ALARM *
STRAH PRED TATOVIM ODVEČ, ČE SE ODLOČITE ZA ENEGA OD ALARMNIH SISTEMOV IZ NAŠEGA ASORTIMANA.
 Ponujamo še:
 — SISTEME SAT PO UGODNI CENI, DEKODERJE TTX ZA TV GORENJE TER VIDEODOMOFONE. Trajbar, Cankova, ☎ 40-099, od 7. do 8. in po 20. uri.

ZAHVALA

Po nepričakovani boleznini nas je v 69. letu starosti za vedno zapustil naš dragi brat

Bela Panker
 stanujoč v Solkanu

Vsem, ki se ga spominjate in ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, iskrena hvala.

Žalujoči: brat Ludvik z družino

Po hudi bolezni nas je prezgodaj zapustila naša dobra sodelavka

Ida Maček
 iz Rakičana

Ohranili jo bomo v lepem spominu
KOLEKTIV POMURSKEGA TISKA

Kje si ljuba mama, kje tvoj mili je obraz, kje je tvoja skrbna roka, ki skrbela je za nas.

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je nepričakovano zapustila naša draga mama, babica, prababica in tašča.

Marija Kolar
 iz Nemčavec

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za darovane vence, šopke in za svete maše ter nam izrečeno ustno ali pisno sožalje.

Posebna hvala za dolgoletno zdravljenje dr. Berdenovi in medicinskemu osebju bolnice v Rakičanu. Naša iskrena zahvala g. patru Štefanu Balazicu za čustven pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku pri odprtem grobu ter gasilecem.

Iskrena hvala kolektivom IMP-ja Blisk, GEP-a Kartonaža, in A-banki iz M. Sobotice.
 Vsem še enkrat — iskrena hvala.
 Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 54. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, oče, ded, sorodnik

Štefan Tivadar

iz Prešernove 22
 v Murski Soboti

Z žalostjo v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga spremljali k preranemu počitku.

Hvala vsem, ki ste mu darovali vence, šopke, za sv. maše in druge namene, nam pa pisno ali ustno izrekli sožalje.

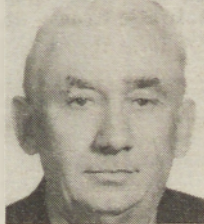
Posebna hvala govorniku g. Merklinu za poslovilne besede.

Hvala vsem, ki ste nam stali ob strani, nam pomagali v najtežjih trenutkih ter sočustvovali z nami. Posebna hvala gospodu Šostarecu za nesebično pomoč. Prav iskrena hvala g. župniku za opravljen pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.
 Vsem še enkrat — najlepša hvala.

Globoko žalujoči: žena Marta, sin Štefan z družino in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Po nepričakovani boleznini nas je v 69. letu starosti za vedno zapustil naš dragi brat

Bela Panker
 stanujoč v Solkanu

Vsem, ki se ga spominjate in ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, iskrena hvala.

Žalujoči: brat Ludvik z družino

ZAHVALA

V 55. letu starosti nas je po dolgi in težki bolezni za vedno zapustil naš dragi sin in sorodnik

Ernest Zrinski

upokojeni uslužbenec SPIZ-a v M. Soboti
 iz Predanovec

Z žalostjo v srcu se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in njegovim sodelavcem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili k prezgodnjemu počitku, njegov grob pa zasuli z vencami in šopki ali darovali v druge namene, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. duhovniku Balazicu za pogrebni obred in pevcem žalostinke tudi iz Pucon, govorniku GD oz. OGZ ter govorniku SPIZ-a, vsem članom predsedstva gasilske zveze, gasilecem Puconskega sektorja ter gasilecem iz Polane in Lemerja.

Posebna hvala za pomoč in lajšanje bolečin patronažnim sestram in osebju bolnice.
 Vsem še enkrat — hvala.
 Predanovci, 10. 6. 1991

Žalujoča: mama in drugo sorodstvo

VESTNIK

Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Renata Bakan-Ficko, Bernarda Balazic-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Sobočan, Andre Gontar (tehnični urednik), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).
 Naslov uredništva in uprave: Murska Sobotica, Titova 29. Telefoni: novinarji in odg. urednik 21 383, 21 064 in 25 019, glavna urednica in direktorica 22 403, računovodstvo in tajništvo 21 383 in 21 064, GPS (trženje) 22 403, telefaks 22 419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.
 Naročnina za 2. trimesečje 1991 je 200,00 dinarjev, za podjetja 400,00 dinarjev, za naročnike v tujini 70 DEM letno.
 Tekoči račun pri SDK Murska Sobotica: 51900-603-30005. Devizni račun pri A-banki Ljubljana: 50100-620-00112-5049512. Tisk GZP Mariborski tisk, Maribor. Vestnik je oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

VESTNIK — Izdaja Podjetje za informiranje
 Murska Sobotica

*Že dve leti te zemlja krije,
v gomili tihi mirno spiš,
srce tvoje več ne bije,
a z nami vedno še živiš.*

V SPOMIN
22. junija minevata dve leti
žalosti od smrti

Angele Žiško

roj. Kutoš

Žalujoči: vsi domači

ZAHVALA
Ob boleči izgubi naše drage
mame in stare mame

Katice Bertalanič

roj. Balažek
trgovke v pokou
iz Borejca 41

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili
na njeni zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter
nam pomagali v težkih trenutkih.
Vsem iskrena hvala.

Žalujoči: Lidija, Bojan in Miloš

*Truplo tvoje zemlja krije,
v hladnem grobu mirno spiš,
srce tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš.
Nam pa žalost srce trga,
solza lije iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker te več med nami ni.*

Boleč je spomin na 22. junij
1990, ko nas je za vedno zapu-
stil ljubi mož, oče, brat in svak

Jože Nemec

iz Ljutomer 2

Hvala vsem, ki ga ohranjate v spominu in prinašate cve-
tje ter sveče na njegov grob.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Po krajši bolezni nas je v
82. letu starosti za vedno
zapustil dragi mož, oče in
dedek

Franc Sapač

iz Sodišinec

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, do-
brim sosedom, znancem in vsem, ki so nam poma-
gali v težkih trenutkih, darovali vence, šopke in ga
v tako velikem številu pospremili na njegovi zad-
nji poti.

Posebna hvala tudi gospodu duhovniku za po-
grebni obred, pevcem za odpete žalostinke, pa tu-
di vsem gasilskim društvom, ki so pokojnika
premljali. Vsem še enkrat — iskrena hvala.

V SPOMIN

sinu

Feriju Sapaču

za katerim mineva 24 let, odkar ga je kruta usoda
v 22. letu starosti odtrgala od nas v času, ko je bil
pri vojakih.

Žalost in praznina, ki sta ostali za teboj, sta nepo-
pisni, vendar se te nikoli ne bomo nehali spomi-
njati.

Vsem, ki ga še imate v spominu, iskrena hvala.

ŽALUJOČI VSI NJUNI

*Po livadi se ozremo,
hiša prazna tam stoji,
vrata nemo so priprta,
ker tebe, dragi mož,
več tam notri ni.*

ZAHVALA

V 80. letu starosti je preminil
naš najdražji

Alojz Gomboc

iz Motovilec 80

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem, ki ste ga s cvetjem in solzami pospremili na
njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala sosedom ter družinam Kozel, Cmor in
Merklin za nesebično pomoč in gospodu župniku za
pogrebni obred ter pevcem za odpete žalostinke.

Motovilci, 20. maj 1991

Neutolažljiva žena

*Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzele je prerano,
a v naših srcih boš ostal.*

ZAHVALA

1. junija nas je v 69. letu nepriča-
kovano za vedno zapustil naš dra-
gi mož, oče, tast, dedek, pradedek
in brat

Avgust Ficko

iz Krašče 64

Z bolečino v srcih se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom,
prijateljem in znancem, ki so dragega pokojnika v tako veli-
kem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali številne
vence in cvetje in nam izrekli sožalje.

Iskrena hvala g. župniku Vinkoviču za lep pogrebni obred,
pevcem za odpete žalostinke ter vsem darovalcem za svete
maše.

Hvala vsem dobrim sosedom, ki ste nam kakor koli pomagali,
govornikom za ganljive besede slovesa ob odprtem grobu, ko-
lektivu Osnovne šole Rogaševci, vsem sosedom bloka pri Juri-
ju 12 c, vsem gasilcem, posebno GD Krašči, in predstavnikom
društva invalidov.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujoči: vsi tvoji

*Truplo tvoje zemlja krije,
v hladnem grobu mirno spiš,
srce tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš.
Nam pa žalost srce trga,
solze lijejo iz oči,
dom je prazen in otožen,
ker tebe več med nami ni.*

ZAHVALA

Tiho in brez slovesa nas je v
60. letu starosti zapustil naš
dragi mož in oče

Franc Gjergjek

iz Radovec 29

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in nje-
govim sodelavcem iz Pomurja.

Zahvaljujemo se g. župniku, pevcem in gospe Meolic s
Kroga za ganljive besede.

Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujoči: žena Helena, sin Marjan, sin Štefan z Jožico,
družini Markoč iz Dol. Slaveč, mama, bratje Ernest, Jo-
že, Tonček, sestra Marija in drugi sorodniki ter znanci

*Kako je hiša prazna,
odkar tebe v njej več ni.
Prej bila tako prijazna,
zdaj otožna, tuja se nam zdi.
Ne mine dan, ne noč,
med nami spomin na te,
dragi mož in oče, vedno bo
navzoč.*

ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je za
vedno zapustil naš dragi mož,
oče in zet

Teodor Obal

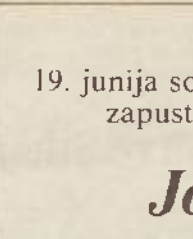
iz Nemčavec 7

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem,
znancem in sosedom, ki so ga pospremili na njegovi
zadnji poti, darovali vence in cvetje, ga med njegovo
boleznijo obiskovali in nam izrekli pisno ali ustno
sožalje.

Za skrbno pozornost in nego med njegovo boleznijo se
najlepše zahvaljujemo dr. Korošču.

Iskrena hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem
za odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovljne
besede ob odprtem grobu.

Žalujoči: žena Zlata, sinova Danilo in Igor, tašča z dru-
žino in drugo sorodstvo

V SPOMIN

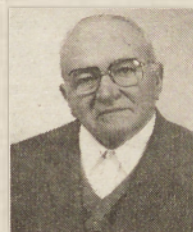
19. junija so minila tri leta, odkar nas je
zapustil naš dragi mož in oče

Jože Berden

iz Filovec

Hvala vsem, ki se ga spominjate.

Vsi, ki smo ga imeli radi

*Eno leto že v grobu spiš,
a med nami še živiš.
K počitku leglo je telo,
a delo in trpljenje pozabljeno
ne bo.*

V SPOMIN

25. junija mineva leto, odkar
nas je zapustil naš dobri mož,
oče, stari oče, tast in brat

Štefan Hozjan

iz Male Polane

Vsem, ki ste ga ohranili v srcih in mislih ter obiskujete
njegov grob, prinašate cvetje in prižigate sveče, prisrčna
hvala.

Vsi njegovi najdražji

*Nismo dovolili, da bi te izgubili,
toda življenje reklo je tako,
da to, kar najbolj ljubiš,
za vedno je odšlo.*

18. junija sta minili dve leti, polni
žalosti, odkar nas je zapustil naš
dragi mož, ljubi oče, sin, brat in
zet

Koloman Vöröš

iz Prosenjakovec 84

Spomin nate bo ostal večen! Hvala vsem, ki se ustavite ob nje-
govem grobu, nam pa pomagajte pri delu.

Prosenjakovci, Maribor

Žalujoči: žena Magda, sin Roman, mama, sestra Ida in tašča
Marija

Zaspala mama si draga,
zaprla trudne si oči,
bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je za vedno
zapustila naša draga mama, stara
mama in prababica

Veselka Rituper

roj. Kelemen
iz Kančevce

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste jo pospremili na njeni
zadnji poti, darovali vence in cvetje in sočustvovali z nami.
Zahvaljujemo se g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za
odpete žalostinke in predstavniku KS za poslovljne besede.
Prisrčna hvala vsem sorodnikom, prijateljem in sovaščanom,
ki so nam v tem težkem trenutku stali ob strani.

Vsi, ki smo jo imeli radi

*S svojim vedrim nasmehom
vsakega srečiti si znal,
pred usodo neizprosno,
sam nemočen si obstal.*

ZAHVALA

V 49. letu starosti nas je tragi-
čno zapustil dobri mož in oče

Karel Recek

iz Rogašovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodni-
kom, sosedom in prijateljem, ki so ga v tako velikem
številu pospremili na njegovi zadnji poti ter darovali
vence in cvetje.

Posebna hvala družini Frčko, duhovniku za pogrebni
obred ter pevcem za odpete žalostinke.
Vsem še enkrat — iskrena hvala.

Žalujoči: žena Hilda, sinova Karel in Stanko ter mama in
oče

RADIJSKA NEDELJSKA KUHINJA

VELIKI JAVNI FINALE

IN TO SEM JAZ

Miki, Danila, čarodej
BINČ in Miki Šarac za vse
otroke tega sveta v živo!

Letališče v Rakičanu —
NEDELJA, 30. junija,
od 14.00 ure pa vse do
pozni večernih ur.

Igrali, peli in zabavali vas
bodo:

MAGNET
SIMONA WEISS
ARIZONA
TONI ŠAFARIČ
JASMIN STAVROS

AEROKLUB MURSKA SOBOTA:

- panoramski poleti
- motorno in jadralno letenje
- zmajarji
- skoki padalcev
- modelarji

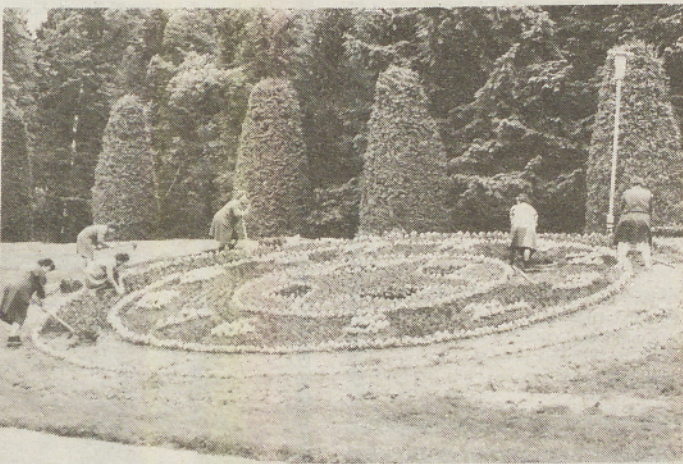
ZABAVA ZA MAJHNE IN VELIKE OB VSAKEM VREMENU

(POKROVITELJI)

- MARKO SLAVIČ
KLJUČAROVCI
- VAŠ DOM ŽIŽKI
- TRGOVINA KEKEC
MURSKA SOBOTA

AVTOBUSNI PROMET
MURSKA SOBOTA, TURISTICA
AGENCIJA KLAS
ZAVAROVANICA TRIGLAV
MURSKA SOBOTA
TRGOVINA PERTOMERX
NEMČAVCI I/D
TRGOVINA BOB
MURSKA SOBOTA
TAMAR GORNJA BISTRICA
ZLATARSTVO DANC
MURSKA SOBOTA
VENUS MURSKA SOBOTA

Drugi Festival cvetja v Radencih

Od 10. junija delavci Vrtnarije iz Radenc pripravljajo teren za sončno uro. Prostor na vzpetini med vrelecem in Ljubljanskim domom v zdraviliškem naselju je bilo potrebno najprej prekopati, nato pa še zasaditi primerne rože. Sončna ura bo v premeru merila okrog 10 metrov, ena številka (iz rož) pa bo »zarisana« na površini enega kvadratnega metra; z deli bodo končali do sobote, ko bo v Radencih tradicionalni Festival cvetja. Zaenkrat bo sončna ura, ki je vsekakor nekaj novega v pokrajini ob Muri, brez mehanizma, kakor je zatrdil predsednik TD Radenci, pa že zbirajo potreben denar za nakup v tujini. bbp

V soboto in nedeljo, 22. in 23. junija 1991, bo v parku v Radencih potekal drugi Festival cvetja, ki ga organizira Turistično društvo Radenci, v veliko pomoč pa mu je Naravno zdravilišče Radenci in tamkajšnja Vrtnarija. Tudi letos bodo v parku in v stekleni dvorani na ogled lončnice, cvetlični aranžmaji in drugo rezano cvetje, marsikaj lepega in cvetočega pa bo moč tudi kupiti. Otvoritev prireditve bo v soboto ob 10. uri pred kavarno Park, če bo slabo vreme pa v stekleni dvorani. Vse skupaj se bo začelo ob 9. uri s povorko po znanem turističnem kraju, v kateri bodo sodelovali mažoretke iz Mure, gornjeradgona godba na pihala, Old Timeri iz Gradca, folklorne skupine iz Apač, Kapele in osnovnih šol v Radencih in Gornji Radgoni, tamburaši iz Črešnjevec, otroci pa bodo spustili v zrak 500 balonov.

Letošnja zanimivost bo tudi, da bo pošta poslovala ves dan, poleg razglednic in znamk pa bo v stekleni dvorani moč dobiti poseben poštni žig.

Lani je na razstavi cvetja sodelovalo 46 razstavljalcev. Pričakujejo, da bo letošnja udeležba še večja. bbp

KOT DRUGJE V EVROPI —

Na dvorišču Agroservisa v Murski Soboti so pretekli petek slovesno odprli nov prodajni salon RENAULT, kakršni so drugod po Evropi. Gre za poslovno stavbo z okrog 150 kvadratnimi metri, v kateri lahko razstavijo 4 vozila, v njej pa so seveda še prostori za prodajno-administrativno službo. Večino sredstev za to maložbo, ki je vredna okrog 2 milijona dinarjev, je zagotovil Agroservis. Letos namenjajo prodati 200 Renaultovih vozil. Zdaj jih imajo v zalogi okrog 40. Dobava je takojšnja, kupci pa imajo možnost izbire in tudi preskušnje.

Fotografija: JOG

Pevci upokojenci ob deseti obletnici svojega zbora

V soboto, 22. junija, ob 20. uri bo upokojenski pevski zbor s koncertom v soboški kinodvorani skupaj s prijateljskim moškim pevskim zborom iz Mežice na Korškem proslavil svojo desetletnico. Ob tej priliki bo soboški zbor pomenovan po znanem in priljubljenem Sobočanu, mojstru slovenske in prekmurske pesmi, komponistu in dirigentu profesorju Vladimirju Močanu.

35-člansko pevsko družino zadnja leta vodi Franček Zver, vzoren naslednik prvega zborovodje prof. Jožeta Vukana, ki je začel pred desetimi leti s petnajstimi pevci in pevkami. Zbor je v desetih letih zapel na 59 koncertih in nastopih na območju občine ter na regijskih in republiških revijah. Eno od takih revij je zbor organiziral pred dvema letoma tudi v Soboti ob 70. obletnici priključitve Prekmurja k Jugoslaviji. Te revije se je udeležilo kar 420 pevcev iz 17 upokojenskih pevskih zborov severovzhodne Slovenije. Poslušalo pa jih je okrog 800 obiskovalcev.

Soboški upokojenski zbor je zapel tudi na 90 pogrebi in 6 kome-moracijah ob dnevu mrtvih.

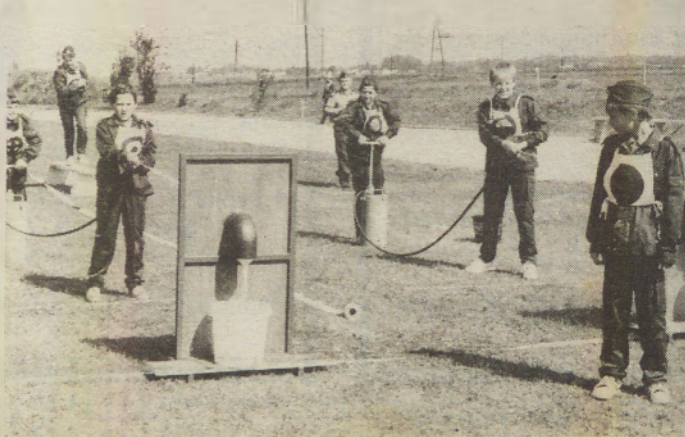
Pevci zbora so upokojenci. Previharili so težke čase, nekateri so bili rojeni pred prvo svetovno vojno. Vsi pa smo preživeli strahote druge svetovne vojne, nekaj je borec NOV in interniranecev. Pevci in pevke so zelo disciplinirani, skromni in poštrevoljni ter zelo tovariški. Pesem jim daje optimizem, voljo do dela in življenja. Naj še dolga leta pojo sebi in svojim poslušalcem!

Ivo Orešnik

Nafta pokrovitelj!

Ljubljanska fakulteta za naravoslovje in tehnologijo in Pedagoška fakulteta vsako leto organizirata v okviru akcije Znanost mladini srečanje mladih kemikov v Lendavi. To je bilo tudi letos, pokroviteljica pa je bila Nafta. 81 letošnjih udeležencev si je ogledalo obrate petrokemične industrije. Za Nafto so takšna srečanja pomembna, ker si mladi kemiki lahko ogledajo obrate in spoznajo poklic, za katerega so se že odločili ali se šele odločajo. Nafta je pokrovitelj srečanja mladih kemikov že več kot deset let in tudi na ta način pridobiva kadre za kemično industrijo.

JD

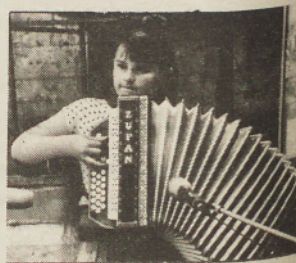
Pred začetkom prave turistične sezone, predvsem pa pred začetkom »pasjih dni«, ko bo vsak iskal osvežitve v bazenih in jezerih, je potrebno še marsikaj postoriti. Tako so se lotili popravila »okroglega« baze-na v Moravskih Toplicah, kjer bo v poletnih mesecih prav gotovo velika gneča. bbp

Zlata harmonika '91

MURSKI VAL in TURISTIČNO DRUŠTVO BRANEK iz Brana-slavec sta v nedeljo organizirala območno tekmovanje za Zlato harmoniko Ljubečne 91, na katerem se je ob Gajševskem jezeru zbralo 2.000 ljudi, 19 harmonikarjev s frajtonaricami in ansambla Lojzeta Slaka ter Prerod.

Skrbno se je za nastop pripravila tudi najmlajša udeleženka tekmovanja Mojca Črešnar z Oplotnice, rojena leta 1981. Tehnično zahtevne skladbe Tri pesmi in Ni hotela reči ne je odigrala z veliko estetskega čuta.

Z ušesi in očmi so skrbno spremljali svoje nasprotnike vsi harmonikarji. Ali bo tudi letos huda konkurenca so se spraševali nekateri, drugi pa so govorili: »Prišli smo se srečati z vami, saj ne smemo manjkati, mar ne?!«

Smilja Baranja

Strokovna žirija v sestavi Tomaž Kuhar, Milan Ferlež in Nada Bertole so za polfinale izbrali naslednje harmonikarje: Mojca Črešnar, Ateš Prapotnik, Miran Frešer, Leopold Zorjan, Jože Škrjanec, Franc Hauko, Marjan Borovanjak, Anton Polajnko in Stanko Rjenc.

BIM

MURSKA SOBOTA,
Ciril-Metodova ulica
50, tel. 22 219, 22 809,
21 136, telefax: 21 136

Velika izbira,
ugodne cene,
tudi za ženska
oblačila RIO
IZ
NEMČIJE!

BIM

MURSKA SOBOTA,
Kidričeva 33 a

Trudimo se, da vam ponudimo
modna oblačila po vašem okusu.

BIM

BAKOVCI, Vrtna ul. 8

Obiščite trgovino BIM v Bakovcih!

Vzemite si čas, pobrsajte
po policah, ne bo vam žal!

- Ugodne cene!
- Obročno odplačilo!

NOVO: oblačila tudi iz Pariza!